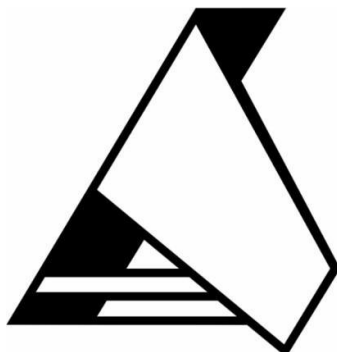

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ

Кафедра архітектурного проектування

«на правах рукопису»

Студентка II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
Медвідь Катерина

**СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРИ КУРОРТНИХ КОМПЛЕКСІВ
УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ**

Кваліфікаційне наукове дослідження
Другого (магістерського) рівня вищої
освіти

Галузь знань – 19 «Архітектура та будівництво»
Спеціальність – 191 «Архітектура та
містобудування» ОНП «Архітектура будівель та
споруд»

Розглянуто й узгоджено на
засіданні кафедри архітектурного
проектування
«__» _____ 20__ р., (протокол №__)

Науковий керівник
Давидов А.М.,
Кандидат архітектури, доцент.

Київ – 2026 р.

АНОТАЦІЯ

Медвідь Катерина. СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРИ КУРОРТНИХ КОМПЛЕКСІВ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Наукове дослідження для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», галузю знань 19 «Архітектура та будівництво». – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2026.

Дане дослідження присвячене аналізу стильової трансформації курортної архітектури Карпатського регіону та визначенню ключових архітектурно-художніх засад проектування сучасних рекреаційних об'єктів, що інтегрують традиційний контекст у новітні об'ємно-просторові рішення.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, яка полягає у необхідності подолання хаотичної забудови гірських територій та пошуку сучасної регіональної ідентичності. Визначено мету роботи — теоретичне обґрунтування та розробка проектних пропозицій щодо формування стилістично цілісних курортних комплексів. Окреслено наукову новизну, що полягає у систематизації стильових ознак «карпатського регіоналізму» в умовах сучасного будівництва.

У першому розділі роботи – «Історичний екскурс та аналіз досвіду проектування архітектури українських Карпат» – розглянуто еволюцію архітектури Карпат ХХ–ХХІ століть: від елітарного модерну та закопанського стилю до радянського регіоналізму та сучасних комерційних реплікацій. Проаналізовано кращі світові практики, що базуються на принципах мінімального втручання в екосистему та використанні автентичних матеріалів у сучасній інтерпретації.

У другому розділі – «Формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей архітектури українських Карпат» – досліджено вплив природно-кліматичних та соціокультурних чинників на морфологію забудови.

Приділено увагу на вплив ландшафтного середовища та традиційних мотивів на зовнішній вигляд споруд, їх подальшої трансформації та переосмислення у сучасні просторові рішення. Розглянуто світовий досвід «критичного регіоналізму» та його роль у формуванні сучасної естетики гірської архітектури. Визначено основні прийоми формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей архітектури українських Карпат.

У третьому розділі — «Проектна концепція формування курортного комплексу на 1000 місць у с. Мерешор» — подано авторське рішення об'єкта курортного комплексу. Проект базується на принципах каскадної фрагментації об'ємів, сучасних принципів об'ємно-просторового планування та автентичного поєднання матеріалів. Запропоновано прийоми дематеріалізації великого об'єму через активну пластику фасадів та багатосхилі дахи, що візуально корелюють із ритмікою гірського рельєфу.

Отримані результати мають практичне значення для архітектурної практики при створенні об'єктів, що потребують глибокої інтеграції в історико-культурний та природний ландшафт Карпат.

Ключові слова: стильові особливості, курортна архітектура, рекреаційна архітектура, українські Карпати, критичний регіоналізм, каскадна композиція, архітектурний код.

ABSTRACT

Medvid Kateryna. STYLISTIC FEATURES OF THE ARCHITECTURE OF RESORT COMPLEXES OF THE UKRAINIAN CARPATHIANS. – Qualification scientific work on the rights of a manuscript. Scientific research for the second (master's) level of higher education in the specialty 191 "Architecture and Urban Planning", field of study 19 "Architecture and Construction". – National Academy of Fine Arts and Architecture, 2026.

This study is dedicated to the analysis of the stylistic transformation of resort

architecture in the Carpathian region and the determination of key architectural and artistic principles for designing modern recreational objects that integrate traditional context into innovative volumetric and spatial solutions.

The introduction substantiates the relevance of the topic, which consists in the need to overcome chaotic development of mountain territories and the search for a modern regional identity. The goal of the work is defined — theoretical substantiation and development of project proposals for the formation of stylistically consistent resort complexes. The scientific novelty is outlined, consisting in the systematization of stylistic features of "Carpathian regionalism" in the conditions of modern construction.

In the first chapter – "Historical excursion and analysis of design experience of the architecture of the Ukrainian Carpathians" – the evolution of the architecture of the Carpathians of the XX–XXI centuries is considered: from elite Art Nouveau and the Zakopane style to Soviet regionalism and modern commercial replications. The best world practices based on the principles of minimal intervention in the ecosystem and the use of authentic materials in modern interpretation are analyzed.

In the second chapter – "Formation of resort complexes using the stylistic features of the architecture of the Ukrainian Carpathians" – the influence of natural-climatic and socio-cultural factors on the morphology of development is investigated. Attention is paid to the influence of the landscape environment and traditional motifs on the appearance of structures, their further transformation and reinterpretation into modern spatial solutions. The world experience of "critical regionalism" and its role in the formation of modern aesthetics of mountain architecture is considered. The main techniques for forming resort complexes using the stylistic features of the architecture of the Ukrainian Carpathians are defined.

In the third chapter — "Project concept of the formation of a resort complex for 1000 places in the village of Mereshor" — the author's solution for the resort complex object is presented. The project is based on the principles of cascading

fragmentation of volumes, modern principles of volumetric-spatial planning, and an authentic combination of materials. Techniques for the dematerialization of a large volume through active plasticity of facades and multi-slope roofs that visually correlate with the rhythm of the mountain relief are proposed.

The obtained results have practical significance for architectural practice in creating objects that require deep integration into the historical, cultural, and natural landscape of the Carpathians.

Keywords: stylistic features, resort architecture, recreational architecture, Ukrainian Carpathians, critical regionalism, cascading composition, architectural code.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. Історичний екскурс та аналіз досвіду проектування архітектури українських Карпат.....	12
1.1 Сучасні тенденції та проблеми забудови курортних районів Карпат.....	12
1.2 Аналіз наукових джерел та літератури.....	14
1.3 Еволюція курортної архітектури Карпат ХХ-ХХІ століття.....	19
1.4 Світовий досвід проектування в гірських районах.....	30
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. Формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей архітектури українських Карпат.....	36
2.1 Передумови та історія виникнення архітектури українських Карпат.....	36
2.2 Використання традиційних мотивів і форм у плануванні курортних комплексів.....	41
2.3 Роль матеріалів, конструкцій та сучасних технологій у відтворенні місцевої архітектурної ідентичності.....	44
2.4 Прийоми формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей українських Карпат.....	49
Висновки до розділу 2.....	52
РОЗДІЛ 3. Проектна концепція формування курортного комплексу на 1000 місць у с. Мерешор.....	54
3.1 Планувальна організація території курортного комплексу.....	54
3.2 Об'ємно-просторові та архітектурні рішення курортного комплексу.....	56
Висновки до розділу 3.....	80
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	82
СПЕЦІАЛЬНІ РОЗДІЛИ ПРОЕКТНОЇ ЧАСТИНИ.....	88

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Карпатський регіон є унікальним середовищем, де поєднуються природна різноманітність, історично сформована система поселень та самобутні традиції народного будівництва. Проте останні десятиліття характеризуються інтенсивною забудовою гірських територій, що часто відбувається без урахування природних, культурних і архітектурних особливостей регіону. Масове спорудження туристичних та рекреаційних об'єктів призводить до втрати локальної ідентичності і домінування типової, стилістично невиправданої архітектури. У цьому контексті актуальним є дослідження принципів і прийомів формування курортних комплексів, які поєднують сучасні технології з локальними архітектурними традиціями. Гармонійна інтеграція нової забудови у природне та культурне середовище Карпат сприятиме збереженню автентичного вигляду гірських населених пунктів, підтримці екологічної рівноваги та розвитку сталого туризму.

Стан дослідження питання. Архітектура Карпатського регіону перебуває у фокусі уваги вітчизняних дослідників, оскільки саме вона репрезентує унікальне поєднання природного середовища, історичних традицій та локальної ідентичності. Українські науковці розглядають її не лише як частину культурної спадщини, але й як живу, динамічну систему, здатну до подальшої еволюції відповідно до сучасних вимог сталого розвитку та рекреаційного проектування. Особливу увагу у вітчизняній науковій літературі приділено аналізу об'ємно-просторових рішень в архітектурі Карпат, а також впливу народного будівництва на професійне архітектурне проектування. Ці дослідження ґрунтуються на вивченні спадковості архітектурних форм, характерних прийомів планування, використання природних матеріалів і локальної символіки, які забезпечують впізнаваність і самобутність карпатської архітектури.

Теоретичним фундаментом дослідження виступає концепція «критичного регіоналізму» Кеннета Фремптона [32], яка обґрунтовує необхідність опору архітектурній уніфікації через глибокий зв'язок будівлі з топографією, кліматом та місцевими матеріалами. У контексті української архітектурної думки цей підхід доповнюється візіями А. О. Пучкова [21], чії праці дозволяють інтегрувати локальні карпатські модуси у загальнонаціональний стилістичний контекст, розглядаючи народне зодчество як базовий генетичний код сучасної архітектури.

Розуміння історико-стилістичних витоків регіону базується на фундаментальних працях В. В. Вечерського [1], Л. В. Прибеги [19] та Я. М. Тараса [26]. Автори детально аналізують генезис, типологію та конструктивну логіку дерев'яного будівництва Карпат, що є незамінним для розкриття традиційних прийомів, які закладені в основу сучасного регіонального стилю. В системному вивченні теми ключовий внесок становить праця А. І. Савчука [23], яка фокусується на стильовій генезі та художньо-образній специфіці дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпат.

Методологія практичного втілення цих ідей у структуру рекреаційних комплексів розкривається у роботах Т. Ф. Панченко [16], де визначено принципи гармонійної взаємодії туристичної інфраструктури з ландшафтом. Питання архітектурно-планувальної організації та внутрішньої структури готельних споруд ґрунтовно розглянуті у працях С. М. Лінди [13], С. В. Риндюк [22] та І. В. Ксенофонтової [12].

Мета дослідження. Визначити стильові особливості архітектури сучасних курортних комплексів в українських Карпатах.

Завдання дослідження. Відповідно до поставленої мети визначено такі основні завдання:

- здійснити історичний екскурс та проаналізувати досвід розвитку архітектури українських Карпат;
- виявити основні стильові особливості традиційної архітектури та принципи їхнього формування;
- дослідити можливості інтеграції традиційних стильових елементів у сучасні курортні комплекси;
- сформулювати основні прийоми проектування курортних комплексів із використанням стильових особливостей архітектури українських Карпат.

Об'єкт дослідження. Сучасні курортні комплекси українських Карпат.

Предмет дослідження. Стильові особливості архітектури.

Методи дослідження. Методологічна структура дослідження формувалася як багаторівнева система, у якій кожен метод застосовувався на своєму етапі та виконував окрему функцію в межах загального наукового завдання. Історико-теоретичний метод дозволив простежити еволюцію архітектури об'єкту дослідження. Метод типологічного аналізу було використано для визначення функціонального складу, особливостей та закономірностей просторової організації. Порівняльно-аналітичний метод надав змогу зіставити українські та зарубіжні практики, а метод структурно-графічного моделювання забезпечив візуалізацію моделей, параметрів і сценаріїв. Для формулювання наукових висновків та принципів архітектурно-планувальної організації використовується метод абстрагування та узагальнення.

Наукова новизна роботи. Актуальність теми визначається винятковою роллю Карпат як ключового рекреаційного та туристичного центру України. Історично складений архітектурний простір регіону є унікальним синтезом багатой народної спадщини та впливу європейських професійних стилів. Упродовж ХХ століття архітектура курортів пройшла складну еволюцію: від камерних дерев'яних вілл кінця ХІХ ст., стилізованих під місцеві традиції, до

масивних санаторних комплексів радянського періоду, де регіоналізм поєднувався з модерністськими та функціональними рішеннями.

Сьогодні, в умовах інтенсивного інвестиційного розвитку та неконтрольованої забудови, існує високий ризик втрати автентичності та архітектурної ідентичності Карпатських курортів. Численні нові об'єкти часто ігнорують історичну стильову спадковість та гармонію природного ландшафту, що призводить до стильового хаосу та деградації унікального образу.

Таким чином, обґрунтування, систематизація та аналіз стильових особливостей архітектури курортних комплексів Карпат є актуальним науковим завданням. Воно необхідне не лише для збереження архітектурної спадщини, але й для розробки сучасних науково обґрунтованих критеріїв і рекомендацій, що забезпечать сталий розвиток регіону зі збереженням його неповторного культурного ландшафту.

Практична значущість отриманих результатів. Практична значущість дослідження полягає у можливості безпосереднього застосування його результатів у сфері проектування, містобудівної діяльності та збереження унікальної культурної спадщини Карпатського регіону. Розроблені критерії та рекомендації щодо стильової інтеграції та об'ємно-просторових рішень нових рекреаційних об'єктів мають високу прикладну цінність, оскільки можуть слугувати методичною основою для архітекторів і забудовників. Використання цих рекомендацій дозволить створювати гармонійні об'єкти, які зберігають регіональну архітектурну ідентичність та уникнути дисгармонії історичного середовища. Особливої актуальності результати набувають у контексті посилення уваги до внутрішнього туризму та розвитку регіональної інфраструктури, коли виникає потреба не просто будувати нові об'єкти, а створювати стійке, естетичне та автентичне рекреаційне середовище. Дослідження пропонує методичну основу для прийняття рішень, які забезпечують культурну спадковість та гармонійну інтеграцію унікальної архітектури Карпат у сучасний туристичний простір. Проект може слугувати

прикладом для розробки типових моделей або стильових кодексів рекреаційних будівель сталого типу, адаптованих до природно-кліматичних та культурно-історичних умов Карпат.

Структура дослідження. Наукове дослідження складається із анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та спецрозділів, які складаються з ілюстрацій, рисунків та таблиць.

Загальний обсяг роботи 124 сторінки, що включають 82 сторінки основного тексту, 41 найменувань рисунків, 7 найменувань таблиць, 6 сторінок списку використаних джерел із 61 найменувань.

Список публікацій здобувача за темою наукового дослідження.

1. Медвідь К., Давидов А., (2025). Сучасні прийоми організації пішохідних публічних просторів. Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-4>

2. Медвідь К. Сучасні прийоми організації пішохідних публічних просторів. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві: до 150-річчя Олександра Вербицького : збірник матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ (травень 2025 р.) / НАОМА [за ред. : К. М. Міхеєнко]. – Київ, 2025. С. 142-144.

РОЗДІЛ 1. Історичний екскурс та аналіз досвіду проектування архітектури українських Карпат.

1.1 Сучасні тенденції та проблеми забудови курортних районів Карпат

Карпатський регіон – один із найбільш динамічних у контексті розвитку рекреаційної інфраструктури в Україні. Високий туристичний потенціал поєднується тут із уразливими природними системами, що створює складну дилему для архітекторів і містобудівників. З одного боку, спостерігається зростання попиту на житло, готелі, апартаменти й розважальні комплекси; з іншого – екосистеми Карпат не витримують масштабів будівельної експансії.

Сучасна архітектура курортів Карпат демонструє переважання економічно орієнтованих моделей забудови над концепцією сталого розвитку. Після 2010-х років активне зростання туризму стимулювало хвилю нового будівництва — від приватних котеджів до масштабних апарт-комплексів. Архітектурна виразність таких об'єктів часто зводиться до наслідування західноєвропейських або альпійських стилізацій, які не узгоджуються з локальними матеріалами, традиціями дерев'яного будівництва та ландшафтною структурою. Внаслідок цього природний силует гірських поселень розчиняється в строкатій комерційній забудові, де зникає масштаб людського середовища.

Проблемою є також хаотичне розміщення нових об'єктів: відсутність узгоджених генеральних планів і зонування призводить до нерегульованої фрагментації території. Уздовж основних транспортних осей – як-от Яремче, Славське, Поляниця, Ворохта – формується безперервна смуга щільної забудови. Будинки часто зводяться на схилах, берегах річок або в охоронних лісових зонах, де природний рельєф і водний баланс зазнають руйнівного впливу. Крім того, архітектурне розширення курортів не завжди супроводжується розвитком комунальної інфраструктури. Багато населених пунктів стикаються з проблемами очищення стічних вод, несанкціонованих

сміттєзвалищ і сезонних перевантажень транспортної мережі. Це безпосередньо впливає на якість середовища і привабливість регіону як екотуристичного напрямку.

Інтенсивне освоєння території супроводжується масовими вирубками, серед яких значну частину становлять незаконні рубки. Громадські моніторинги регулярно фіксують сотні підозрілих ділянок, що свідчить про відсутність системного нагляду. Вирубкування лісів у гірських районах підриває природну стійкість схилів і змінює гідрологічні процеси. Ліси, які виконують роль природного «каркасу» середовища, знищуються швидше, ніж відбувається природне відновлення, що створює ризики для довготривалого функціонування туристичних зон.

Іл. 1.1 Деструктивні чинники розвитку курортів Карпат

Попри загальну тенденцію комерціалізації, в останні роки з'являються окремі приклади проектування курортних, житлових та громадських будівель та комплексів, яке орієнтовано на екологічну інтеграцію. Використання локальних матеріалів – каменю, дерева, глини, – відновлення елементів традиційної дерев'яної архітектури, енергоефективні технології й дахове озеленення

формують більш екологічно збалансований образ нових об'єктів. Проте ці ініціативи залишаються винятками. Для системного розвитку потрібні регіональні регламенти, що визначатимуть параметри щільності, висотності, збереження зелених зон і водозбірних територій.

У цьому контексті архітектура має стати інструментом гармонізації природного та антропогенного середовища. Вона здатна інтегрувати сучасні технології з локальною ідентичністю, забезпечуючи візуальну єдність, енергоефективність і комфортне проживання без руйнації природного каркасу Карпат. Майбутнє курортного розвитку регіону залежить від переходу до принципів «розумного туризму» та екологічного проектування, що враховують обмеженість ресурсів.

Таким чином, проблематика сучасної забудови курортних районів Карпат виходить далеко за межі простого естетичного проектування. Архітектура стає ключовим інструментом формування гармонійного ландшафту, збереження природного й культурного контексту та підтримки екологічної стійкості. Важливе значення мають планувальні рішення, які враховують рельєф, щільність забудови, інтеграцію локальних матеріалів та традиційних елементів дерев'яної архітектури. Використання екологічних технологій, адаптивного дизайну та зонування дозволяє мінімізувати негативний вплив на довкілля, контролювати ерозію схилів і ризики паводків, а також формувати комфортне середовище для мешканців і туристів. Розв'язання цих проблем потребує тісної співпраці архітекторів, урбаністів, екологів і місцевих громад, адже саме архітектурні рішення визначають довгостроковий вигляд регіону, його ідентичність та стійкість.

1.2 Аналіз наукових джерел та літератури

Архітектура Карпатського регіону постійно перебуває у фокусі уваги вітчизняних дослідників, оскільки вона репрезентує унікальне і водночас вразливе поєднання багатой природної спадщини, глибоких історичних традицій

та неповторної локальної ідентичності. Українські науковці розглядають її не лише як статичну частину культурного надбання, але й як живу, динамічну систему, яка потребує системного підходу для подальшої еволюції відповідно до сучасних вимог сталого розвитку та рекреаційного проектування. Особлива увага у вітчизняній науковій літературі традиційно приділяється аналізу об'ємно-просторових рішень. Ці дослідження ґрунтуються на вивченні спадковості архітектурних форм, характерних прийомів планування, доцільного використання природних матеріалів і локальної символіки, які забезпечують архітектурну впізнаваність і самобутність карпатських поселень.

Для системного вирішення дилеми між глобальною архітектурною уніфікацією та необхідністю збереження локальної ідентичності незамінною є концепція критичного регіоналізму (critical regionalism), розробленої теоретиком Кеннетом Фремптоном (Kenneth Frampton). У своїй знаковій праці «Modern Architecture: A Critical History» [32], Фремптон виклав основи цього підходу, який закликає архітекторів використовувати місцеві матеріали, топографію, клімат і культурні традиції не як декоративний фасад чи стилістичну імітацію, а як фільтр для світових модерністських технологій. Для Карпатського регіону це означає не сліпе копіювання старовини, а переосмислення тактильних якостей дерева й каменю в сучасних конструктивних рішеннях. Застосування ідей критичного регіоналізму дозволяє створювати сучасні, енергоефективні та функціональні будівлі, які, водночас, глибоко вкорінені у ландшафт Карпат і посилюють його культурну унікальність, виступаючи актом архітектурного опору безконтекстному глобалізму.

Питання розвитку архітектурних форм громадських будівель ХХ століття, що мають пряме відношення до стилістики великих курортних комплексів, детально розкриває Тютіна Л. В. у дослідженні «Еволюція пластичної мови архітектури громадських будівель ХХ століття» [30]. Вона надає необхідну методологічну базу для аналізу потужних стилістичних течій (функціоналізм, конструктивізм, радянський модернізм), які суттєво вплинули на формування

архітектурного обличчя і масштаб великих об'єктів рекреації в Карпатського регіоні.

Методологія функціонально-планувальної організації рекреаційного середовища ґрунтується на посібниках Панченко Т. Ф. [16, 17] та навч. посібнику С. Лінди [13], де розглянуто архітектурне проектування громадських споруд у системному викладі. Питання специфіки планування готельних структур додатково висвітлено у працях С. Риндюк, М. Максименко та К. Ліпковської [22].

Важливою складовою аналізу є дослідження екологічних викликів та особливостей будівництва в умовах гірського ландшафту. Зокрема, І. Ксенофонтowa [12] розглядає архітектурні прийоми, що використовуються при будівництві на складному рельєфі, що є критичним для збереження стабільності схилів. Дослідження доводять, що фрагментація лісів, спричинена в тому числі розширенням поселень, безпосередньо впливає на виникнення паводків та ерозії. У цьому контексті Паньків Н. та Скрипник М. [18] визначають екологічний туризм як пріоритетний напрям сталого розвитку, що має стати альтернативою агресивному освоєнню територій.

Фундаментальне значення для розуміння етнографічних і стилістичних витоків, без яких неможливий аналіз феномену дерев'яної архітектури, мають праці Вечерського В. В. [1], Прибеги Л. В. [19, 20] та Тараса Я. М. [26, 27, 28]. Їхні дослідження архітектури Карпат є незамінними для розкриття традиційних прийомів, конструктивних систем та символіки, закладеної в основу регіонального стилю.

Особливе місце у теоретичному осмисленні національного архітектурного стилю посідає праця Андрія Пучкова «Український архітектурний стиль. Візії, модули, століття» [21]. Це фундаментальне дослідження є важливим для створення широкого теоретичного контексту та єдності. Воно визначає візії та історичні модули українського архітектурного стилю як цілісного феномену, що

дозволяє інтегрувати локальні карпатські стилістичні прояви у загальнонаціональну архітектурну tradition. Автор акцентує на системному розкритті народної дерев'яної архітектури не як окремого етнографічного явища, а як невід'ємної складової, що сформувала базовий код і пластичну мову українського стилю. Внесок Пучкова допомагає осмислити народну спадщину як постійне джерело формотворення в сучасних умовах.

Ключовий внесок у системне вивчення теми курортної архітектури зробив Савчук А. І. у дисертаційній праці «Архітектурно-планувальні вирішення дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону» [23]. Його робота охоплює всю стильову генезе рекреаційної забудови, закладаючи важливу хронологічну та типологічну базу для подальших досліджень стильової еволюції.

Таким чином, попри значну кількість наукових праць, присвячених історико-стильовому аналізу та вивченню народної архітектури, комплексне дослідження формування архітектури курортних комплексів Карпат саме через призму стильових особливостей регіону, інтегрованих із сучасними принципами критичного регіоналізму та сталого розвитку, залишається недостатньо розробленим. Саме ця методологічна прогалина і визначає актуальність подальшого вивчення теми, спрямованого на формування засад збереження архітектурної ідентичності Карпат в умовах інвестиційного тиску.

№	Тематичний блок (напрямок)	Автори / Джерела	Основний внесок та методологія	Актуальність для поточної роботи
1	Історико-етнографічна база та морфологія стилю	Вечерський В. В. («Українські дерев'яні храми»); Прибста Л. В. («Дерев'яні храми Українських Карпат»); Тарас Я. М. («Архітектура дерев'яних храмів українців Карпат»); Данилюк А. Г. («Традиційне життя Українських Карпат»);	Аналіз генезису дерев'яної архітектури; вивчення традиційних конструктивних систем та сакральної символіки.	Формування бази традиційних прийомів для їх подальшого переосмислення.
2	Теоретико-філософське обґрунтування стилю	Пучков А. О. («Український архітектурний стиль. Візії, модули, стиліття»); Етапртон К. («Modern Architecture: A Critical History»); Тютіна Л. В. («Еволюція пластичної мови архітектури громадських будівель ХХ століття»);	Концептуалізація національного стилю та методологія критичного регіоналізму.	Посилання локальної ідентичності зі світовими технологіями; обґрунтування архітектурного контексту.
3	Рекреаційна типологія та еволюція готельних структур	Савчук А. І. («Особливості архітектурно-планувальних вирішень нових дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону»); Савчук А. І. («Основні поняття і терміни в новій дерев'яній рекреаційній архітектурі Карпатського регіону»);	Дослідження стильової еволюції курортів та аналіз трансформації художньо-образної специфіки нових дерев'яних готелів.	Розуміння трансформації архітектурної виразності від класичних форм до сучасних готельних споруд.
4	Методологія проєктування та планувальна організація	Панченко Т. Ф. («Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура», «Типологія об'єктів ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури»), С. М. Лінда, С. В. Риндюк та І. В. Кесенофонтова.	Принципи ландшафтної організації території та архітектурні прийоми формування туристичного простору.	Інструментарій для розробки об'ємно-планувального рішення та інтеграції комплексу в ландшафт.
5	Стратегії сталого туризму та екологічна оптимізація рішень	Паньків Н., Скрипник М. («Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туризму в Україні»);	Аналіз індикаторів сталого розвитку та методика оцінки антропогенного впливу на ландшафт.	Оптимізація об'ємно-просторових рішень для мінімізації втручання в екосистему та реалізація принципів еко-дизайну.

Таблиця 1.1 Аналіз наукових джерел та літератури

1.3 Еволюція курортної архітектури Карпат ХХ-ХХІ століття.

Карпатський регіон, що має винятковий природний, історичний та лікувально-оздоровчий потенціал, утвердився як один із головних рекреаційних центрів Східної Європи ще з середини ХІХ століття. Його географічна доступність, виразний рельєф і збережені об'єкти культурної спадщини забезпечують високу привабливість для відпочиваючих. Саме в цей період почала закладатися специфічна типологія курортної забудови, де функціональні вимоги до оздоровлення поєднувалися з осмисленням місцевих архітектурних традицій. Поступовий розвиток транспортного сполучення та інтерес тогочасної еліти до етнографічних особливостей краю сприяли трансформації народних прототипів у професійну архітектуру вілл та пансіонатів.

Історично архітектурний образ регіону формувався під впливом унікальної дерев'яної архітектури. Вона досягла розквіту у першій третині ХХ століття, коли стильові та функціональні ознаки відпочинкових будівель успішно поєднували локальну унікальність з актуальними загальноєвропейськими архітектурними течіями. Включення Галичини до європейського культурного та архітектурного процесів сприяло поширенню на її території передових стилістичних течій. Виділяють «швейцарський» та «закопанський» стилі, які відповідно були інтерпретовані місцевими будівничими та доповнені традиційними елементами, притаманними народному будівництву. Цей процес був перерваний Другою світовою війною, яка спричинила значні руйнування дерев'яної забудови. Післявоєнний період під радянським впливом характеризувався втратою європейських культурних зв'язків і впровадженням державної політики монополізації та уніфікації у сфері архітектури та відпочинкової галузі. Після тривалого спаду, активне освоєння та відновлення туристичного потенціалу Карпат почалося лише на початку 2000-х років. Стрімке зростання інтересу до внутрішнього туризму, особливо посилене у новітній час, призвело до активної будівельної діяльності.

Архітектурно-планувальні вирішення рекреаційних об'єктів Карпатського регіону мають багату стильову генезу, що відображає еволюцію курортної справи від елітарного відпочинку до масового оздоровлення. Дослідник Савчук А. І. системно класифікує цю еволюцію, виділяючи ключові стильові напрямки, які домінували протягом кінця ХІХ – середини ХХ століття.

Період класицизму, історизму та модерну (1827–1930-ті) (Кінець ХІХ – 1930-ті рр.) став початковим етапом становлення курортної архітектури, тісно пов'язаним із розвитком бальнеології у складі Австро-Угорської імперії та пізніше – Польщі. Забудова мала елітарний характер і була спрямована на створення комфортного та престижного середовища. На цей період припадає будівництво перших курортних комплексів, павільйонів, пансіонатів та приватних вілл, що часто проектувалися у стилях класицизму, неоренесансу або еkleктики. Прикладами є Палац Шенборна (Санаторій «Карпати», Закарпаття) (Іл. 1.2, Рис. а), збудований у 1890-1895 рр., що є зразком романтичного неоготичного стилю з елементами ренесансу; а також численні вілли у Трускавці, Східниці чи Яремче.

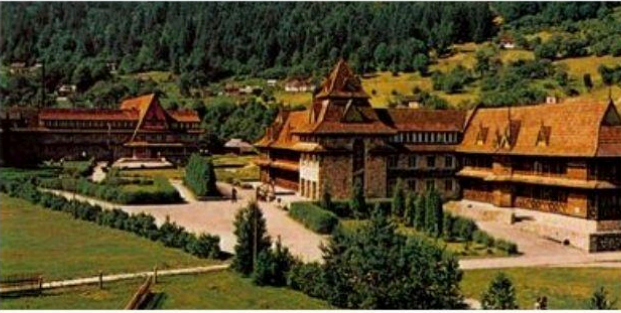
В Австрійському та Австро-Угорському періоді панівними течіями в архітектурі були класицизм, історизм та модерн, який став основою для розвитку функціоналізму та конструктивізму в 1920–30-х роках. На теренах Галичини історизм проявлявся у формах неоготики, «норвезького» та «швейцарського» стилів. Розвиток модерну припав на кін. ХІХ – поч. ХХ ст. Тоді в рамках модерністичних ідей своє продовження отримали «норвезький» та «швейцарський» стилі. Крім того, появилися нові напрями у рекреаційному будівництві, а саме «закопанський» стиль, який привніс у курортне будівництво особливу тектоніку дерев'яних конструкцій та високі стрімкі дахи. Важливим є те, що в цей час почали розвиватися національні напрями в архітектурі, метою яких було відобразити та інтерпретувати елементи народного зодчества. Це сприяло формуванню специфічного регіонального обличчя відпочинкових зон, де архітектурна форма ставала засобом національної самоідентифікації.

а

б

в

г

д

е

а — палац Шенборна / санаторій «Карпати» (Закарпаття, 1895 р.) [34];

б — санаторій А. Тарнавського (Косів, 1895–1900 рр., арх. К. Мокловський) [35,36];

в — турбаза «Гуцульщина» (Яремче, 1963 р.) [37];

г — санаторій «Джерело Прикарпаття» (Вигода, 1986 р., арх. Л. Крип'якевич-Лукомська) [38];

д — санаторій «Карпати» (Трускавець, головний корпус 1970 р.) [39];

е — санаторій «Кришталевий Палац» (Трускавець, 1970 р.) [40];

Іл. 1.2 Еволюція курортної архітектури Карпат ХХ-ХХІ століття (початок)

є

ж

з

и

і

к

є — готель «Карпатські джерела» (Яремче) [41];

ж — готельний комплекс «Плай» та «Карпатська Ружа» (Плав'є, 2007 р.) [42, 43];

з — F&B SPA Resort (Буковель, 2007 р.) [44];

и — Radisson Blu Resort Bukovel (Буковель, 2012 р.) [45];

і — готель-замок «Вежа Ведмежа» (Волосянка/Славське, 2023 р.) [46];

к — апартамент-готель ANNI Moon Resort (Буковель, проєкт 2027 р., бюро «Archimatika») [47].

Іл. 1.2 Еволюція курортної архітектури Карпат ХХ-ХХІ століття (продовження)

Як наслідок, у 1920–30-х роках з'явилась значна кількість рекреаційних будівель з ознаками української народної архітектури, що гармонійно поєднували в собі сучасні на той час планувальні вимоги із традиційним гуцульським або бойківським декором.

Санаторій (лічниця) Аполінарія Тарнавського (тепер санаторій «Косів») у Косові (1895–1900), збудований за проєктом архітектора К. Мокловського, є визначним прикладом раннього історизму та стилізації в курортній архітектурі Карпат (Іл. 1.2, Рис. б). Стиль будівлі класифікується як закопанський, що є унікальною регіональною течією модерну (сецесії), розробленою Станіславом Віткевичем у польських Татрах, але активно поширеною на територіях Західної України. На початку ХХ століття на теренах Східної Галичини закопанський стиль співіснував із формуванням українського народного напрямку, що спирався на традиції карпатської дерев'яної архітектури й згодом отримав назву українського архітектурного модерну. Характерними ознаками є: асиметрична композиція, високі, ламані, багатосхилі дахи з виразними декоративними вертикальними гребенями та активне використання натурального дерева в оформленні фасадів і відкритих галерей-веранд. Об'єкт поєднував народні мотиви із функцією сучасного оздоровчого закладу, створюючи романтизований образ, що відображав елітарний характер тогочасних курортів.

Наступний період – функціоналізм і конструктивізм (Міжвоєнний період та початок СРСР). У 1920-х і 1930-х роках, а пізніше, з початком радянської влади, в архітектурі починають домінувати раціоналістичні та функціональні підходи. Під впливом європейського функціоналізму та конструктивізму з'являються будівлі, які відмовляються від надмірного декору на користь масовості та зручності. Архітектура підпорядковується своїй функції – оздоровленню. Характерними рисами є чіткі геометричні об'єми, горизонтальне стрічкове скління та пласкі дахи. Основний внесок цього періоду полягав у відмові від етнографічної стилізації на користь типових проєктних рішень, спрямованих на швидке та економічне забезпечення оздоровлення великої кількості населення.

Це проявилось у проєктуванні комунальних корпусів, їдалень та клубів. Хоча великі санаторні комплекси в чистому конструктивізмі в Карпатах рідкісні, вплив раціоналізму був визначальним для формування планувальної структури багатьох містечок (Східниця, Трускавець) та будівництва перших стандартних корпусів 1940–1950-х років, що знаменували перехід до простих, лаконічних об'ємів.

Після середини 1950-х років настає період радянського регіоналізму та модернізму (1950-ті – 1980-ті рр.). Радянський етап розвитку архітектури відзначається певною стилістичною однорідністю порівняно з попередніми періодами. Згідно з дослідженнями З. Б. Соколовського, у повоєнні роки в професійному середовищі зберігався значний вплив модерністичних концепцій та функціоналізму. Проте в умовах ідеологічної та культурної ізоляції того часу найефективнішим вектором розвитку стало звернення до спадщини народного дерев'яного зодчества. Це сприяло виникненню унікального симбіозу традиційних архітектурних форм із сучасними будівельними технологіями, а також переосмисленню стилістики гуцульської архітектури. Здобутки цього періоду, зокрема досвід трансформації етнічних мотивів, стали підґрунтям для подальшого формування сучасної дерев'яної архітектури Карпатського регіону в умовах незалежної України після 1991 року.

Архітектурна мова трансформується у стиль, який Савчук визначає як регіонально адаптований радянський модернізм. Це був період піку курортної забудови, коли будувалися гігантські санаторно-курортні комплекси. Цей напрямок поєднував великі об'ємно-просторові рішення (характерні для глобального модернізму) з активним пошуком регіональної ідентичності. Регіоналізм проявлявся в активному використанні локальних матеріалів (камінь, дерево, клінкер) на фасадах, застосуванні традиційних елементів (високі скатні дахи, різьблення) у модерністській інтерпретації, а також у монументальному та синтетичному декорі (мозаїки, барельєфи), що часто використовував народні сюжети. Прикладом регіонального модернізму є Турбаза «Гуцульщина» у м.

Яремче (1963 р.) (Іл. 1.2, Рис. в) — один із найвиразніших зразків поєднання модернізму з локальними етнокультурними мотивами. Будівля формувалася як багаторівнева терасована композиція, що плавно вбудовується у природний рельєф Карпатської долини. Фасади вирізнялися поєднанням масивних кам'яних цоколів із легшими дерев'яними верхніми об'ємами, акцентованими широкими балконами та галереями. Особливу увагу привертала різьблені дерев'яні елементи – балюстради, консолі та декоративні фронтони, виконані у стилі гуцульського різьблення, але інтерпретовані через модерністську геометрію. Дахи були високими, ламаними, з великими виносками, що посилювало образ «карпатського модернізму», поєднуючи традиційний силует з функціями захисту від опадів та сонця. Композиція турбази створювала відчуття єдності із лісом і річковою долиною, а її архітектура стала одним із знакових об'єктів регіонального модернізму в Карпатах.

Санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» (Іл. 1.2, Рис. г) (1986, авторка - Лукія Крип'якевич-Лукомська, смт. Вигода Івано-Франківської обл.) - яскравий приклад радянського регіоналізму, характерного для рекреаційних будівель Карпат другої половини ХХ століття. Композиція вирізняється видовженим об'ємом із фрагментацією фасаду та домінуючою вежоподібною частиною, що нагадує традиційні бойківські та гуцульські силуети. Основні стилістичні акценти зосереджені на крутих багатоскатних дахах, ритміці мансардних вікон та використанні дерев'яних і кам'яних елементів в оздобленні. Фасади виконані у світлій тональності з виділенням фактурних матеріалів (каміння цоколю, дерев'яні балкони), що забезпечує візуальну інтеграцію в карпатський ландшафт. Балкони з довгими галереями є переосмисленням традиційних гуцульських «піддаш», але поданих у спрощеній, модернізованій формі. Загалом будівля поєднує масивність кам'яної основи з легкою верхньою частиною, що створює характерний образ «курортної» архітектури регіону

Прикладом чистого модернізму є Санаторій «Карпати» (Трускавець, головний корпус 1970-ті рр.) Санаторій «Кришталевий Палац» (Трускавець) (Іл. 1.2, Рис. д-е), збудований у 1960–1970-х роках, архітектура якого – це монументальні об'єми з чітким функціональним зонуванням, які позбавлені регіональних рис.

Архітектурний та містобудівний ландшафт Карпатського регіону на початку 21 століття переживає період значної трансформації, що відображає інтеграцію місцевих традицій із глобальними тенденціями розвитку рекреаційної інфраструктури. Початок нового століття характеризується низкою факторів, які визначають архітектурну виразність курортної забудови. Спостерігається стрімке зростання інвестиційного капіталу у сферу рекреаційної інфраструктури. Ця динаміка стимулює розширення курортних центрів та створення великих готельних і апартаментних комплексів, особливо після 2010 року. Архітектурно-планувальні рішення часто формуються під впливом економічно орієнтованих моделей та вимог ринку, що зосереджені на швидкому створенні комерційно привабливих об'єктів.

Готель «Карпатські джерела» (Іл. 1.2, Рис. є) є типовим прикладом реплікації масивної дерев'яної архітектури початку 2000-х років. Стилiстичні особливості включають використання суцільного бруса в обробці фасадів на всіх ярусах. Об'єкт орієнтовано на відтворення образу традиційних дерев'яних споруд із виразними балконами-галереями та багатоярусним членуванням фасаду.

Готельний комплекс «Плай» та готель «Карпатська Ружа» (Іл. 1.2, Рис. ж) є прикладами масштабної архітектурної реплікації традиційних карпатських мотивів. Стилiстика характеризується використанням великих площ каменю та масивних дерев'яних конструкцій, а архітектурна мова зосереджена на підкресленні великих елементах та крутих двосхилих дахах, які візуально відтворюють автентичний, але збільшений масштаб гуцульської будівлі.

F&B SPA Resort (Іл. 1.2, Рис. 3) ілюструє приклад сучасної готельної архітектури, що використовує традиційні архітектурні елементи. Стилiстика головного корпусу зосереджена на підкреслено високому, крутому двосхилому даху, який є характерним елементом для карпатського будівництва. Фасади характеризуються виразним вертикальним ритмом, створеним за рахунок декоративних вертикальних пілонів, виконаних з матеріалу, що імітує дерево. Цей елемент у поєднанні з багаторівневим членуванням фасаду та використанням світлого матеріалу на балконах ілюструє спробу адаптувати великий об'єкт до стилістики гірського середовища, використовуючи сучасні облицювальні рішення.

Radisson Blu Resort Bukovel (Іл. 1.2, Рис. и) є прикладом сучасної курортної архітектури з елементами стилізації. Об'єкт характеризується масштабним, симетричним плануванням та виразним горизонтальним членуванням об'ємів, які підкреслюються протяжними балконами та широкими виступами даху. Стилiстичне рішення об'єднує великі, побілені площини стін з використанням натурального дерева на огороженнях балконів та декоративних елементах. В оформленні даху використано масивні, помірно круті двосхилі конструкції, виконані з черепиці, що є архітектурним посиленням на традиційний карпатський стиль, але в модернізованому та збільшеному масштабі. В цілому, архітектура спрямована на створення образу функціонального готелю з візуальною інтеграцією в гірський контекст.

Особливої актуальності та динаміки рекреаційний потенціал регіону набув після повномасштабного вторгнення (лютий 2022 р.). Карпати стали ключовим осередком внутрішнього туризму та безпечним прихистком для значної кількості вимушено переміщених осіб. Цей різкий приплив попиту різко активізував будівельну діяльність та необхідність розширення готельної інфраструктури.

Готель-замок «Вежа Ведмежа» (Іл. 1.2, Рис. і) є прикладом тематичної архітектури, що використовує неоготичну стилістику для створення туристичної атракції. Об'єкт ілюструє попит на візуально виразну монументально-романтичну архітектуру.

Проект Апарт-готель АННІ Moon Resort (Іл. 1.2, Рис. к) ілюструє наближення до принципів сучасного функціоналізму. Архітектура використовує чисті, мінімалістичні форми. Горизонтальне членування фасадів та використання панельних облицювальних матеріалів свідчать про орієнтацію на інноваційні та енергоефективні рішення. Акцент зроблено на великих площах панорамного скління, що повністю відходить від прямої стилізації народних мотивів.

Таким чином, еволюція архітектури карпатських курортів у ХХІ столітті показує рух від хаотичної стилізації та реплікації до необхідності впровадження контекстуальних та функціональних рішень. Майбутній розвиток вимагає переосмислення традицій і пріоритету функціональності та довговічності над декоративною імітацією, що є ключовим для інтеграції регіону в досвід сталого європейського розвитку. Цей процес передбачає перехід від копіювання зовнішніх атрибутів народної архітектури до роботи з її глибинними принципами: масштабом, тектонікою та органічним зв'язком із рельєфом. Важливим аспектом стає архітектурна етика, де кожен новий об'єкт не домінує над гірським пейзажем, а стає його логічним продовженням, мінімізуючи антропогенне втручання в екосистему. Тільки через відмову від бутафорії на користь архітектурної правдивості можливо створити конкурентоспроможне рекреаційне середовище, яке зберігатиме локальну ідентичність у глобалізованому світі.

Період	Рік(и)	Стильові напрями	Ключові архітектурні риси	Типові матеріали	Приклади об'єктів
Класицизм, історизм, модерн	1827—1930-ті	Класицизм, Неоренесанс, Еклектика, «Закопанський» стиль	Елітарність, виразний декор фасаду, високі багатосхилі дахи, активне застосування різьбленого дерева, відкриті веранди	Дерево, камінь, тиньк	Палац Шенборна (1895) (Іл. 1.2, Рис. а), санаторій «Косів» (1900) (Іл. 1.2, Рис. б), численні вілли Трускавця, Східниці, Яремче
Функціоналізм і конструктивізм	1920—1930-ті, ранні 1940—1950-ті	Функціоналізм, конструктивізм	Лаконічні об'єми, стрічкове скління, плоскі дахи, мінімум декору, типізація	Залізобетон, скло	Перші стандартні корпуси санаторіїв Трускавця, Східниці
Радянський модернізм та регіоналізм	1950—1980-ті	Регіональний модернізм «Гуцульський» стиль, пізній модернізм	Масивні об'єми, терасування, поєднання кам'яних цоколів і дерев'яних поверхів, широкі виноси дахів, мозаїки, декор з народними мотивами - для регіональної архітектури	Камінь, дерево, клінкер, бетон	Турбаза «Гуцульщина» (1963) (Іл. 1.2, Рис. в), Санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» (1986) (Іл. 1.2, Рис. г), «Кришталевий Палац» (1970) (Іл. 1.2, Рис. д), Санаторій «Карпати» (1970-ті) (Іл. 1.2, Рис. е)
Ранній пострадянський період (реплікації традицій)	2000—2010	Стилізації, «Неокарпатський» стиль, репліка традиційної дерев'яної архітектури	Масивні брускові фасади, балкони-галереї, круті дахи, надмірне декорування деревом	Дерево (брус), камінь, покрівельна черепиця	Готель «Карпатські джерела» (Яремче) (Іл. 1.2, Рис. є), «Плай», «Карпатська Ружа» (2007) (Іл. 1.2, Рис. ж)
Сучасна комерційна архітектура	2010—2020	Комерційна Неоеклектика (Імітаційний Стиль)	Великі об'єми, вертикальні акценти, комбіновані фасадні матеріали, адаптація до гірського контексту	Штукатурка, дерево як декор, скло, метал	F&B SPA Resort (2007) (Іл. 1.2, Рис. з), Radisson Blu Resort Bukovel (2012) (Іл. 1.2, Рис. и)
Період після 2022 р.	2022 — ...	Комерційна Неоеклектика (Імітаційний Стиль); Контекстуальна, екологічна, стійка архітектура (тенденції)	Регіональна стилізація та неоеклектика, управління ландшафтом, мінімалізм, локальні та сучасні матеріали, енергоефективність	Дерево, камінь, сучасні композитні матеріали	Готель-замок «Вежа Ведмежа» (2023) (Іл. 1.2, Рис. і), апарт-готель AHNI Moon Resort (2027) (Іл. 1.2, Рис. к)

Таблиця 1.2 Аналіз еволюції курортної архітектури українських Карпат ХХ-ХХІ ст.

1.4 Світовий досвід проектування в гірських районах

Паралельно у світовій архітектурній практиці простежується чітка тенденція до переосмислення регіоналізму – як засобу збереження культурної самобутності в умовах глобалізації. У країнах Західної Європи, зокрема у Швейцарії, Австрії, Норвегії та Японії, активно розвиваються рухи, спрямовані на відновлення регіональних архітектурних рис і адаптацію традиційних форм до сучасних конструктивних і технологічних рішень. Такі підходи відомі як критичний регіоналізм, де традиційна архітектура не копіюється буквально, а осмислюється через призму сучасних потреб – комфорту, енергоефективності, екологічності та культурного резонансу з місцем. Цей світовий досвід особливо показовий у контексті Карпатського регіону, адже він демонструє можливість гармонійного поєднання традиції й інновації, що може стати важливою орієнтирною моделлю для української архітектури.

Riffelalp Resort 2222 m (Іл. 1.3, Рис. а) є характерним зразком сучасної альпійської курортної архітектури, що поєднує традиційні матеріали та адаптацію до рельєфу. Комплекс сформований з кількох терасованих корпусів із двосхилими дахами, що повторюють природний ухил схилу. Нижні рівні виконані з масивного каменю, верхні – з темного дерева у стилі традиційного шале. Ритм балконів та фрагментація об'ємів забезпечують візуальну легкість та інтеграцію у ландшафт.

Готель Vigilius Mountain Resort (Іл. 1.3, Рис. б) є яскравим прикладом критичного регіоналізму. Стилистичні особливості включають довгий, горизонтальний об'єм основної будівлі, який майже повністю покритий вертикальними дерев'яними ламелями із модрини та великим склінням, створюючи ефект "будинку на дереві", що лежить на схилі. Ця форма є сучасною та мінімалістичною, але використовує місцеві матеріали (дерево, глина, сланець), що вписують її у гірський контекст без імітації старовинного декору.

а

б

в

г

д

е

є

- а — готель Riffelalp Resort 2222m (Церматт, Швейцарія, 2000 р.) [49];
б — готель Vigilius Mountain Resort (Маттео Тун, Італія, 2003 р.) [50];
в — апарт-готель Vučko (Яхорина, Боснія та Герцеговина, реконструкція 2005 р.) [51];
г — готель The Chedi Andermatt (Андерматт, Швейцарія, 2016 р., проєкт: Denniston International Architects) [52];
д — комплекс Swissôtel Resort Kolasin (Колашин, Чорногорія, 2023 р.) [53];
е — комплекс Sundance Lodge (Франція, проєкт 2025 р., проєкт: Alpine Lodges / Atelier B Architecture) [54];
є — Guernerés Exclusive Lodge (Швейцарія, проєкт 2025 р., проєкт: Localarchitecture) [55].

Іл.1.3 Світовий досвід проєктування в гірських районах

Подібні об'єкти демонструють, як архітектура може бути енергоефективною та контекстуальною, зберігаючи зв'язок із локальними традиціями не через форму фасаду, а через конструкцію (наприклад, відкриті дерев'яні ферми в інтер'єрі) та якість натуральних матеріалів.

Приклад апарт-готелю Vučko (Іл. 1.3, Рис. в) демонструє адаптацію місцевих, балканських гірських традицій до функціональних вимог. Стилiстичні особливості полягають у використанні типових для Балкан масивних кам'яних цоколів (що є захистом від снігу та вологи) та контрастному дерев'яному облицюванні верхніх ярусів. Акцентовано виразні, великі консольні дерев'яні балкони, що нагадують традиційні галереї-ганки. Композиційно будівля розділена на кілька об'ємів, що дозволяє їй ефективно інтегруватися у складний гірський рельєф і зменшити візуальний вплив.

Готель The Chedi Andermatt (Іл. 1.3, Рис. г) є прикладом поєднання альпійської архітектурної традиції із сучасним мінімалізмом, реалізуючи принципи критичного регіоналізму на елітному рівні. Стилiстичні особливості включають масивні, традиційно похилі двосхилі дахи, які візуально розбивають великий масштаб споруди на менші, контекстуальні об'єми. Фасади оброблені натуральним деревом та темним каменем (сланець), що асоціюється з традиційними швейцарськими шале. Об'єкт демонструє, як сучасна архітектура може зберігати зв'язок із локальними традиціями без прямого наслідування форм минулого, акцентуючи увагу на якості матеріалу та гармонії з пейзажем.

Swissôtel Resort Kolasin (Іл. 1.3, Рис. д) ілюструє сучасний функціоналізм з виразними регіональними елементами. Стилiстичні особливості включають використання світлих дерев'яних фасадних панелей та природного каменю для членування фасадів. Ці матеріали створюють фактурну поверхню, що є характерним прийомом гірської архітектури.

Житловий комплекс із готельним сервісом Sundance Lodge (Іл. 1.3, Рис. е) ілюструє неотрадиціоналізм. Стилiстичні особливості проекту включають

переосмислені елементи французького савойського шале, що виражається у великих, консольних дерев'яних балконах та використанні традиційного сірого каменю на нижніх поверхах, який візуально закріплює будівлю на схилі. Акцент зроблено на автентичних матеріалах високої якості та багаторівневих дахах, що є необхідним для дотримання місцевих будівельних норм, які регулюють зовнішній вигляд забудови курортів і зберігають характерну панораму.

Guernerés Exclusive Lodge (Іл. 1.3, Рис. є) продовжує швейцарську традицію критичного регіоналізму, фокусуючись на мінімалізмі та текстурі. Стилiстика об'єкта відрізняється чистими, геометричними формами та відсутністю зайвого декору. Виразність досягається завдяки фактурним матеріалам: масивному каменю та вертикально орієнтованим дерев'яним ламелям.

Лаконічна естетика демонструє, що повага до традиції полягає у використанні якості та довговічності місцевих матеріалів при мінімальному втручанні в ландшафт. Архітектура комплексу орієнтована на контекстне сприйняття ландшафту, де будівлі ніби «врастають» у схил, не порушуючи природну композицію місцевості.

Аналіз світових прикладів забудови підтверджує, що сучасне проектування у гірських регіонах базується на принципах критичного регіоналізму, який забезпечує баланс між інновацією та локальною ідентичністю. Усі успішні об'єкти відкидають буквальне копіювання, натомість інтерпретуючи традиційні елементи функціонально. Так, масивні кам'яні цоколі використовуються як захист від снігу та вологи, а двосхилі дахи застосовуються для запобігання затримуванню снігових мас та візуального розбиття великих об'ємів, адаптуючи їх до масштабу місцевої забудови. Усі проекти демонструють пріоритет автентичних матеріалів (натурального каменю та дерева) в обробці фасадів, які створюють фактурну (рельєфну) поверхню та забезпечують довговічність. Архітектурна композиція орієнтована на контекстну інтеграцію, що мінімізує порушення ландшафту, досягається через поділ об'ємів та їхнє візуальне

«вростання» у схил. Нарешті, приклади у престижних курортах свідчать про важливість дотримання місцевих будівельних норм для збереження характерної панорами курорту. Таким чином, проаналізовані світові приклади надають чіткий методологічний орієнтир для розвитку, демонструючи, що якісна забудова має бути контекстуальною, функціонально обґрунтованою та матеріально автентичною.

Висновки до розділу 1

1. Констатовано, що сучасна рекреаційна забудова Карпатського регіону часто демонструє конфлікт між масштабами нових об'єктів та екологічною витривалістю гірського ландшафту. Це підкреслює необхідність пошуку балансу між економічною доцільністю та збереженням природного середовища.

2. Виявлено, що масова типізація та використання невластивих регіону архітектурних форм призводять до поступової втрати локальної ідентичності. Встановлено, що збереження «архітектурного коду» (пропорцій, матеріалів, пластики) є базовою умовою для підтримки туристичної привабливості краю.

3. На основі аналізу наукових джерел з'ясовано, що архітектурна спадщина Карпат розглядається дослідниками як фундамент для формування сучасного національного стилю. Теоретична база наголошує на важливості спадковості традицій у поєднанні з актуальними вимогами сталого розвитку.

4. Ретроспективний аналіз еволюції архітектури Карпат ХХ–ХХІ століть показав поступовий перехід від етнографічного романтизму до сучасних спроб переосмислення регіональних рис. Визначено, що життєздатність стилю сьогодні залежить від пріоритету функціональності над декоративною імітацією.

5. Доведено, що тяглість традиції забезпечується використанням принципу «тектонічної правдивості», де дерево та камінь виступають не лише як

оздоблення, а як логічне відображення конструктивної схеми будівлі, адаптованої до складних умов рельєфу.

6. Вивчення закордонного досвіду проєктування в гірських районах підтверджує ефективність концепції критичного регіоналізму. Встановлено, що використання топографії як головного чинника формотворення дозволяє створювати сучасні об'єкти, які гармонійно інтегруються в ландшафт, не руйнуючи його цілісності.

РОЗДІЛ 2. Формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей архітектури українських Карпат

2.1 Передумови та історія виникнення архітектури українських Карпат

Виникнення та еволюція архітектури Карпатського регіону обумовлені комплексом природно-географічних, соціально-економічних та етнокультурних чинників, які впродовж століть формували унікальне середовище життєдіяльності горян. Головною передумовою став ландшафтний фактор: складний рельєф та суворі кліматичні умови з великою кількістю опадів змушували будівничих шукати раціональні об'ємно-просторові рішення. Це призвело до появи стрімких дахів з великими виносом, що захищали стіни від вологи, та компактних планів будівель для кращого збереження тепла. Саме необхідність протистояти руйнівній дії вологи та сніговим навантаженням сформувала головний візуальний атрибут регіону – стрімкі похилі дахи з великим виносом карнизів, які іноді сягають 1,5–2 метрів, створюючи навколо будівлі захищений простір «піддашся». Цей елемент згодом став не лише функціональним, а й важливим композиційним засобом, що створює характерну гру світла й тіні на фасадах.

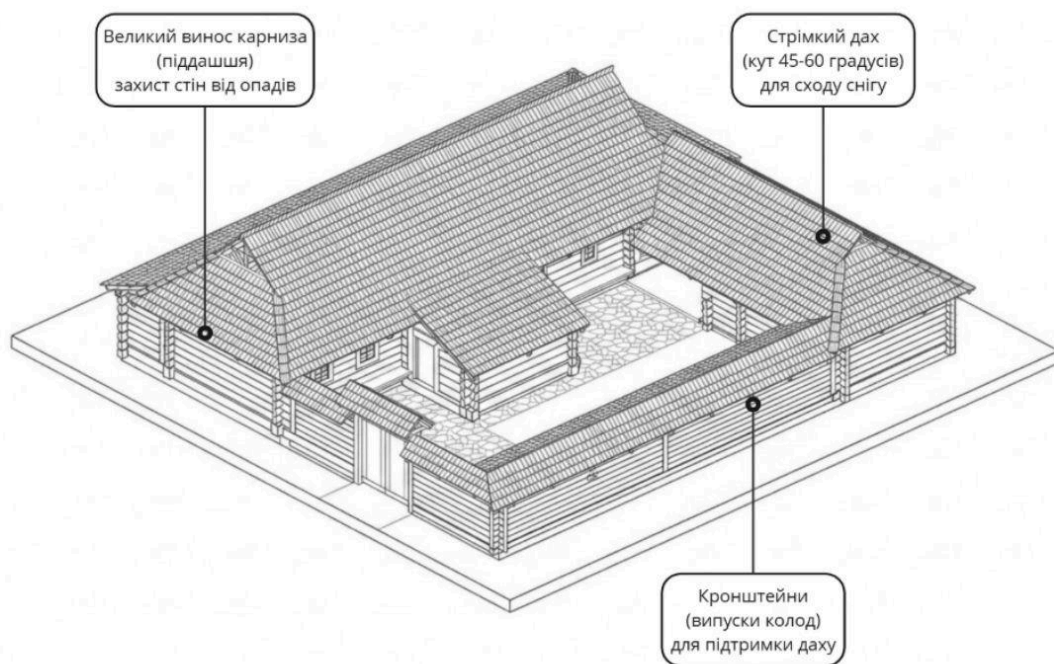
Аналізуючи техніко-технологічні передумови формування карпатського стилю, необхідно звернути увагу на домінуючу роль матеріалу в процесі формотворення. Загалом у світовому дерев'яному будівництві існують дві принципово відмінні конструктивні системи: каркасна (фахверк) та зрубна. На території України, і особливо в Карпатському регіоні, історично характерною була саме зрубна конструкція, тоді як у країнах Західної Європи перевагу мав фахверк. Основний художній мотив у зрубних будинках Карпат створюється за рахунок ритмічного чергування колод або брусів, з яких складається стіна. Ця горизонтальна ритміка надає будівлям відчуття стабільності та монументальності, попри відносну легкість матеріалу. Окрім ритму вінців, значну естетичну роль відіграє малюнок кутових врубок («у замок», «у хвіст»),

профіль кронштейнів, що підтримують виноси дахів, а також вишукана форма одвірків та віконниць. Особливу фактурність будівлям надає густа сітка гонтового покриття стін і дахів, що створює ефект «луски», яка з часом набуває благородного сріблясто-сірого відтінку під дією атмосферних чинників (Іл.2.1, Рис. а).

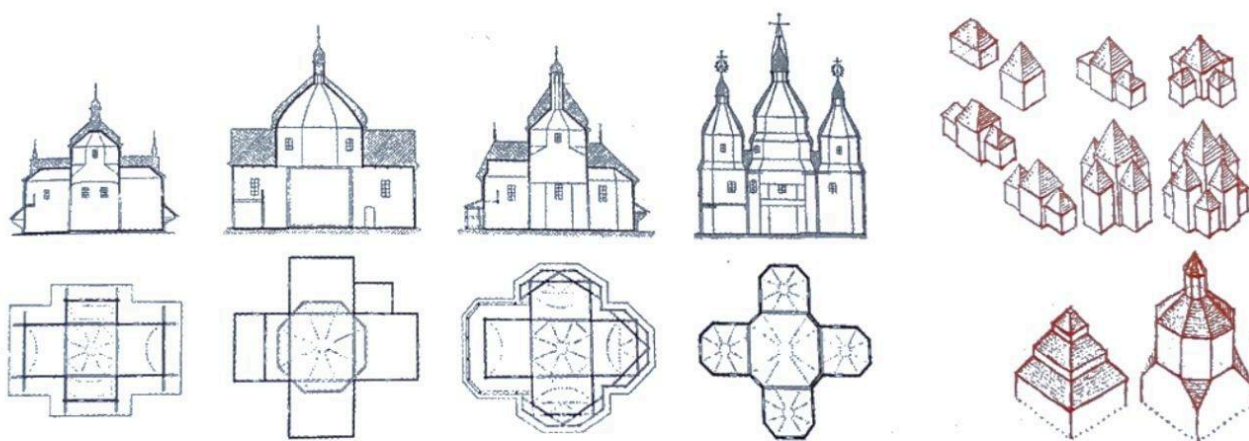
В українській традиції зруб виконували з плениць або брусів майже однакової товщини, формуючи з них окремі об'єми – кліті (хижі), які згодом групувалися у складніші структури. Як зазначає Ю. Івашко, пропорційна залежність розмірів будівель від параметрів окремих зрубин була однією з найхарактерніших особливостей дерев'яних споруд. Довжина колоди фактично виступала природним модулем, який диктував габарити приміщень та загальні пропорції всього об'єкта. Це створювало особливий масштаб архітектури, максимально наближений до людини.

Додатковим фактором виразності в архітектурі Карпат виступає пластика «заломів» – ступеневого звуження верхніх ярусів споруди. Цей прийом, притаманний переважно сакральному будівництву, дозволяв майстрам-самоукам вирішувати складні інженерні завдання: перехід від прямокутної основи зрубу до висотних завершень дахів без використання складних каркасних систем. Таким чином, конструктивна логіка зрубу безпосередньо формувала естетичний ідеал, де краса будівлі впливала з досконалістю її конструкції та майстерності обробки кожної деталі.

Основним будівельним матеріалом регіону історично була деревина (смерека, ялиця, дуб), що визначило конструктивну основу архітектури – зруб. Як зазначає Л. В. Прибега, саме зрубна конструкція стала генетичним кодом карпатського зодчества, дозволяючи створювати споруди, що органічно «вирастають» із навколишнього ландшафту. Еволюція архітектури проходила шлях від примітивних однокамерних колиб до складних багатоярусних сакральних споруд (Іл. 2.1, Рис. б) та замкнених господарських дворів – гражд.

а

б

Рис. а — Адаптація архітектурної форми до кліматичних умов регіону на прикладі традиційної гуцульської гражди.

Рис. б — Розвиток композиції об'ємів у храмах. Об'ємна композиція верхів, сформованих залами. З архіву О. Чепелик [21].

Іл.2.1 Генезис стилістичних особливостей традиційних будівель українських Карпат.

Важливою історичною передумовою стало формування локальних етнографічних шкіл: гуцульської, бойківської та лемківської. Кожна з них виробила власну архітектурну мову:

- гуцульська школа характеризується центричністю та хрещатими планами (особливо у храмах), що символізувало єдність із навколишніми горами;
- бойківська школа втілила вертикальні мотиви через багатозаломні дахи, що створювали динамічний силует;
- лемківська школа тяжіла до асиметрії та підкресленої висоти веж, що свідчило про певний вплив західноєвропейської готики та бароко.

Як підкреслює Я. М. Тарас, сакральна архітектура стала вершиною народної творчості, де духовні канони поєднувалися з досконалим знанням властивостей матеріалу. Традиційні храми виступали не лише релігійними центрами, а й архітектурними домінантами, навколо яких формувалася структура поселень.

Традиційний чинник відіграє ключову роль у формотворенні канонічних взірців: тридільного та хрещатого типів розпланування, а також особливої висотно-просторової структури. Саме форма баневих завершень — грушевидна, видовжена, півциркульна або пірамідальна — формує впізнаваний національний образ святині.

Згодом, народна культура, яка була невіддільним елементом життя сільських громад, пережила значні трансформації. Хоча інтерес до культури сільських мешканців виник ще наприкінці XVIII століття, масове захоплення нею припало на кінець XIX століття, коли сільське середовище стало об'єктом вивчення та художнього відображення професійних митців. Згодом народна культура еволюціонувала: від природної побутової форми вона перейшла до мистецького переосмислення, а згодом – до елемента туристичної атракції.

Важливою передумовою трансформації народної архітектури у професійну на межі XIX–XX століть стало виникнення курортної справи та туризму. З розвитком залізниці та відкриттям лікувальних властивостей карпатських вод, у регіон приходять інвестиції та професійні архітектори. Вони почали використовувати народні мотиви як основу для нового стилю — так званого «закопанського стилю» та «гуцульської сецесії». В цей період традиційний зруб та різьблення починають поєднуватися з великими застакленими верандами, складними планами вілл та новими функціональними типами будівель (курзали, пансіонати).

У радянські часи традиційна культура поступово втрачала свою життєздатність. На це вплинули як загальні зміни у способі життя, так і драматичні події, що випали на долю українського села: війни, колективізація та ідеологічний тиск. У цей період сільський побут і народні знання часто знецінювалися, розглядалися як щось застаріле та другорядне. Архітектурні традиції, які століттями передавалися від майстра до майстра, опинилися на узбіччі, поступаючись місцем типовим рішенням та уніфікації. Масові переселення після Другої світової війни та політика нівелювання національних особливостей призвели до того, що люди почали втрачати відчуття глибинного зв'язку зі своєю землею та регіональною ідентичністю. Натомість радянська система запропонувала штучну «народність» – поверхневу імітацію традицій, яку часто називають «шароварщиною». В архітектурі це проявилось у використанні випадкових декоративних елементів, які не мали нічого спільного зі справжньою конструктивною логікою дерева чи каменю. Як зазначає А. І. Савчук, цей період став переломним, оскільки архітектура перестала бути суто народною і почала осмислюватися як мистецький об'єкт, що має репрезентувати національну ідентичність. Традиційні орнаментальні мотиви «сонячних знаків», «зубчиків» та «розеток», які раніше мали магичне оберогове значення, перетворилися на декоративну мову професійної архітектури.

Аналіз передумов та історичного генезису архітектури Карпатського регіону свідчить, що його унікальне обличчя сформувалося внаслідок синкретизму природно-кліматичних факторів та матеріальних можливостей. Складний рельєф і значна кількість опадів зумовили появу раціональних конструктивних рішень, що захищали стіни від вологи, та компактних зрубних об'ємів для збереження тепла. Пріоритет зрубною системи став справжнім «генетичним кодом» місцевого зодчества, де довжина колоди виступала природним модулем, що забезпечував антропоцентричний масштаб споруд. Естетика регіону логічно впливала з технічної логіки: декоративність кутових врубок, гонтової «луски» та пластики заломів була нерозривно пов'язана з конструктивною доцільністю. Сформовані локальні етнографічні школи — гуцульська, бойківська та лемківська — репрезентують три унікальні вектори розвитку, від хрещатої центричності до складних вертикальних силуетів з певними західноєвропейськими впливами. Еволюційний шлях цієї архітектури демонструє перехід від суто утилітарного народного будівництва до об'єкта глибокого мистецького переосмислення професійними архітекторами в межах «гуцульської сецесії» та «закопанського стилю». Незважаючи на драматичні трансформації радянського періоду, автентичний досвід карпатського зодчества залишається фундаментальним для сучасного проектування.

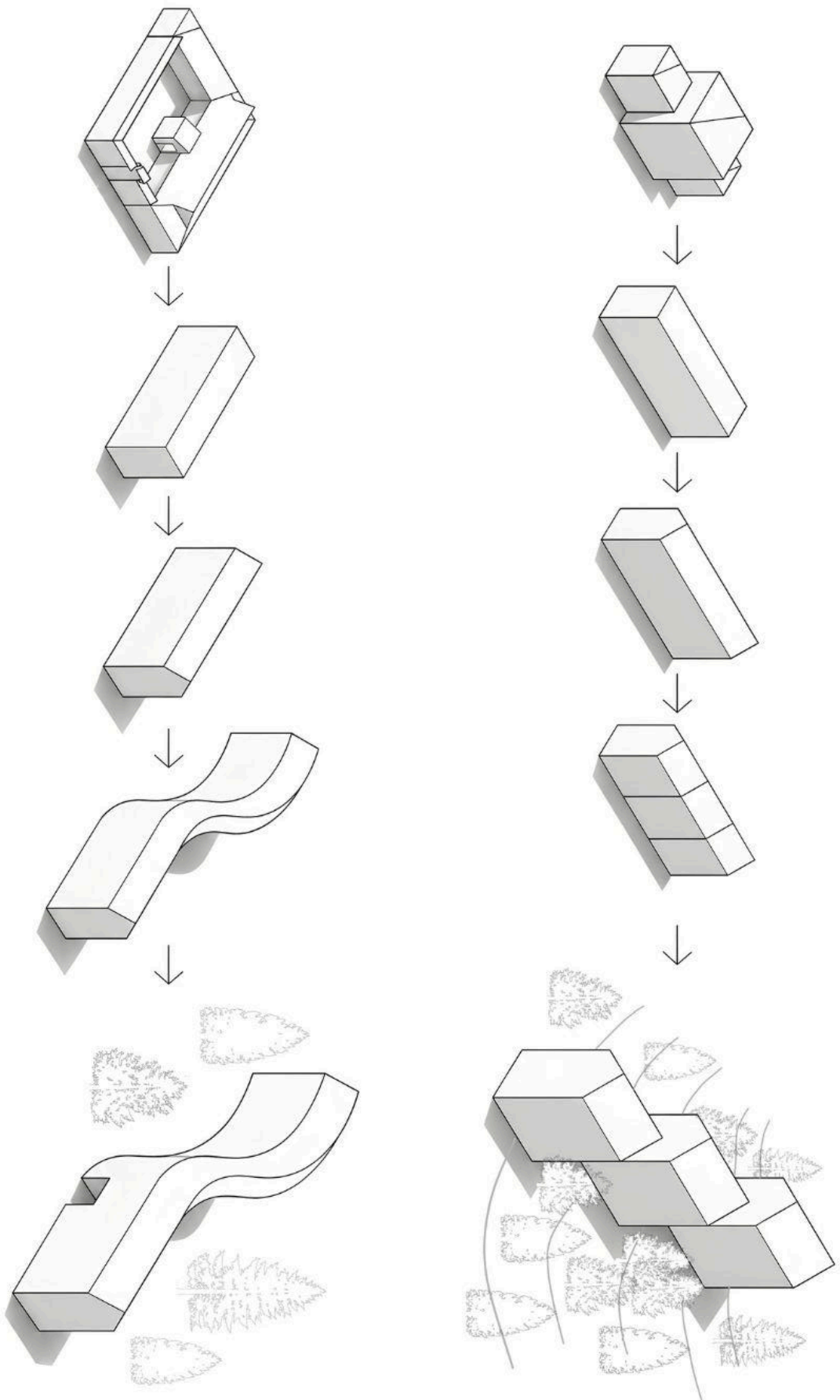
Таким чином, традиційна архітектура Карпат постає як цілісна система, де стильові особливості невіддільні від конструкції та ландшафтного контексту, що є ключовим для відтворення регіональної ідентичності в сучасних курортних комплексах.

2.2 Використання традиційних мотивів і форм у плануванні курортних комплексів

Аналіз історичної ретроспективи та новітніх зарубіжних практик свідчить, що використання традиційних мотивів у сучасному проектуванні курортних об'єктів Карпат перейшло від стадії декоративної стилізації до глибинного

переосмислення планувальної структури на засадах критичного регіоналізму. Сучасна архітектурна парадигма розглядає традицію не як набір етнографічних елементів, а як перевірений часом досвід адаптації людського житла до екстремальних умов гірського середовища. Основним планувальним прийомом у цьому контексті стає контекстна фрагментація об'єму, що дозволяє уникнути масштабного дисонансу між значною площею сучасного готельного комплексу та камерним масштабом природного ландшафту. Замість монолітної структури застосовується принцип поділу будівлі на систему взаємопов'язаних блоків, що відтворює морфологію традиційного карпатського поселення, де кожна споруда займає власну терасу на рельєфі.

Трансформація традиційних планувальних схем нагадує сучасне переосмислення «гражди» — замкненого типу гуцульського подвір'я. У сучасних курортних комплексах цей мотив трансформується у розвинені атріумні простори та внутрішні патіо, що виконують функцію центрального комунікаційного та рекреаційного ядра. Таке планувальне рішення дозволяє створити захищене від протягів та снігових заносів мікросередовище, що є критично важливим для бальнеологічних та відпочинкових об'єктів. Крім того, активне впровадження каскадних структур та терасування фундаментної частини дозволяє мінімізувати втручання в природні ізогіпси схилу, що безпосередньо корелює з історичною традицією ощадливого ставлення до землі та збереження природного дренажу місцевості (Іл.2.2). Визначальну роль у планувальній композиції відіграє інтерпретація тектонічної ярусності, що базується на чіткому поділі функцій. Масивний цокольний ярус, виконаний з природного каменю, призначається для розміщення громадських зон та технічної інфраструктури, виступаючи візуальним продовженням гірського масиву. Верхні яруси, що формуються з легких дерев'яних та скляних конструкцій, призначені для номерного фонду, що забезпечує максимальну інсоляцію та панорамний огляд.

Лт. 2.2 Трансформація традиційних архітектурних форм у сучасні об'ємно-просторові рішення на прикладі курортного комплексу.

Характерною особливістю для гірських регіонів також є переосмислення традиційного «піддашшя», яке в сучасному проектуванні трансформується у розвинену систему консольних терас та критих галерей.

Ці напіввідкриті простори під спільним багатосхилим дахом стають функціональним буфером між інтер'єром та екстер'єром, дозволяючи відпочиваючим перебувати на свіжому повітрі за будь-яких метеорологічних умов, що є прямою реалізацією принципів антропоцентричності та екологічності.

Тенденції еволюції курортної архітектури на рубежі ХХ-ХХІ століть підтверджують, що найбільш життєздатними є рішення, де традиційні форми — стрімкі дахи, широкі виноси карнизів, ламані об'єми — використовуються функціонально обґрунтовано.

Сучасні покрівельні структури перестають бути суто захисними елементами, перетворюючись на засіб художньої виразності, що корелює з силуетом навколишніх хребтів. Використання великих кутів нахилу дахів не лише віддає шану автентичному стилю, а й запобігає затримувannya надмірних снігових мас на перекриттях великої площі.

Таким чином, поєднання традиційного планувального коду з інноваційними технологіями забезпечує створення цілісного архітектурного образу, який підкреслює регіональну ідентичність і водночас відповідає глобальним стандартам комфорту та сталого розвитку.

2.3 Роль матеріалів, конструкцій та сучасних технологій у відтворенні місцевої архітектурної ідентичності

Сучасна архітектура Карпатського регіону перебуває на етапі активної технологічної трансформації, де ключовим професійним викликом є адаптація традиційної візуальної ідентичності до жорстких вимог новітніх будівельних стандартів та енергоефективності. Матеріально-конструктивне вирішення

об'єктів рекреації сьогодні виступає не лише засобом забезпечення надійності споруди, а й фундаментальним інструментом трансляції регіонального культурного коду. У цьому контексті вибір матеріалів та методів їхнього з'єднання стає визначальним фактором, що дозволяє уникнути поверхової декоративності та перейти до створення тектонічної архітектури, яка органічно вписується в гірський ландшафт.

Аналіз світової практики проектування в гірських регіонах свідчить, що найбільш успішні об'єкти базуються на принципах критичного регіоналізму. Цей архітектурний напрям, теоретично обґрунтований Кеннетом Фремптоном, пропонує не пряме копіювання народних декоративних елементів, а глибоке переосмислення топографії, світла, клімату та традиційної тектоніки. У країнах Альпійського регіону (Швейцарія, Австрія, Італія) архітектори демонструють, як використання традиційних матеріалів у поєднанні з радикально сучасними формами може підкреслити ідентичність місця.

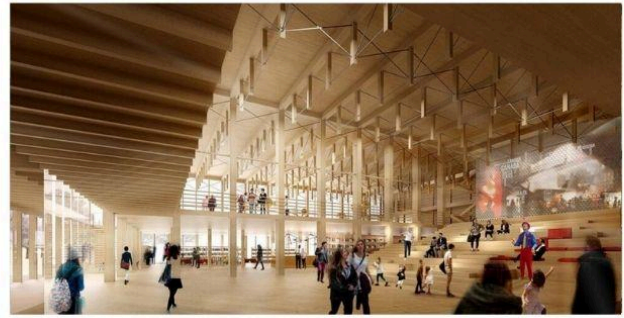
Зарубіжний досвід базується на «чесності» матеріалів. Якщо традиційна альпійська архітектура використовувала масивний камінь для нижніх поверхів та дерево для верхніх, то сучасні зарубіжні прийоми інтерпретують це через контраст важких структур та легких дерев'яних каркасів. Цей принцип наочно демонструє готель Adler Lodge Ritten (Іл. 1.3, Рис. б), де поєднання чорної модрини та натурального каменю в основі споруд та дерева в інтер'єрі забезпечує візуальну статику та абсолютну інтеграцію в ландшафт. Критичний регіоналізм у зарубіжній практиці – це передусім робота з відчуттями: запахом дерева, грубою фактурою обтесаного каменю та температурним комфортом, що забезпечується сучасними інженерними системами, прихованими всередині традиційної оболонки.

Основним матеріалом, що формує візуальний та сенсорний образ карпатського зодчества, залишається деревина у поєднанні з природним каменем. Проте сучасний підхід передбачає перехід від використання

традиційного цільного бруса або колоди до високотехнологічних дерев'яних клеєних конструкцій. Технологічний потенціал таких рішень розкривається у культурному центрі Sara Kulturhus із готельним блоком (Іл. 1.3, Рис. а), де використання CLT-панелей дозволило звести одну з найвищих дерев'яних споруд світу. Використання клеєного бруса та CLT-панелей відкриває принципово нові можливості: ці матеріали дозволяють проектувати масштабні відкриті простори та багатоповерхові структури, зберігаючи при цьому автентичну «теплу» фактуру дерева. Клеєні конструкції мають значно вищу несучу здатність та стабільність розмірів, що дає змогу відтворювати складні консольні виноси та великопрольотні атріуми, які за своєю логікою нагадують традиційні гуцульські гражди, але відповідають сучасному масштабу громадських будівель.

Водночас, експресивна робота з матеріалом може базуватися і на переосмисленні архаїчних форм, як у готелі Hotel Hubertus (Іл. 1.3, Рис. в), де конструктивний екзоскелет із цільних стовбурів модрин створює радикально сучасний силует. Сучасне переосмислення матеріалів дозволило від імітацій минулого до акцентного використання натуральних фактур.

Особливу увагу в контексті ідентичності варто приділити тектоніці даху та кроквяних систем. Традиційні стрімкі дахи з великими виносоми, що історично формувалися як захист від екстремальних опадів, у сучасних проектах переосмислюються через використання складних інженерних вузлів. Завдяки комбінації дерев'яних клеєних ферм та прихованих металевих з'єднань, з'являється можливість створювати ламані, динамічні покрівлі, що повторюють силуети навколишніх гірських масивів. Це дозволяє будівлі «розчинятися» у ландшафті, де покрівля стає не просто функціональним елементом, а головним художнім акцентом, що формує характер об'єкта. При цьому важливою є відмова від імітаційних матеріалів на користь натуральної дранки або гонту у сучасному виконанні, що забезпечує необхідну текстурну глибину фасадів.

а

б

в

г

а — культурний центр Sara Kulturhus з готельним блоком The Wood Hotel (White Arkitekter, Швеція, 2021 р.) [56];

б — готель Adler Lodge Ritten (Demetz Arch, Італія, 2019 р.) [57, 58];

в — готель Hotel Hubertus (noa network of architecture, Італія, 2016 р.) [59, 60];

г — готельний комплекс FORESTIS Dolomites (Asplund, Італія, 2020 р.) [61].

Іл. 2.3 Використання сучасних дерев'яних конструкцій та природних матеріалів у світовій архітектурі рекреаційних об'єктів

Прикладом переосмислення традиційної тектоніки даху в поєднанні з матеріалами виступає готель FORESTIS Dolomites (Іл. 1.3, Рис. г). Архітектурний акцент якого базується на використанні похилих покрівель, у структуру яких органічно вписані тераси з відкритими зонами відпочинку, що забезпечує безпосередню адаптацію конструкції до клімату. Використання гонту й натуральної дранки як фінішного покриття даху та фасадів у поєднанні з каменем та склом підкреслює увагу до контексту. Подібні конструкції та матеріали дозволяють досягти максимально ефективного результату (Табл. 2.1).

Традиційний елемент	Сучасне технологічне рішення	Переваги
Цільна колода / брус	Клеєні конструкції (GLT), CLT-панелі	Відсутність усадки, вогнестійкість, великі прольоти.
Кам'яний підмурок	Габіони, масивна кладка з місцевого пісковика	Візуальна статика, кращий дренаж схилу.
Маленькі вікна	Енергоефективне панорамне скління	Візуальна відкритість при збереженні тепла.
Дранка / Гонт	Натуральний гонт на вентиляваному каркасі	Текстурна глибина, сучасна гідроізоляція.

Таблиця 2.1 Матеріально-конструктивний перехід: інтерпретація традиційних засобів виразності через призму новітніх технологій.

Паралельно із деревиною, роль каменю як «фундаментального» матеріалу підсилюється використанням новітніх технологій його обробки. Замість плоского облицювання, сучасна практика орієнтується на створення масивних підпорних стін та стилобатних частин із використанням габіонних конструкцій або об'ємної мурованої кладки з місцевого пісковика.

Впровадження енергоефективного панорамного скління дозволяє остаточно зняти конфлікт між традиційно замкненим об'ємом народної хати та сучасною потребою у візуальній відкритості. Великі площини скла, інтегровані

між масивними дерев'яними стійками, виконують роль дзеркала, у якому відображається природне оточення, тим самим дематеріалізуючи споруду.

Таким чином, поєднання сучасних матеріалів та інноваційних технологій з контекстним підходом забезпечує створення цілісного архітектурного образу, який підкреслює архітектурний код регіону і водночас відповідає сучасним архітектурним тенденціям. Взаємодія традиції та новаторства є визначальною для збереження національної ідентичності та тягlosti розвитку українського проектування. Сучасне новаторство постає як актуальна інтерпретація спадщини, де через пошук нових форм, конструкцій та потенціалу дерева традиційні канони отримують нове життя.

2.4 Прийоми формування курортних комплексів з використанням стильових особливостей українських Карпат

Архітектурно-планувальна організація сучасних курортних комплексів у Карпатському регіоні ґрунтується на необхідності гармонійного поєднання значних за об'ємом споруд із вразливим гірським середовищем, де основною особливістю формування об'єктів виступає пріоритетність ландшафтного контексту над архітектурною домінантою. В умовах складного рельєфу проектування об'єктів рекреації вимагає відходу від регулярних планувальних схем на користь каскадних та терасованих структур, що дозволяє адаптувати фундаментну частину до значних перепадів висот, мінімізуючи втручання в природні ізогіпси схилу та зберігаючи існуючі зелені насадження. Така просторова організація забезпечує багаторівневність комплексу, де кожен функціональний блок отримує власну орієнтацію на знакові панорамні точки, що є критично важливим для об'єктів відпочинку. Формування таких комплексів визначається передусім необхідністю інтеграції архітектури в природне середовище, де ландшафт виступає домінуючим чинником проектування, а характерною рисою архітектурно-просторової організації стає тектонічна ярусність.

Важливою стильовою особливістю регіону є ієрархічність використання матеріалів, що базується на традиційній архітектурній моделі Карпат, яка передбачає чіткий поділ будівлі на масивну, візуально стійку основу та полегшену верхню частину. У сучасних курортних комплексах це проявляється через використання природного каменю або грубофактурного бетону для облицювання цокольних та перших поверхів, що створює ефект «виростання» споруди з гірського масиву, тоді як верхні яруси формуються із застосуванням сучасних дерев'яних конструкцій та панорамного скління. Такий контраст між глухими кам'яними поверхнями та прозорими скляними площинами дозволяє дематеріалізувати великий об'єм будівлі, запобігаючи масштабному дисонансу з оточуючим середовищем. При цьому особливою рисою проектування стає антропоцентричність та композиційна розчленованість фасадів: попри необхідність розміщення великої кількості номерного фонду, загальний об'єм візуально розділяється на декілька взаємопов'язаних блоків, що дозволяє уникнути монотонності та наближає архітектуру за духом до традиційного гірського поселення.

У формуванні зовнішнього вигляду об'єктів визначальну роль відіграють покрівельні конструкції зі значним об'ємом даху відносно висоти стін, що історично обумовлено захистом від екстремальних опадів. Високі кути нахилу схилів у поєднанні зі складними багатосхилими формами створюють динамічний силует, який візуально корелює з ритмікою гірських хребтів, а проектування великих виносів карнизів формує глибоку пластику фасадів. Ці галереї та тераси під спільним дахом виступають буферною зоною між інтер'єром та екстер'єром, забезпечуючи комфортне перебування відпочиваючих на відкритому повітрі незалежно від погодних умов. Стилiстика комплексів базується на принципах колористичної та фактурної автентичності з використанням природної палітри — відтінків сірого каменю, темної деревини та графітових матеріалів. Застосування текстурованих поверхонь підкреслює регіональну ідентичність об'єкта на сенсорному рівні та виключає використання яскравих штучних покриттів, що сприяє досягненню візуальної

цілісності та органічної інтеграції архітектури в унікальне природне середовище українських Карпат.

Таким чином, формування сучасних курортних комплексів у Карпатському регіоні базується на принципах критичного регіоналізму, що передбачає інтерпретацію традиційної архітектури без її прямого копіювання. У цьому контексті ключову роль відіграє застосування низки архітектурно-просторових прийомів, спрямованих на інтеграцію об'єктів у природне середовище та збереження регіональної ідентичності.

Першим визначальним прийомом є контекстна фрагментація та рельєфна адаптація об'ємів. Його сутність полягає у поєднанні терасованого розміщення забудови з поділом загального об'єму на окремі функціональні блоки. Такий підхід дозволяє органічно вписати комплекс у складний гірський рельєф, мінімізуючи порушення природного ландшафту. Фрагментація масивів сприяє масштабуванню забудови відповідно до людського сприйняття та формує композицію, наближену до структури традиційних гірських поселень. Водночас використання принципу тектонічної ярусності – із вираженим поділом на масивну основу та полегшені верхні яруси – підсилює відчуття стійкості споруди та її природної інтегрованості в середовище.

Другим важливим прийомом є використання тектонічно виражених конструктивних та матеріальних рішень. Така система базується на поєднанні масивних кам'яних або бетонних цоколів із дерев'яними надбудовами і не лише відповідає традиційній будівельній логіці Карпат, але й виконує функцію захисту споруд від впливу вологи, температурних перепадів і механічних навантажень. Використання природних матеріалів — каменю та деревини – забезпечує довговічність, формує виразну фактуру фасадів та підсилює відчуття автентичності архітектурного середовища.

Третім прийомом є формування виразних покрівельних структур зі значними кутами нахилу. Даний прийом є характерним для Карпат та зумовлений кліматичними особливостями, зокрема значними сніговими та

дощовими навантаженнями. Використання двосхилих або багатосхилих дахів із великими виносками карнизів забезпечує ефективний захист фасадів і відкритих просторів від опадів, а також формує динамічний силует забудови, що гармонійно співвідноситься з ритмікою гірського ландшафту. Покрівля в даному випадку виступає не лише функціональним, але й ключовим композиційним елементом архітектурного образу.

Таким чином, застосування прийомів контекстної фрагментації та рельєфної адаптації об'ємів, використання тектонічно виражених конструктивних та матеріальних рішень та автентичних покрівельних форм дозволяє сформувати архітектурно цілісні курортні комплекси, що відповідають природним, кліматичним і культурним умовам Карпатського регіону. Їх поєднання забезпечує гармонійний баланс між сучасними функціональними вимогами та збереженням регіональної архітектурної традиції.

Висновки до розділу 2

1. Встановлено, що архітектура Карпат є результатом симбіозу матеріальних можливостей та духовних потреб населення. Історичні передумови виникнення локальних типів будівництва демонструють шлях від функціональності до високої естетики конструктивних рішень.

2. Визначено, що використання традиційних мотивів має базуватися на переосмисленні стилістичних домінант регіону, а не на поверхневій декоративності. Основним прийомом є інтерпретація силуетної виразності та ритміки об'ємів, що дозволяє зберегти камерність забудови навіть у великих об'єктах.

3. Обґрунтовано, що інтеграція традиційних форм виконує не лише естетичну, а й прагматичну функцію — захист від опадів та раціональну організацію підпокрівельних просторів, що є характерним для гірської місцевості.

4. Доведено, що роль сучасних технологій полягає у творчій переробці тектонічних принципів. Використання клеєної деревини та структурного скління дозволяє відтворити архітектурну ідентичність без механічного копіювання застарілих форм. Обґрунтовано, що сучасні підходи поєднують автентичність із екологічною відповідальністю. Це створює нову якість середовища, де інновації забезпечують довговічність об'єктів без нівелювання їхньої самотності.

5. Виявлено, що застосування прийомів контекстної фрагментації та рельєфної адаптації об'ємів, використання тектонічно виражених конструктивних і матеріальних рішень та автентичних покрівельних форм дозволяє сформувати архітектурно цілісні курортні комплекси. Поєднання цих методів забезпечує баланс між сучасними функціональними вимогами та збереженням регіональної архітектурної традиції відповідно до умов Карпат.

РОЗДІЛ 3. Проектна концепція формування курортного комплексу на 1000 місць у с. Мерешор

3.1 Планувальна організація території курортного комплексу

Опис генерального плану та основні техніко-економічні показники об'єкту проектування. Проектна концепція курортного комплексу на 1000 місць реалізується на земельній ділянці площею 15 га поблизу села Мерешор Мукачівського району Закарпатської області. Територія характеризується складним гірським рельєфом, що стало визначальним фактором для формування генерального плану. Містобудівне рішення спрямоване на створення сучасного рекреаційного простору, який інтегрується в екосистему Закарпаття через раціональне функціональне зонування.

Транспортно-пішохідна організація та благоустрій. Площа ділянки – 15 га, площа забудови – 10777, 85 м²; площа мощення – 52272 м². Ділянка забезпечена зручним сполученням із регіональною транспортною мережею. При в'їзді до комплексу організовано наземний паркінг, зупинку громадського транспорту та відокремлені зони розвантаження для технічного обслуговування. Загальна кількість машино-місць – 288 м/м (100%). Для гостей – 250 м/м; для персоналу – 10 м/м (10% від розрахункової зміни); для МГН (маломобільних груп) – 28 м/м (10% згідно з нормами). Місця для туристичних автобусів – 6 м/м. На генеральному плані забезпечено безперешкодний під'їзд пожежної техніки до всіх споруд із можливістю об'їзду основних об'ємів. Територія повністю пристосована для маломобільних груп населення. Внутрішній простір між корпусами формує єдину «пішохідну вулицю» з дитячими та спортивними майданчиками, яка композиційно переходить у набережну біля водної акваторії.

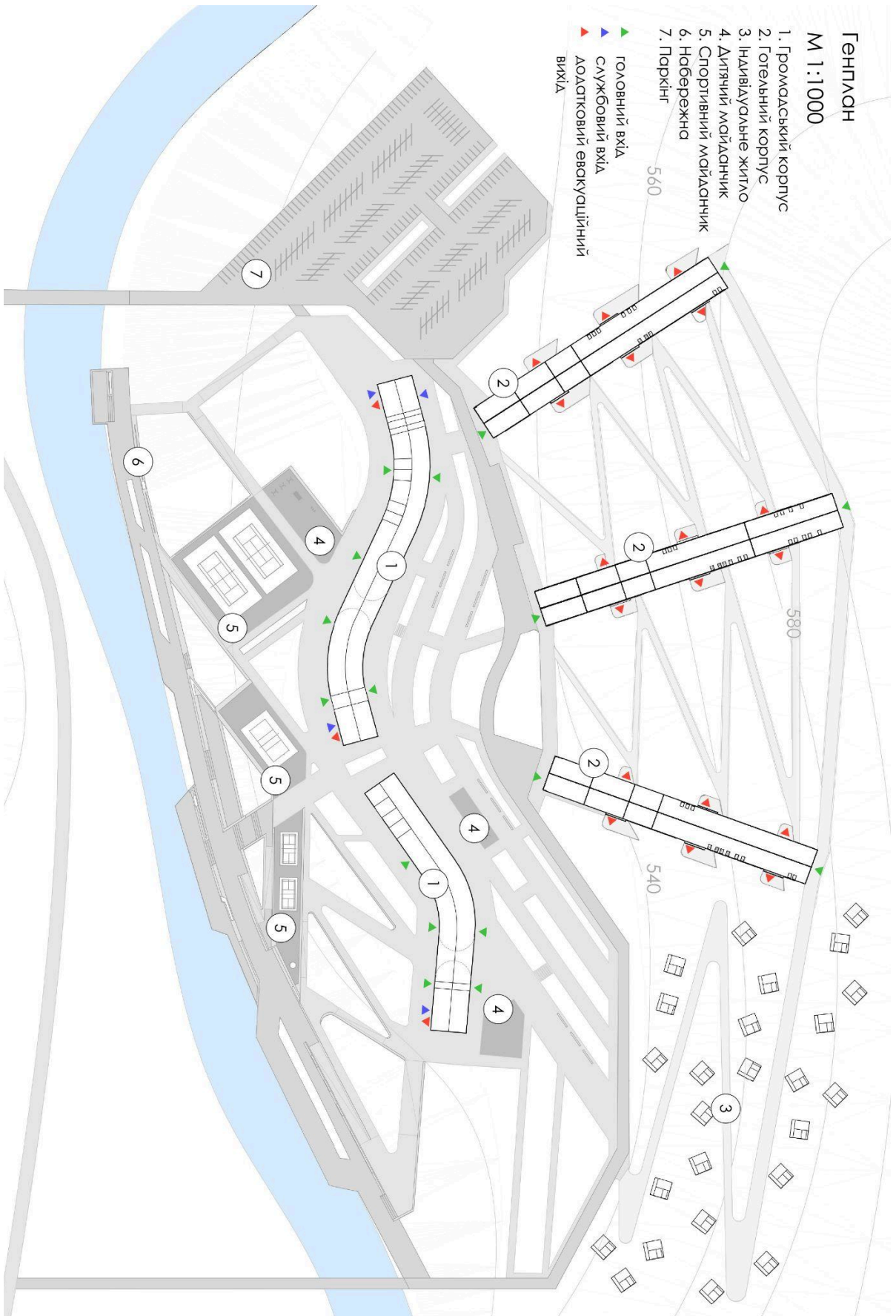
Архітектурно-планувальна організація. Композиція комплексу складається з двох громадських будівель, трьох готельних корпусів, індивідуальних будинків, центральної вулиці, набережної, дитячих та спортивних майданчиків та паркінгу.

ГЕНПЛАН

М 1:1000

- 1. Громадський корпус
- 2. Готельний корпус
- 3. Індивідуальне житло
- 4. Дитячий майданчик
- 5. Спортивний майданчик
- 6. Набережна
- 7. Паркінг

- ▲ головний вхід
- ▲ службовий вхід
- ▲ додатковий евакуаційний вихід

3.2 Об'ємно-просторові та архітектурні рішення курортного комплексу

Композиція комплексу складається з п'яти основних об'ємів: двох громадських будівель, розташованих на рівнинній частині (ресторани, басейн, SPA-центр, спортивні зали), трьох готельних корпусів та 25 індивідуальних будинків. Громадська забудова має стрічкоподібне планування з акцентованим горизонтальним вектором, що візуально заземлює об'єкти та підкреслює їхню доступність. Двосхилий дах із прихованим водовідведенням формує чистий, лаконічний силует, де площини покрівлі безшовно переходять у фасадні стіни. Панорамне засклення перших поверхів створює ефект «прозорості», візуально об'єднуючи інтер'єри рекреаційних зон із навколишнім ландшафтом. У планувальній композиції ключову роль відіграє інтерпретація тектонічної ярусності, побудована на чіткому функціональному поділі. Нижній ярус, де зосереджені громадські зони, просторово натхненний архітипом гуцульської гражди, що створює захищений, камерний простір і візуально інтегрує комплекс у структуру ландшафту. Натомість готельна частина, призначена для номерного фонду, інтерпретує вертикальну динаміку та ритміку дерев'яних храмів Карпат. Використання легких дерев'яних та скляних конструкцій у верхніх ярусах дозволяє поєднати традиційні методи формотворення з сучасними вимогами до інсоляції та панорамного огляду.

Громадська забудова комплексу представлена двома видовженими будівлями стрічкового типу. Планувальна структура базується на чергуванні функціональних блоків та наскрізних вуличних проходів.

Громадська забудова, Корпус №1

На першому поверсі перший блок займає ресторан зі шведським столом, кухонний блок із допоміжними приміщеннями (де розташовані евакуаційні сходи), гардероб, санвузли та вузол вертикальних комунікацій зі сходами й ліфтом на другий антресольний поверх. Ця частина функціонує як незалежний

блок. Поруч, через окремий вхід, розташовані магазини зі сходами та ліфтом на другий поверх. Після вуличного проходу розміщено наступний блок, де розташований другий ресторан зі шведським столом, кухня з допоміжними приміщеннями (обладнана евакуаційними сходами з ліфтом), гардероб, санвузли та сходи з ліфтом на другий поверх.

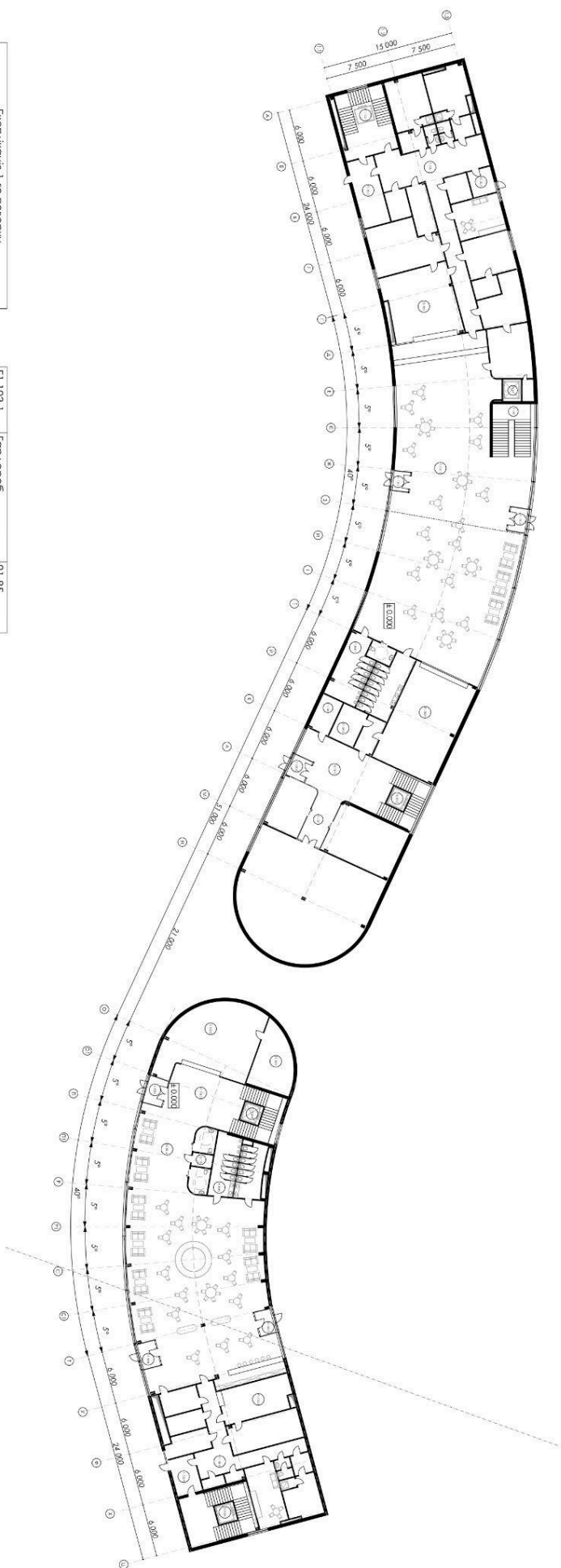
На другому поверсі над першим рестораном розташований антресольний поверх, що є його продовженням. Тут передбачена зона для підйому їжі з кухні та її підігріву, санвузли, допоміжні приміщення (комори) та евакуаційні сходи з ліфтом. Особливою частиною, зі входом через сходи від магазинів, розташований універсальний багатофункціональний зал. Даний зал має допоміжне приміщення та санвузли. Через цей зал забезпечується перехід до другого рівня другого ресторану, який на першому поверсі був відділений вуличним проходом. У цій частині ресторану також розташовані санвузли та евакуаційні сходи з ліфтом. Вертикальний зв'язок забезпечується через основні сходи з ліфтом, що розташовані біля магазинів та біля ресторану.

Громадська забудова, Корпус №2

Блок першого поверху починається з вестибюля з зоною реєстрації, роздягальнями та кімнатою для тренера. Через коридор забезпечується вихід до плавального басейну (розміром 25x8 м) та спа-зони. Поруч, через окремі входи, організовано доступ до вузла вертикальних комунікацій (сходи з ліфтом). Після вуличного проходу розташована друга частина будівлі, де розміщене кафе з кухнею та евакуаційними сходами з ліфтом.

На другому поверсі, над зоною спа, розташовані роздягальні, лаундж-зона, перукарня, масажні кабінети та спортивний зал. Біля спортивного залу передбачено додатковий санвузол, кімнату для тренерів та евакуаційний вихід зі сходами. Вертикальний зв'язок забезпечується через основні сходи з ліфтом, що розташовані біля спа-зони.

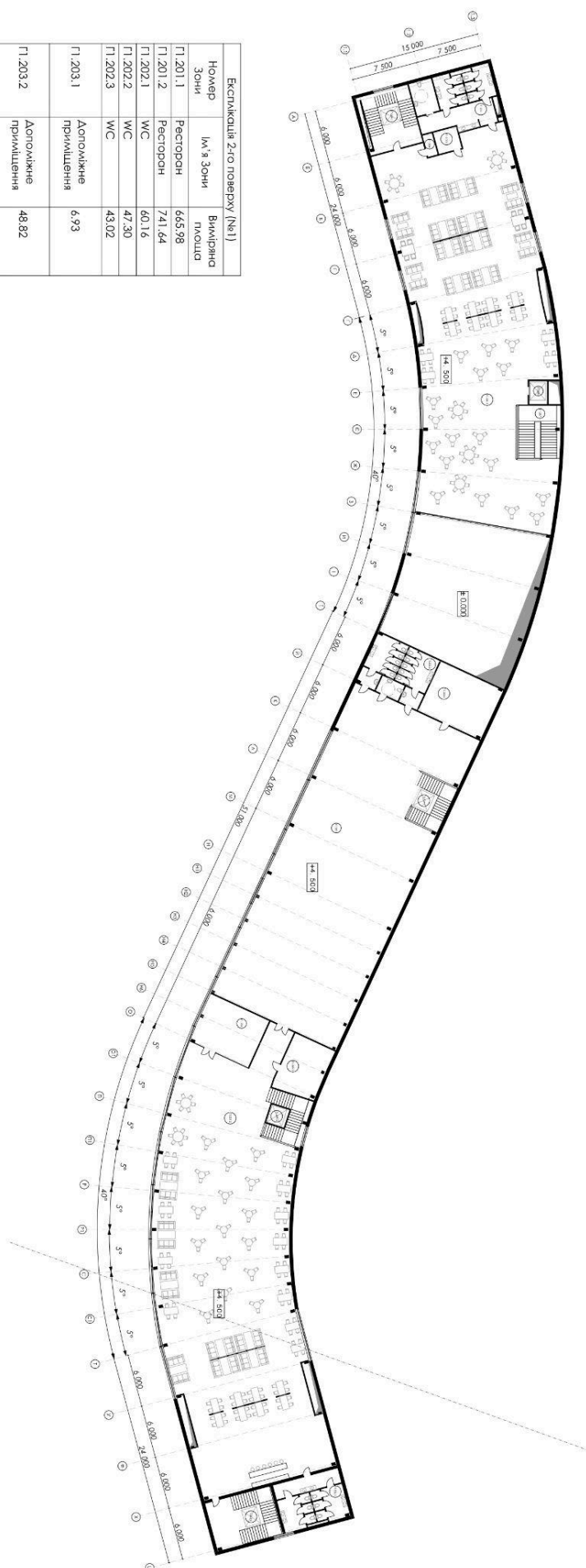
Громадський корпус №1
 План 1-го поверху
 М 1:350

Номер Зони	Експлікація 1-го поверху Ім'я Зони	Вимірна Площа
П.1.001.1	Тамбур	4,65
П.1.001.2	Тамбур	5,38
П.1.001.3	Тамбур	24,50
П.1.001.4	Тамбур	8,17
П.1.001.5	Тамбур	5,99
П.1.001.6	Тамбур	6,85
П.1.001.7	Тамбур	5,12
П.1.001.8	Тамбур	6,13
П.1.001.9	Тамбур	12,78
П.1.001.2	Ресторон 2	482,94
П.1.001.1	Допоміжні приміщення ресторану	385,74
П.1.002.2	Допоміжні приміщення ресторану 2	355,71
П.1.002.1	Допоміжні приміщення ресторану 2	179,31

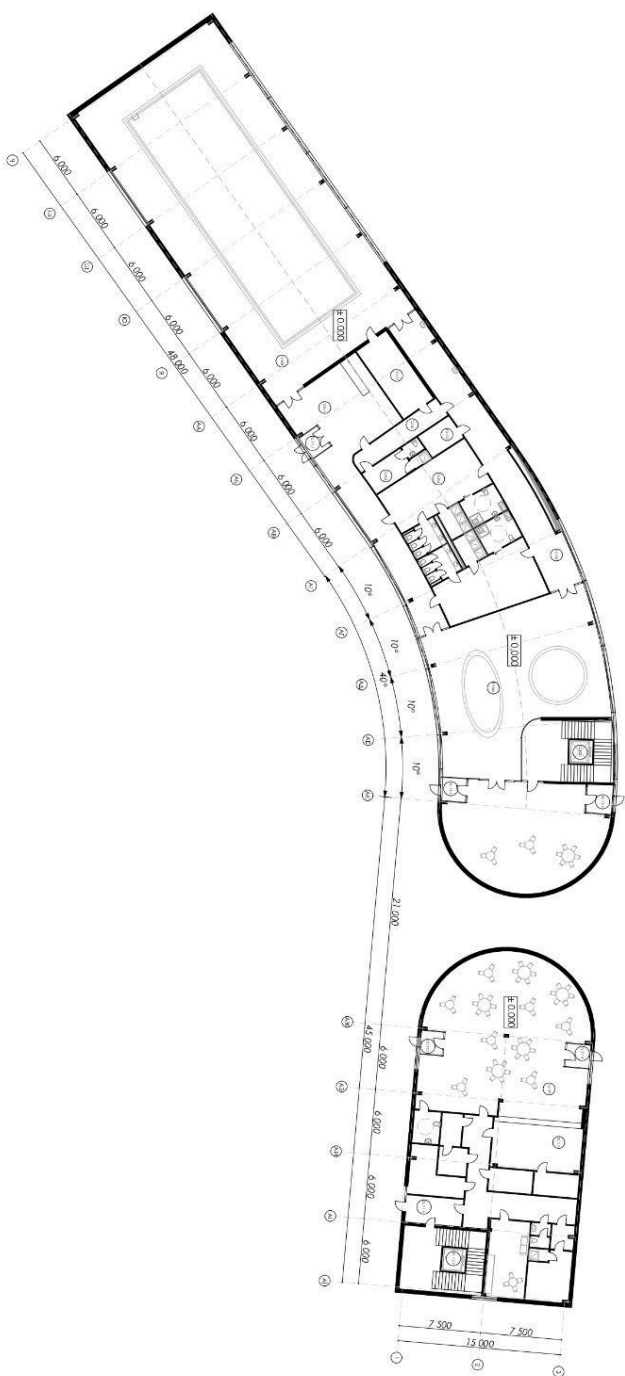
П.1.103.1	Гордероб	91,85
П.1.103.2	Гордероб	84,99
П.1.104.1	WC	62,17
П.1.104.2	WC	56,57
П.1.105.1	Технічне приміщення	22,04
П.1.105.2	Технічне приміщення	30,14
П.1.106	Кімната охорони	10,24
П.1.107	Магозина	257,15
П.1.108.1	Коридор	82,28
П.1.108.2	Коридор	75,06
П.1.108.3	Коридор	46,12
П.1.108.4	Коридор	40,92
П.1.110	СК1	31,28
П.1.111	Л1	8,75
П.1.112.1	СВ8	46,42
П.1.112.2	СВ8	26,25
П.1.112.3	СВ8	29,06
П.1.112.4	СВ8	45,64
П.1.113	Комора	3,45
		2 533,65 м²

Громадський корпус №1
 План 2-го поверху
 М 1:300

Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірні площі
П.201.1	Ресторан	665,98
П.201.2	Ресторан	741,64
П.202.1	ВС	60,16
П.202.2	ВС	47,30
П.202.3	ВС	43,02
П.203.1	Допоміжні приміщення	6,93
П.203.2	Допоміжні приміщення	48,82
П.203.3	Допоміжні приміщення	32,61
П.204	Комора	2,95
П.205	Універсальний зал	583,90
П.206	Дитяча група кіноста	43,23
П.207	СКІ	28,40
П.208	ЛІ	9,46
П.209.1	САВ	41,32
П.209.2	САВ	23,37
П.209.3	САВ	26,55
П.209.4	САВ	43,41
		2 449,15 м²

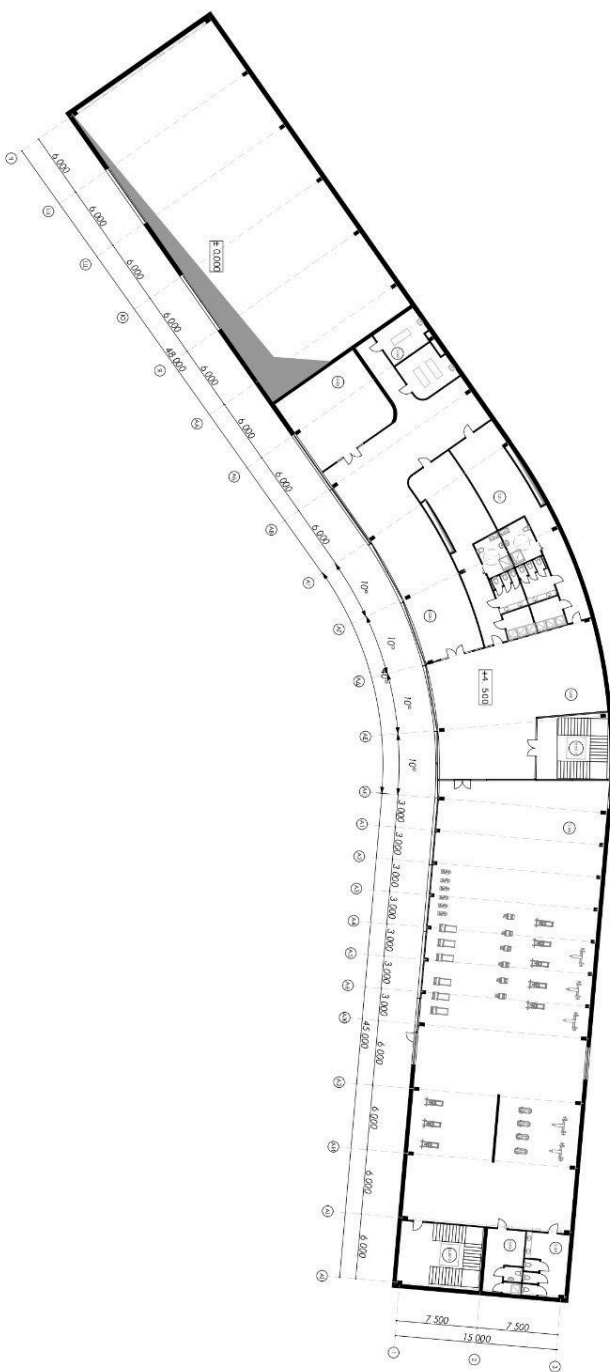
Громадський корпус №2
 План 1-го поверху
 М 1:300

Номер Зони	Назва Зони	Виділена площа
F.1.00	Вестибюль	111,68
F.1.01	Службовий коридор	17,36
F.1.02	Кінозал	14,17
F.1.03	Допоміжне приміщення	8,17
F.1.04	Роздягальні	146,10
F.1.05	Коридор	88,81
F.1.06	SPA-Лounge зона	329,31

Номер Зони	Назва Зони	Виділена площа
F.2.107	Допоміжне приміщення при басейні	25,41
F.2.108	Басейн	506,89
F.2.109	Кафе	206,52
F.2.110	Допоміжні приміщення кафе	196,19
F.2.111.1	Томбур	4,47
F.2.111.2	Томбур	4,98
F.2.111.3	Томбур	5,74
F.2.111.4	Томбур	4,73
F.2.111.5	Томбур	4,37
F.2.111.6	Томбур	13,10
F.2.112.1	СВ	47,12
F.2.112.2	СВ	44,84
		1 779,86 м²

Громадський корпус №2
 План 2-го поверху
 М 1:300

Експликація 2-го поверху (№2)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вміщення (№2)
Т2.200	Хол	Палата
Т2.201	Розділовий	164,56
Т2.202	Лоджія зона	193,25
Т2.202	Масажні кабінети	186,37
Т2.202	Масажні кабінети	33,95
Т2.203	Пердуркрія	66,75
Т2.204	Спортивний зал	639,13
Т2.205	WC	23,97
Т2.206	Кімната тренера	20,72
Т2.207.1	САВ	38,92
Т2.207.2	СВА	45,33
		1 412,95 м²

Готельна забудова

Для готельних блоків комплексу прийнято двосторонню коридорну систему планування. Це рішення є оптимальним з точки зору техніко-економічних показників та логістики всередині будівлі.

Проектні рішення готельного корпусу №3 визначені інтеграцією масштабного об'єму в складний гірський рельєф. Композиційна структура будівлі має каскадний (терасований) характер, що забезпечує автономні виходи на рівень землі з різних висотних позначок, оптимізує евакуаційні шляхи та чітко розмежовує три основні функціональні блоки: громадсько-рецепційний та медично-адміністративний на першому та другому поверхах, господарсько-побутовий та інженерний у тильних і підземних зонах з першого по третій поверхи, а також житловий блок із елементами поповерхового обслуговування та рекреації з третього по шістнадцятий поверхи.

Перший поверх виконує функцію головного розподільчого вузла корпусу. Громадська зона включає тамбур, вестибюль та центральний хол, у структурі якого виділено зону рецепції, бюро обслуговування, паспортний стіл та сейфову кімнату. Вертикальний зв'язок забезпечують дві сходові клітини (СК1, СК2) та ліфтові вузли. Логістично-багажний вузол відокремлений від основного потоку; тут багажний вестибюль безпосередньо пов'язаний із приміщенням сортування й тимчасового зберігання, приміщенням швейцара та коморою багажних візків. Блок безпеки та медицини включає медпункт, кімнату охорони та кабінет чергового адміністратора. Службово-технічна зона пов'язана через службовий шлюз і містить санвузли персоналу та відвідувачів, комору візків покоївок, зону оперативної білизни, сервірувальну та інженерне приміщення.

Другий поверх поєднує адміністративне управління та господарські процеси. Адміністративний сектор містить кабінети директора, завгоспа, бухгалтерію та кімнату відпочинку персоналу. Рекреаційна зона представлена клубною кімнатою, що межує з холлом. Пральний комплекс організовує повний

технологічний цикл і включає пральню, прасувальну та центральну білизняну. Цей блок безпосередньо примикає до службового ліфтового вузла. Архітектурна посадка будівлі на рельєфі забезпечує на цьому рівні безпосередній вихід на вулицю через ліфтовий вузол.

Третій поверх поєднує житлову та великогабаритну інженерну зони. Житлова площа представлена номерами типу *Inclusive*, які повністю адаптовані для маломобільних груп населення. У торцевій частині розташована лаундж-зона з панорамним склінням. Через терасоване заглиблення в схил значну частину поверху займає ізольоване технічне приміщення. Вузол поповерхового обслуговування включає комору покоївки, зону збору брудної білизни та приміщення чищення взуття й прасування. На цьому рівні також влаштовано прямий вихід на рельєф через сходову клітину СК1.

Структура та типізація номерного фонду (3–16 поверхи)

Планувальна структура житлових поверхів підпорядкована кроку конструктивних осей. На кожному рівні запроектовано стандартний блок поповерхового обслуговування (комора покоївки, збір білизни, прасувальна), а на торцях будівлі — лаундж-зони з панорамним склінням. На 5, 8 та 12 поверхах господарські вузли розширені санітарно-побутовими приміщеннями персоналу, що примикають до службових шлюзів.

Експлікація номерного фонду за рівнями (3–16 поверхи):

- **3 поверх:** номери *Inclusive* (для МГН).
- **4 поверх:** номери *Twin* (з двома ліжками).
- **5 поверх:** номери *Twin*.
- **6 поверх:** номери *Twin* (передбачено вихід на вулицю через ліфтовий вузол).
- **7 поверх:** номери *Twin* (передбачено вихід на вулицю через сходову клітину).

- **8 поверх:** номери *King Size* (з одним двоспальним ліжком).
- **9 поверх:** номери *King Size*.
- **10 поверх:** номери *King Size* (передбачено вихід на вулицю через ліфтовий вузол).
- **11 поверх:** номери *King Size* (організовано два виходи на вулицю: через сходову клітину та безпосередньо через торцеву лаундж-зону).
- **12 поверх:** номери *King Size*, номери *Півлюкс*.
- **13 поверх:** номер *Люкс*, номери *Півлюкс*.
- **14 поверх:** номери *Люкс*.
- **15 поверх:** номери *Люкс*.
- **16 поверх:** номери *Люкс*, апартамент *Президентський* (VIP-рівень із панорамними видовими характеристиками).

Вертикальний транспорт та інтеграція евакуаційних шляхів

Транспортно-логістична схема будівлі повністю розділяє потоки відвідувачів та обслуговуючого персоналу. Гостьові ліфти та сходові клітини (СК1, СК2, СК3) ізольовані від службових ліфтових холів технологічними шлюзами, що забезпечує акустичний комфорт житлової зони та унеможливорює перехрещення чистих і брудних потоків матеріалів.

Каскадне архітектурно-просторове рішення дозволило оптимізувати схему евакуації при виникненні надзвичайних ситуацій. Шляхи евакуації орієнтовані на найближчі виходи на рівень землі.

Загальний номерний фонд готельного комплексу складає 475 номерів. Структура фонду спроектована з урахуванням різного рівня комфорту та потреб відвідувачів. Найбільшу частку займають номери категорії *King Size* (40,21%) та *Твін* (29,90%), що забезпечує основну місткість готелю. Номери підвищеного комфорту, такі як *Півлюкс* (12,00%) та *Люкс* (11,37%), рівномірно розподілені між корпусами.

Особлива увага приділена вимогам інклюзивності: кількість номерів категорії Inclusive для маломобільних груп населення становить 28 одиниць, що складає 5,89% від загального фонду, повністю відповідаючи державним будівельним нормам. Ексклюзивний сегмент представлений Президентськими апартаментами (0,63%), розташованими на останніх поверхах кожного з корпусів для забезпечення найкращих видових характеристик.

Відсотковий розподіл по комплексу:

Номери King Size: 40,21% (191 шт.)

Номери Twin: 29,90% (142 шт.)

Номери Півлюкс: 12,00% (57 шт.)

Номери Люкс: 11,37% (54 шт.)

Номери Inclusive: 5,89% (28 шт.) — показник витримує норму ДБН (понад 5%).

Президентські апартаменти: 0,63% (3 шт.)

Готельний корпус №3

План 1-го поверху

М 1:200

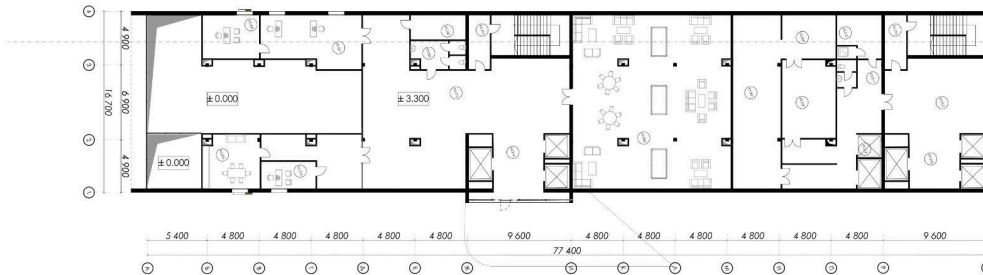
Експлікація 1-го поверху (КЗ)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірjana площа
K3.100	Тамбур	25.58
K3.101	Вестибюль	69.46
K3.102	Багажний вестибюль	35.96
K3.103	Приміщення швейцара та носильника	25.21
K3.104	Приміщення сортування та тимчасового зберігання	73.21
K3.105	Приміщення для багажних ваг	20.49
K3.106	Приміщення портье	11.69
K3.107	Паспортна	19.59
K3.108	Сейфова	9.40
K3.109	Кімната чергового адміністратора	12.35
K3.110	Мезлункт	42.36
K3.111	Кімната охорони	12.35

K3.112	WC відвідувачів	21.42
K3.113	Технічне приміщення	120.17
K3.114	Допоміжне приміщення	15.64
K3.115	WC персоналу	20.34
K3.116	Службовий шлюз	53.70
K3.117	Комора для паковок	17.58
K3.118	Оперативна бізнесна	15.67
K3.119	Сервісувальна	19.68
K3.120	Рецепція	11.82
K3.121	Бюро обслуговування	9.76
K3.122	Хол	390.64
K3.123	СК1	36.97
K3.124	Ліфтовий вузол	46.16
K3.125	СК2	37.00
K3.126	Ліфтовий вузол	46.49
K3.127	Службовий ліфтовий вузол	11.45
		1 232.14 м²

Готельний корпус №3

План 2-го поверху

М 1:200

Експлікація 2-го поверху (КЗ)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірjana площа
K3.200	Кабінет директора	20.85
K3.201	Бухгалтерія	41.34
K3.202	Допоміжне приміщення	11.44
K3.203	WC	13.28
K3.204	Кабінет замгоспа	12.50
K3.205	Кімната відпочинку персоналу	26.43
K3.206	Клубна кімната	238.22
K3.207	Пральня	70.60
K3.208	Прасувальна	20.31
K3.209	Центральна бібліотека	37.37
K3.210	Санітарно-лабораторне приміщення персоналу	21.97
K3.211	Технічний хол	43.39
K3.212	Технічний хол	61.62
K3.213	Хол	222.53
K3.214	СК1	36.92
K3.215	СК2	36.63
K3.216	Ліфтовий вузол	49.12
K3.217	Службовий ліфтовий вузол	11.97
K3.218	Ліфтовий вузол	47.58
		1 024.07 м²

Готельний корпус №3
 План 3-го поверху
 М 1:200

Експлікація 3-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
K3.300	Лаундж зона	85.50
K3.301	Номер Inclusive (32 м2) (11 шт.)	352.96
K3.302	Хол	229.51
K3.303	Технічне приміщення	294.35
K3.304	Комора покоївки	11.00
K3.304	СК1	36.95
K3.305	Зона збору брудної білизни	6.65
K3.305	СК2	36.99
K3.306	Кімната чистлення взуття/прасування	4.01
K3.306	Ліфтовий вузол	95.12
K3.307	Службовий шлюз	29.29
K3.308	Службовий ліфтовий вузол	11.09
		1 193.42 м²

Готельний корпус №3
 План 4-го поверху
 М 1:200

Експлікація 4-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
K3.400	Лаундж зона	249.12
K3.401	Комора покоївки	10.89
K3.401	Номер Twin (32 м2) (15 шт.)	473.70
K3.402	Зона збору брудної білизни	6.65
K3.403	Службовий шлюз	29.26
K3.404	Кімната чистлення взуття/прасування	3.91
K3.405	Службовий ліфтовий хол	11.09
K3.406	Хол	229.42
K3.407	СК1	36.95
K3.408	СК2	36.94
K3.409	Ліфтовий вузол	47.54
K3.410	Ліфтовий вузол	47.58
		1 183.05 м²

Готельний корпус №3
План 5-го поверху
М 1:200

Експлікація 5-го поверху		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірніа площа
K3.500	Ліфтовий вузол	85.44
K3.501	Номер Twin (32 м2) (16 шт)	536.86
K3.502	Санітарно-побутове приміщення персоналу	32.37
K3.503	Комора поковіки	10.89
K3.504	Зона збору брудної білизни	6.65
K3.505	Кімната чистіщення взуття/ прасування	3.91
K3.506	Службовий шлюз	29.23
K3.507	Службовий ліфтовий вузол	11.09
K3.508	Лаундж та конференц зали	98.06
K3.509	Хол	229.09
K3.510	СК1	36.98
K3.511	СК2	37.14
K3.512	Ліфтовий вузол	47.54
K3.513	Ліфтовий вузол	47.76
		1 213.01 м ²

Готельний корпус №3
План 6-го поверху
М 1:200

Експлікація 6-го поверху [К3]		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірніа площа
K3.600	Лаундж зона	154.40
K3.601	Номер Twin (32 м2) (10шт.)	321.40
K3.602	Комора поковіки	11.19
K3.603	Зона збору брудної білизни	6.65
K3.604	Кімната чистіщення взуття/ прасування	3.88
K3.605	Службовий шлюз	29.23
K3.606	Лаундж зона	301.13
K3.607	Хол	181.38
K3.608	СК1	36.93
K3.609	СК2	36.99
K3.610	Ліфтовий хол	47.33
K3.611	Ліфтовий хол	47.58

Готельний корпус №3

План 7-го поверху

М 1:200

Експлікація 7-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
K3.700	Лаундж зона	153.77
K3.701	Номер Twin (32 м2) (10 шт.)	379.08
K3.702	Комора покоївки	10.89
K3.703	Зона збору брунної білизни	6.65
K3.704	Кімната чищення взуття/прасування	3.91
K3.705	Службовий шлюз	28.96
K3.706	Технічне приміщення	44.07
K3.707	Лаундж зона	150.14
K3.708	Хол	222.40
K3.709	СК1	36.72
K3.710	СК2	46.14
K3.711	Службовий ліфт	11.09
K3.712	Ліфтовий вузол	47.58
K3.713	Ліфтовий вузол	47.51
		1 188.91 м²

Готельний корпус №3

План 8-го поверху

М 1:200

Експлікація 8-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
K3.800	Лаундж зона	153.78
K3.801	Номер King (32 м2) (16 шт.)	505.44
K3.803	Комора покоївки	10.89
K3.804	Зона збору брунної білизни	6.65
K3.805	Кімната чищення взуття/прасування	3.91
K3.806	Службовий шлюз	29.05
K3.807	Спеціалізовано-лаунджове приміщення персоналу	32.37
K3.808	Технічне приміщення	32.06
K3.809	Лаундж та конференц зона	166.44
K3.810	Хол	297.45
K3.811	СК1	36.95
K3.812	СК2	46.14
K3.813	СК3	37.03
K3.814	Службовий ліфтовий вузол	10.73
K3.815	Ліфтовий вузол	47.33
K3.816	Ліфтовий вузол	47.58
K3.817	Ліфтовий вузол	51.01
		1 514.81 м²

Готельний корпус №3
 План 9-го поверху
 М 1:200

Експлікація 9-го поверху (КЗ)				
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа		
КЗ.900	Лаундж зона	77.72	КЗ.905	Службовий шлюз
КЗ.901	Номер King (32 м ²) (16 шт.)	536.52	КЗ.906	Технічне приміщення
КЗ.902	Комора покриття	10.89	КЗ.907	Лаундж та конференц зона
КЗ.903	Зона збору брудної білизни	6.65	КЗ.908	Хол
КЗ.904	Кімната чищення взуття/ прасування	3.91	КЗ.909	СК2
			КЗ.910	СК3
			КЗ.911	Службовий ліфтовий вузол
			КЗ.912	Ліфтовий вузол
			КЗ.913	Ліфтовий вузол
				1 212.48 м ²

Готельний корпус №3
 План 10-го поверху
 М 1:200

Експлікація 10-го поверху (КЗ)				
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа		
КЗ.1000	Лаундж зона	77.72	КЗ.1005	Службовий шлюз
КЗ.1001	Номер King (32 м ²) (19 шт.)	599.64	КЗ.1006	Службовий шлюз
КЗ.1002	Комора покриття	10.89	КЗ.1007	Конференц зал
КЗ.1003	Зона збору брудної білизни	6.65	КЗ.1008	Хол
КЗ.1004	Кімната чищення взуття/ прасування	3.91	КЗ.1009	СК2
			КЗ.1010	СК3
			КЗ.1011	Службовий ліфтовий вузол
			КЗ.1012	Ліфтовий вузол
			КЗ.1013	Ліфтовий вузол
				1 318.84 м ²

Готельний корпус №3

План 11-го поверху

М 1:200

Експлікація 11-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
К3.1100	Лаундж зона	78.04
К3.1101	Номер King (32 м ²) (20 шт.)	631.20
К3.1102	Санітарно-побутове приміщення персоналу	32.78
К3.1103	Комора покоївки	10.89
К3.1104	Зона збору брудної білизни	6.65

К3.1105	Кімната чищення взуття/прасування	3.91
К3.1106	Службовий шлюз	29.23
К3.1107	Лаундж зона	140.00
К3.1108	Хол	225.77
К3.1109	СК2	46.14
К3.1110	СК3	37.21
К3.1111	Службовий ліфтовий хол	11.09
К3.1112	Ліфтовий хол	47.58
К3.1113	Ліфтовий хол	51.29
		1 351.78 м ²

Готельний корпус №3

План 12-го поверху

М 1:200

Експлікація 12-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірна площа
К3.1200	Лаундж зона	78.04
К3.1201	Номер King (32 м ²) (3 шт.)	94.68
К3.1202	Номер Півлюкс (50 м ²) (11 шт.)	540.32
К3.1203	Санітарно-побутове приміщення персоналу	18.38
К3.1204	Комора покоївки	9.76
К3.1205	Зона збору брудної білизни	6.65
К3.1206	Кімната чищення взуття/прасування	4.18
К3.1207	Службовий шлюз	27.72
К3.1208	Лаундж зона	138.27
К3.1209	Тамбур	7.49
К3.1210	Хол	225.46
К3.1211	СК2	46.14
К3.1212	СК3	37.19
К3.1213	Службовий ліфтовий вузол	11.10
К3.1214	Ліфтовий вузол	51.25
К3.1215	Ліфтовий вузол	51.25
		1 347.88 м ²

Готельний корпус №3

План 13-го поверху

М 1:200

Експлікація 13-го поверху (КЗ)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Виміряна площа
КЗ.1300	Лаундж зона	85.02
КЗ.1301	Номер Люкс (65 м2) (1 шт.)	64.16
КЗ.1302	Номер П'явкс (50 м2) (8 шт.)	394.80
КЗ.1303	Комора покоївки	11.15
КЗ.1304	Зона збору брудної білизни	6.65
КЗ.1305	Кімната чищення взуття/ прасування	4.00

КЗ.1306	Службовий шлюз	29.13
КЗ.1307	Лаундж зона	150.86
КЗ.1308	Хол	196.97
КЗ.1309	СК2	45.94
КЗ.1310	СК3	37.19
КЗ.1311	Службовий ліфтовий вузол	11.09
КЗ.1312	Ліфтовий вузол	47.38
КЗ.1313	Ліфтовий вузол	51.36
		1 135.90 м²

Готельний корпус №3

План 14-го поверху

М 1:200

Експлікація 14-го поверху (КЗ)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Виміряна площа
КЗ.1400	Лаундж зона	84.31
КЗ.1401	Номер Люкс (65 м2) (7 шт.)	449.12
КЗ.1402	Комора покоївки	10.71
КЗ.1403	Зона збору брудної білизни	6.65
КЗ.1404	Кімната чищення взуття/ прасування	3.91
КЗ.1405	Службовий шлюз	29.13
КЗ.1406	Лаундж зона	147.52
КЗ.1407	Хол	196.11
КЗ.1408	СК2	46.14
КЗ.1409	СК2	37.19
КЗ.1410	Службовий ліфтовий вузол	11.12
КЗ.1411	Ліфтовий вузол	47.51
КЗ.1412	Ліфтовий вузол	51.25
		1 120.67 м²

Готельний корпус №3
План 15-го поверху
М 1:200

Експлікація 15-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірювана площа
К3.1500	Лаундж зона	85.57
К3.1501	Номер Люкс (65 м ²) (7 шт.)	449.12
К3.1502	Комора покоївки	10.89
К3.1503	Зона збору брудної білизни	6.65
К3.1504	Кімната чищення вузля/прасування	3.91
К3.1505	Службовий шлях	29.16
К3.1506	Лаундж зона	146.38
К3.1507	Хол	196.74
К3.1508	СК2	46.14
К3.1509	СК3	37.19
К3.1510	Службовий ліфтовий вузол	11.09
К3.1511	Ліфтовий вузол	50.84
К3.1512	Ліфтовий вузол	54.62
		1 128.30 м ²

Готельний корпус №3
План 16-го поверху
М 1:200

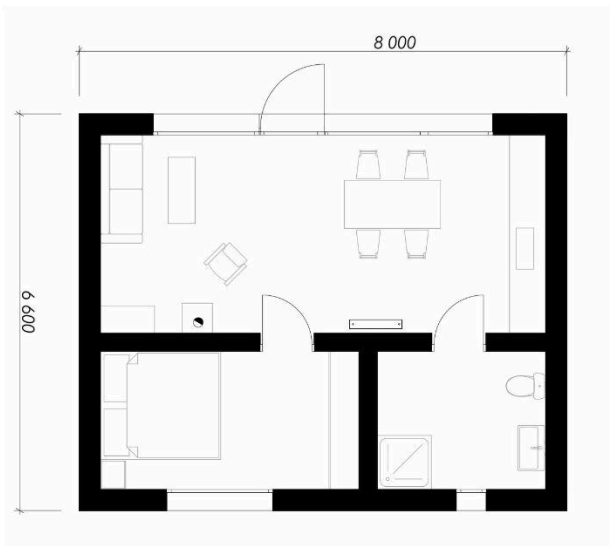
Експлікація 16-го поверху (К3)		
Номер Зони	Ім'я Зони	Вимірювана площа
К3.1600	Ліфтовий вузол	84.98
К3.1601	Номер Люкс (65 м ²) (3 шт.)	192.48
К3.1602	Комора покоївки	10.71
К3.1603	Зона збору брудної білизни	6.65
К3.1604	Зона чищення вузля/прасування	3.91
К3.1605	Службовий шлях	29.16
К3.1606	Номер Президент (300 м ²) (1 шт.)	303.25
К3.1607	СК2	36.99
К3.1608	СК3	37.19
К3.1609	Службовий ліфтовий вузол	11.09
К3.1610	Ліфтовий вузол	47.58
К3.1611	Ліфтовий вузол	51.36
К3.1612	Лаундж зона	147.21
К3.1613	Хол	101.35
К3.1614	Хол	58.98
		1 122.89 м ²

Індивідуальне житло

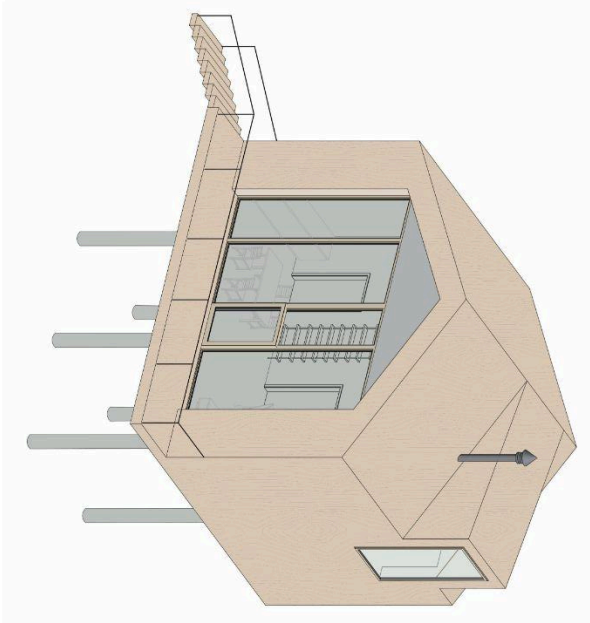
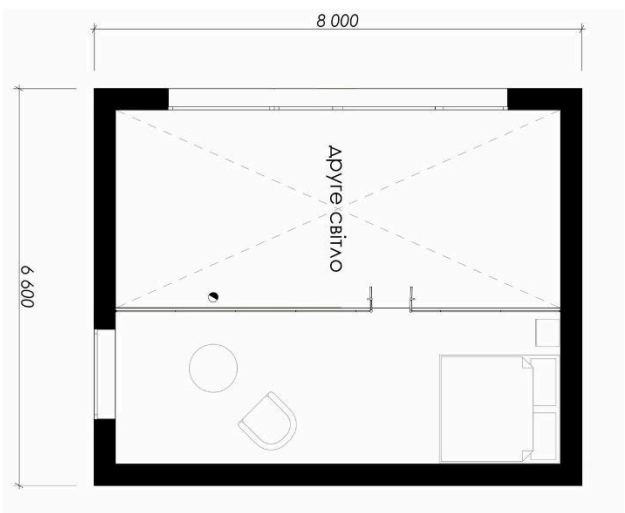
Внутрішній простір організовано за принципом відкритого планування (Open Space) з використанням прийому «другого світла», що дозволяє візуально розширити мінімальну площу забудови та забезпечити максимальну інсоляцію. Габаритні розміри будівлі в осях становлять 6,60 на 8 м. Вхід у будинок здійснюється через терасу. Житлова кімната першого рівня поєднує функції вітальні та їдальні, а її простір повністю розкритий на панорамне скління фасаду. Тут організовано обідню групу на чотири персони, м'яку зону відпочинку та сходи для підйому на антресольний поверх. Також на першому рівні розташована ізольована спальна кімната, розрахована на двоспальне ліжко й обладнана власним вікном для природного освітлення, та суміщений санітарний вузол у тильній частині модуля із зонами для душової кабінки, унітаза та умивальника. Другий рівень виконаний у вигляді антресольної платформи. Фронтальна частина поверху відведена під зону «другого світла», що відкриває вид на вітальню та головне панорамне вікно. У глибині антресолі облаштовано додаткову спальну зону та камерну зону відпочинку з кріслами та кавовим столиком, яка додатково освітлюється через окреме вікно на бічному фасаді підпокрівельного простору.

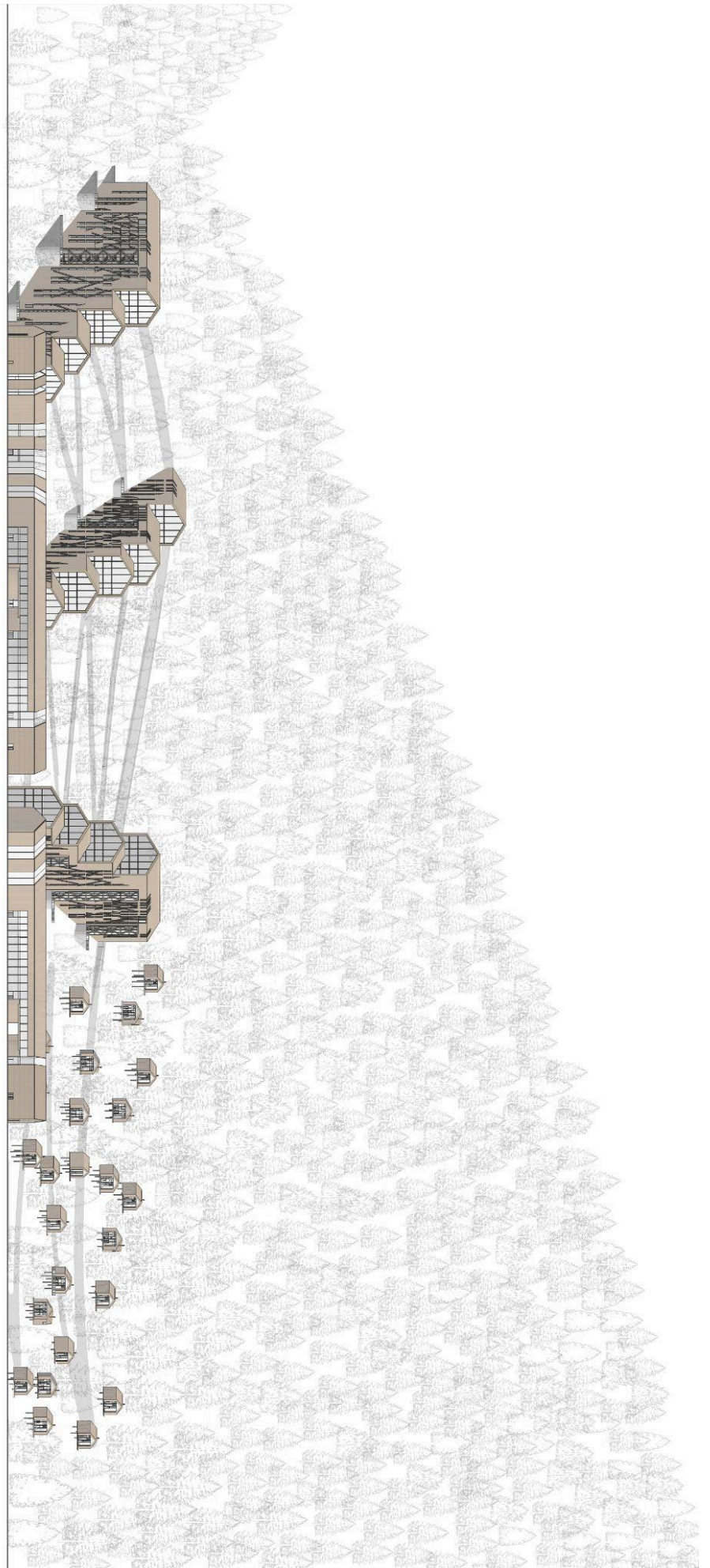
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЖИТЛО
М 1:50

План 1-го поверху

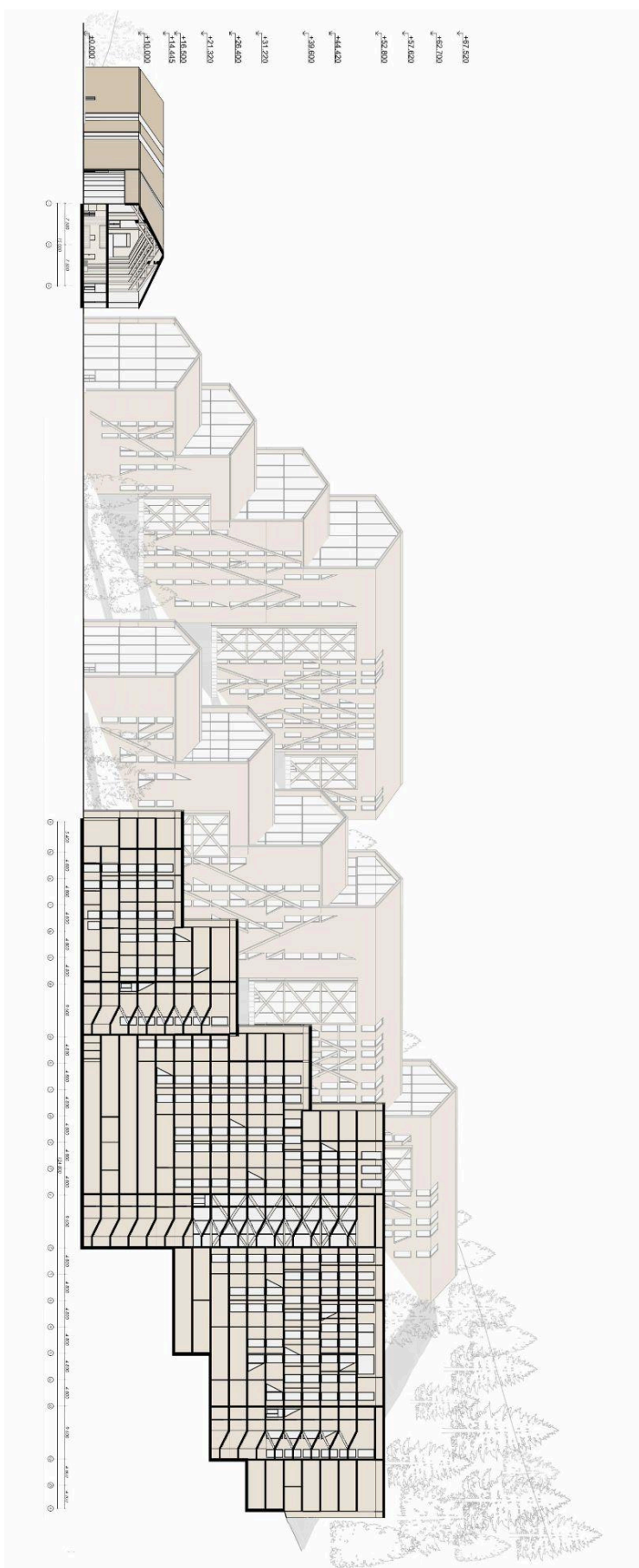

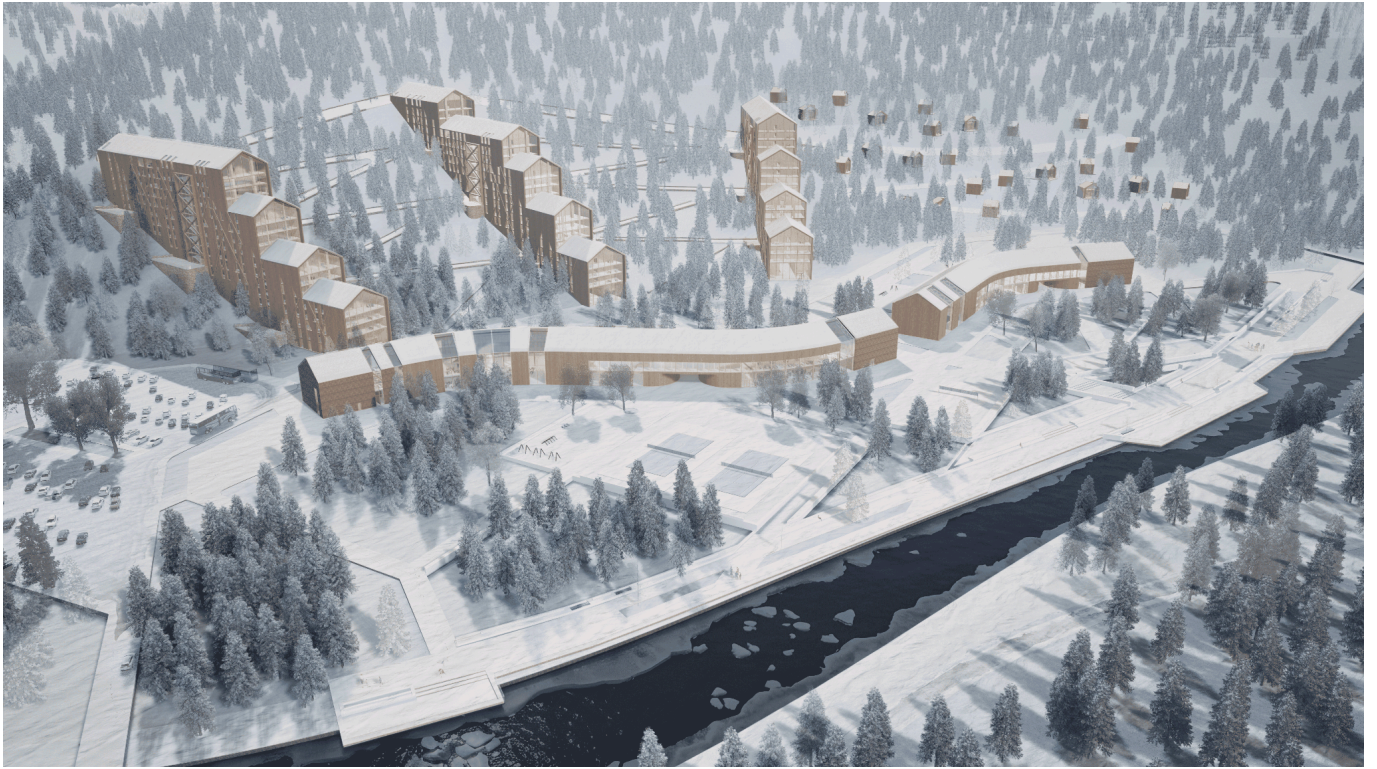
План 2-го поверху

Розріз 1-1
М 1:500

Висновки до розділу 3

1. Розроблено планувальну організацію курортного комплексу на 1000 місць у с. Мерешор, що базується на принципах архітектурно-ландшафтної інтеграції. Територія спроектована як єдина просторова екосистема, де розташування будівель диктується рельєфом, що дозволяє адаптувати об'єми відповідно до функціональних задач та забезпечити панорамні видові характеристики для всіх зон проживання.

2. В основі архітектурної концепції закладено прийом контекстної фрагментації, що дозволило розподілити значну місткість комплексу між окремими блоками. Таке рішення запобігає появі масивних домінант, що могли б дисонувати з масштабом навколишнього ландшафту та традиційної забудови селища.

3. Реалізовано принцип рельєфної адаптації, де об'ємно-просторова структура комплексу каскадно повторює нахил схилів. Це мінімізує обсяги земляних робіт та дозволяє будівлям стати екологічно відповідальним продовженням гірського контексту, уникаючи агресивного втручання в природну геоморфологію ділянки.

4. Архітектурний образ комплексу сформовано через використання тектонічно виражених рішень та автентичних матеріалів (зокрема дерева) у поєднанні зі структурним склінням. Це дозволяє відійти від псевдоісторичного декору на користь сучасної інтерпретації регіональної архітектурної ідентичності.

5. Спроектовано адаптовані покрівельні структури, що відповідають кліматичним особливостям Карпат. Форма та кути нахилу дахів забезпечують ефективне водовідведення та снігозахист, одночасно виступаючи ключовим стилістичним елементом, що інтегрує сучасний об'єкт у культурний код місцевості.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Визначено, що сучасна рекреаційна забудова Карпат потерпає від стихійної комерціалізації та втрати архітектурної ідентичності. Дослідження підтвердило, що розв'язання цієї проблеми можливе через переосмислення історичного досвіду народної архітектури, де кожна форма була логічним результатом адаптації людини до суворого гірського клімату та специфіки локальних матеріалів.

2. Аналіз історико-стилістичної еволюції регіону показав шлях від функціональних зрубних конструкцій до сучасного «псевдо-традиціоналізму». Встановлено, що найбільш перспективним вектором розвитку є концепція критичного регіоналізму, яка передбачає відмову від декоративного копіювання минулого на користь глибокої інтерпретації тектонічних принципів у поєднанні з новітніми технологіями.

3. Обґрунтовано, що відтворення місцевої ідентичності у масштабних комплексах базується на використанні тектонічно виражених конструктивних рішень (клеєна деревина, камінь, структурне скління) та системи архітектурних прийомів. Застосування контекстної фрагментації та рельєфної адаптації об'ємів, тектонічно виражених конструктивних та матеріальних рішень, а також автентичних покрівельних форм дозволяє нівелювати масивність споруд і гармонійно інтегрувати їх у вразливий ландшафт.

4. На прикладі розробленого проєкту у с. Мерешор здійснено практичну апробацію виявлених архітектурно-просторових засад. Запропоноване рішення демонструє можливість поєднання значної місткості об'єкта (1000 місць) із принципами екологічної сталості та збереженням візуального масштабу середовища, що підтверджує ефективність обраної методики проєктування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вечерський В. В. Українські дерев'яні храми : альбом-довідник. Київ : Балтія-Друк, 2011. 240 с.
2. Гнідець Р. Б. Архітектура дерев'яних храмових будівель – сучасність та ідентичність образу. Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. 2017. Вип. 1. С. 136–143.
3. Данилюк А. Г. Традиційне житло Українських Карпат. Львів : Свічадо, 2003. 132 с.
4. ДБН Б.2.2-5:2023. Благоустрій територій. Київ : Мінвідновлення України, 2023. 112 с.
5. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. Київ : Мінрегіон України, 2019. 185 с.
6. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Основні вимоги. Київ : Мінрегіон України, 2016. 47 с.
7. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення. Київ : Мінрегіон України, 2018. 154 с.
8. ДБН В.2.2-20:2008. Будинки і споруди. Готелі (із Зміною № 1). Київ : Мінрегіонбуд України, 2008. 58 с.
9. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Київ : Мінрегіон України, 2018. 82 с.
10. Драган М. Українські дерев'яні церкви. Генеза і розвій форм : в 2 ч. / упоряд. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2016. 450 с.
11. Івашко Ю. В. Дерев'яна архітектура. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-26074> (дата звернення: 15.05.2026).
12. Ксенофонтова І. В. Основні архітектурні прийоми, що використовуються при будівництві в умовах складного рельєфу. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2010. № 24. С. 417–421.
13. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2013. 642 с.

14. Народна архітектура українських Карпат XV–XX ст. / Ю. Гошко, Т. Кіщук, І. Могитич, П. Федака. Київ : Наукова думка, 1987. 271 с.
15. Павлуцький Г. Дерев'яні та муровані храми України / передм. А. Пучков ; упоряд. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2017. 214 с.
16. Панченко Т. Ф. Типологія об'єктів ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури : посібник. Київ : КНУБА, 2013. 40 с.
17. Панченко Т. Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура : монографія. Київ : Логос, 2009. 176 с.
18. Паньків Н., Скрипник М. Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туризму в Україні. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2022. № 308 (4). С. 229–240.
19. Прибега Л. В. Дерев'яні храми Українських Карпат. Київ : Техніка, 2007. 510 с.
20. Прибега Л. В. Методика охорони та реставрації пам'яток народного зодчества України. Київ : Мистецтво, 1997. 143 с.
21. Пучков А. О. Український архітектурний стиль. Візії, модуси, століття. Київ : Родовід, 2025. 276 с.
22. Риндюк С. В., Максименко М. А., Ліпковська К. А. Архітектурно-планувальна організація готельних споруд. Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. 2020. № 2. С. 166–173.
23. Савчук А. І. Архітектурно-планувальні вирішення дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону : автореф. дис. ... канд. архітектури. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2020. 20 с.
24. Савчук А. І. Основні поняття і терміни в новій дерев'яній рекреаційній архітектурі Карпатського регіону. Архітектурний вісник КНУБА. 2018. Вип. 14-15. С. 508–518.
25. Савчук А. І. Особливості архітектурно-планувальних вирішень нових дерев'яних рекреаційних об'єктів Карпатського регіону. Містобудування та територіальне планування. 2018. Вип. 68. С. 482–501.

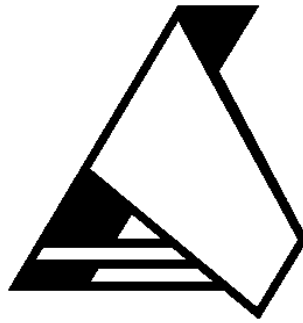
26. Тарас Я. М. Архітектура дерев'яних храмів українців Карпат: культурно-традиційний аспект. Харків : Фоліо, 2018. 528 с.
27. Тарас Я. М. Геоморфологічні чинники у формуванні сакральної архітектури українців Карпат. Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. Львів : ІН НАНУ, 2006. Т. 2. С. 162–177.
28. Тарас Я. М. Українська сакральна дерев'яна архітектура : словник-довідник. Львів : ІН НАНУ, 2006. 584 с.
29. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. 2-ге вид. Київ : КНТЕУ, 2009. 463 с.
30. Тютіна Л. В. Еволюція пластичної мови архітектури громадських будівель ХХ століття : дис. ... д-ра філос. Київ : НАОМА, 2022. 226 с.
31. Чепелик В. В. Морфологічні особливості українського архітектурного модерну поч. ХХ ст. Архітектурна спадщина України. 1995. Вип. 2. С. 132–160.
32. Frampton K. Modern Architecture: A Critical History. London : Thames and Hudson, 1980. 324 p.
33. Tzonis A., Lefaivre L. Architecture of Regionalism in the Age of Globalization. London : Routledge, 2012. 240 p.
34. Палац Шенборнів. 24 Канал (Travel). URL: https://travel.24tv.ua/palats-shenborniv-yak-doyihati-mukacheva-uzhgoroda-shho-vid-omo_n2817981 (дата звернення: 15.05.2026).
35. Modny wypoczynek u dr. Tarnawskiego. Kurier Galicyjski. URL: <https://kuriergalicyjski.com/modny-wypoczynek-u-dr-tarnawskiego/> (дата звернення: 15.05.2026).
36. Санаторій імені Святого Пантелеймона (Косів). Karpaty.info. URL: <https://www.karpaty.info/ua/uk/if/ks/smodna/sights/sanatorium/> (дата звернення: 15.05.2026).
37. Михайлишин О. Р. Туризм як напрям економічного розвитку високогірних регіонів Прикарпаття (на прикладі Яремчанського регіону) Tourlib.net. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/myhajlyshyn.htm (дата звернення: 15.05.2026).

38. Крип'якевич-Лукомська Лукія Львівна. Санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» біля смт Вигода Івано-Франківської обл. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-1585> (дата звернення: 15.05.2026).
39. Санаторій «Карпати» (Трускавець): опис та фото. Санаторії України. URL: <https://sanatorii-ukrainy.com/ua/sanatoriy-karpati-truskavets/> (дата звернення: 15.05.2026).
40. Кришталевий палац. Evsey.ua. URL: <https://evsey.ua/blog/kryshtalevyj-palats-odyn-z-krashhyh-kompleksiv-u-truskavtsi/> (дата звернення: 15.05.2026)
41. Приватна садиба «Карпатські Джерела» (Яремче). *Hotels24*. URL: <https://hotels24.ua/uk/Yaremche/Private-estate-Karpatski-Dzherela-4463.html> (дата звернення: 15.05.2026).
42. Гірськолижний комплекс Плай: фото та готелі. *Карпати Круїз*. URL: <https://karpatykruiuz.com.ua/play/play.html> (дата звернення: 15.05.2026).
43. Готель «Карпатська Ружа» (Плай). *Плай / Play-Karpaty*. URL: https://play-karpaty.com/hotely/hotel_karapatska_rusha/ (дата звернення: 15.05.2026).
44. Історія та концепція еко-курорту. *F&B Spa Resort*. URL: <https://fb-resort.com/about/> (дата звернення: 15.05.2026).
45. Radisson Blu Resort Bukovel: опис готелю та фотогалерея. *Ua-Hotel*. URL: <https://resortradissonblubukovel.ua-hotel.com/uk/> (дата звернення: 15.05.2026).
46. Галерея та фото готелю «Вежа Ведмежа». *Вежа Ведмежа / VV-Hotel*. URL: <https://vv-hotel.com/?lang=ua&page=30> (дата звернення: 15.05.2026).
47. Проєкт апартаментів АМА Bukovel від архітектурного бюро. *БЖ / Bzh.life*. URL: <https://bzh.life/ua/plany/1701180004-divitsya-proekt-apart-gotelyu-ama-bukoveli/> (дата звернення: 15.05.2026).
48. The Chedi Andermatt 5. *Avialiga*. URL: <https://avialiga.ua/hotels/the-chedi-ander-matt-5> (дата звернення: 15.05.2026).

49. Riffelalp Resort 2222m (Zermatt): hotel review. *Hotel Advisor Expert*. URL: <https://hoteladvisorexpert.com/2017/08/15/riffelalp-resort-zermatt/> (дата звернення: 15.05.2026).
50. Vigilius Mountain Resort (Lana). *Suedtirool.info*. URL: <https://www.suedtirool.info/en/en/accommodation/pdp-enquiry.ACC538EE76F211D18F2900A02427D15E.vigilius-mountain-resort.lana-lana> (дата звернення: 15.05.2026).
51. Aparthotel Vucko Jahorina. *MountVacation*. URL: https://www.mountvacation.co.uk/hotel/aparthotel-vucko_jahorina (дата звернення: 15.05.2026).
52. Andermatt destination and luxury hotels. *Swiss Deluxe Hotels*. URL: <https://www.swissdeluxehotels.com/destinations/lucerne-lake-lucerne-region/ander-matt/> (дата звернення: 15.05.2026).
53. Hotel B949 (MGallery Basecamp Swiss Alps). *All Accor*. URL: <https://all.accor.com/hotel/B949/index.en.shtml> (дата звернення: 15.05.2026).
54. Sundance Lodge Courchevel 1650. *Free Spirit Alpine*. URL: <https://www.freespiritlpine.com/property/sundance-lodge-courchevel-1650/> (дата звернення: 15.05.2026).
55. Switzerland's Sleepy Grimentz Awakens To Luxury Development. *Forbes*. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbes-global-properties/2023/12/15/switzerlands-sleepy-grimentz-awakens-to-luxury-development/> (дата звернення: 15.05.2026).
56. Sara Kulturhus in Sweden: a wooden masterpiece. *UBM Development*. URL: <https://www.ubm-development.com/magazin/en/sara-kulturhus-sweden/> (дата звернення: 15.05.2026).
57. Adler Lodge Ritten: a contemporary alpine retreat shaped by nature. *Luxeat*. URL: <https://luxeat.com/blog/adler-lodge-ritten-a-contemporary-alpine-retreat-shaped-by-nature/> (дата звернення: 15.05.2026).

58. Gourmet experience at Adler Ritten Lodge. *Sorelle su Marte*. URL: <https://www.sorellesumarte.it/gourmet/adler-ritten-lodge-renon/> (дата звернення: 15.05.2026).
59. Alpenreych Hubertus Park. *Hotel Hubertus Official Website*. URL: <https://www.hotel-hubertus.com/en/relax/alpenreych-hubertus-park> (дата звернення: 15.05.2026).
60. Alpin Panorama Hotel Hubertus review. *The Independent*. URL: <https://www.independent.co.uk/travel/europe/italy/alpin-panorama-hotel-hubertus-italy-hotel-review-b2921190.html> (дата звернення: 15.05.2026).
61. Forestis Dolomites: luxury and nature in Bressanone. *Dolomiti Class*. URL: <https://www.dolomiticlass.com/bressanone/forestis-dolomites> (дата звернення: 15.05.2026).

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ

Кафедра архітектурного проектування

СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ №1

«КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД»

Виконала: студентка II курсу ОР магістр

Медвідь К.

Керівник: Стоянович С.В.

Київ – 2026

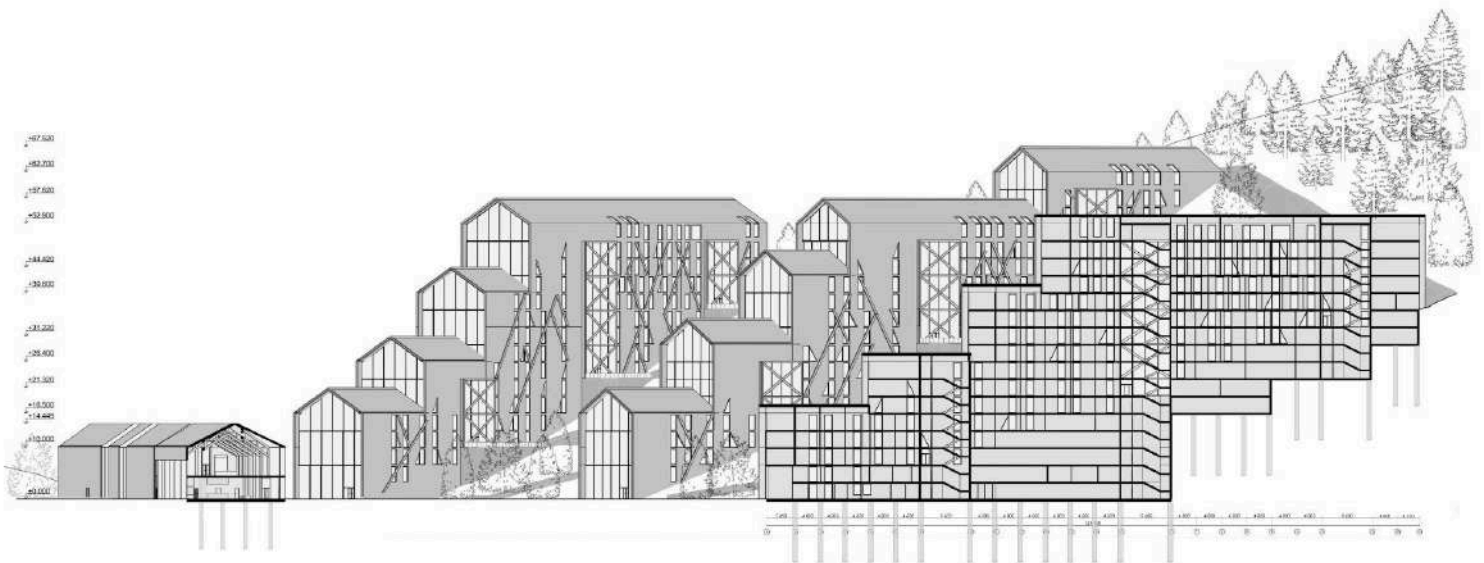
ЗМІСТ

1. ПІДБІР КОНСТРУКТИВНИХ ТА ОЗДОБЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	3
1.1. Фундаменти та підземна частина.....	3
1.2. Несучий каркас та перекриття.....	4
1.3. Зовнішні огорожувальні конструкції та покрівля.....	6

1. ПІДБІР КОНСТРУКТИВНИХ ТА ОЗДОБЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ

1.1. Фундаменти та підземна частина

Громадська будівля: Основою споруди є монолітна залізобетонна фундаментна плита на палях. Враховуючи складний гірський рельєф, наявність ухилів та необхідність збереження стабільності ґрунтового масиву, палі глибокого закладання діаметром 800 мм забезпечують надійну фіксацію будівлі на схилі, високу міцність та рівномірний розподіл навантажень на корінну основу. Перехід від підземної залізобетонної частини до надземних конструкцій реалізовано через суцільний монолітний залізобетонний пояс, у який інтегровано спеціальні сталеві анкерні склянки та пластини для жорстокої фіксації та заземлення опорних вузлів дерев'яних стійок каркаса.

Готельні корпуси (Житлові блоки №1, №2, №3): Основою багатопверхових готельних споруд є монолітні залізобетонні фундаментні плити товщиною 600 мм на буронабивних палях діаметром 800 мм з розширенням під п'ятою (на кінці палі). Враховуючи складний гірський рельєф, така система забезпечує міцність та рівномірний розподіл навантажень на ґрунт. Для готельних блоків, що частково заглиблені в схил, передбачено монолітні залізобетонні стіни товщиною 400 мм, які одночасно виконують роль підпірних

конструкцій. Вони захищені комплексною гідроізоляцією та обладнані системою пристінного і пластового дренажу для ефективного відведення поверхневих та ґрунтових вод.

1.2. Несучий каркас та перекриття

Громадська частина (ресторан, холи): Несуча система базується на дерев'яному каркасі з клеєної деревини. Несучий кістяк складається з просторової системи вертикальних стійок прямокутного перерізу 300x300 мм та 300x400 мм, а також горизонтальних балок (ригелів) міжповерхового перекриття перерізом 250x500 мм та 200x400 мм. Висота приміщень 1-го поверху становить 4,500 м, 2-го поверху — 5,000 м.

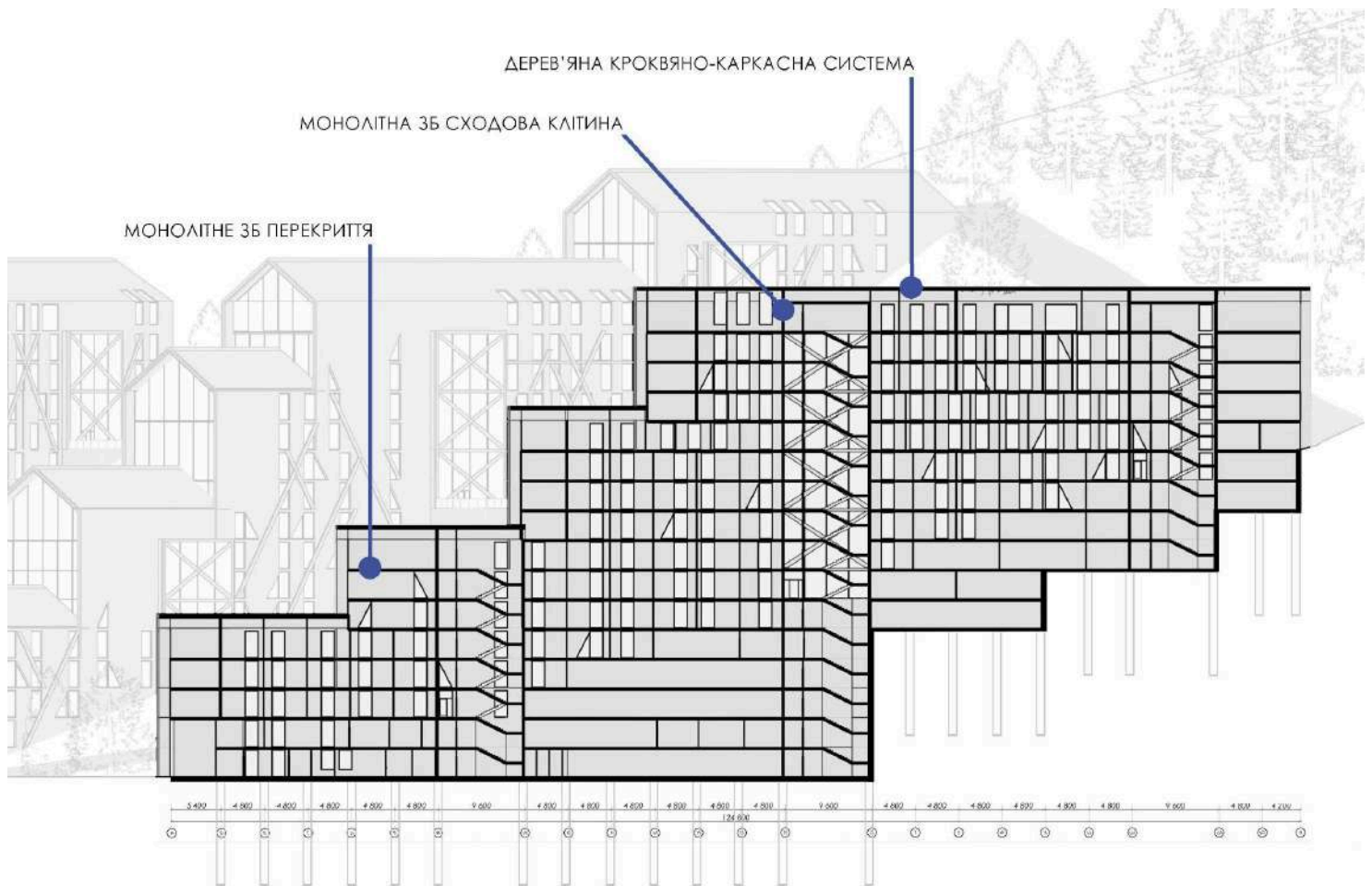

Головним конструктивним елементом покриття великих зальних приміщень, що закруглюються по радіальних осях під кутами по 5° та 10°, виступають великопрольотні дерев'яні ферми (склепінчаста паралельно-поясна ферма з клеєної деревини). Вони мають будівельну висоту 1500–1800 мм із перерізом поясів 200x400 мм та елементами решітки 150x200 мм. Ферми дозволяють перекривати значні площі громадських залів без встановлення

проміжних опор, створюючи відкритий і мобільний простір. Вони розраховані на високі снігові навантаження Карпатського регіону та одночасно є ключовим естетичним елементом архітектури.

Для формування нависаючих об'ємів другого поверху, під якими організовані транзитні проходи, застосовано комбіновану конструктивну систему, що базується на поєднанні огорожувальних CLT-панелей товщиною 160–200 мм та просторового каркаса з клеєного бруса. Замість використання класичних консольних виносів, архітектурне рішення передбачає влаштування додаткової системи вертикальних опор перерізом 250x250 мм, які інтегруються у загальну жорстку сітку будівлі. Дана структура формує єдиний статичний вузол, що вертикально з'єднує елементи перекриття із кроквяною системою даху, створюючи жорстку просторову решітку. Використання клеєної деревини як основного матеріалу каркаса забезпечує високу міцність при відносно малій власній вазі конструкції, що дозволяє уникнути масивних підпор та зберегти візуальну легкість і тектонічну виразність об'єкта, характерну для сучасного переосмислення регіональної архітектури.

Готельний блок (у рельєфі): Несучий кістяк складає залізобетонна каркасна система. Висота всіх поверхів готельних корпусів становить 3,300 м. Несучий надземний каркас складається з монолітних залізобетонних колон квадратного перерізу 400x400 мм, розташованих із регулярним кроком конструктивних осей під планувальну сітку номерів, а також монолітних залізобетонних плит товщиною 200 мм. Використання монолітних колон забезпечує жорсткість споруди та дозволяє влаштувати панорамне застління по фронту фасадів. Просторова жорсткість каркаса забезпечується монолітною системою та ядрами жорсткості у вигляді стін сходово-ліфтових шахт товщиною 200–300 мм. Для частин, що частково заглиблені в схил, передбачено монолітні залізобетонні стіни товщиною 400 мм, які одночасно виконують роль підпірних конструкцій.

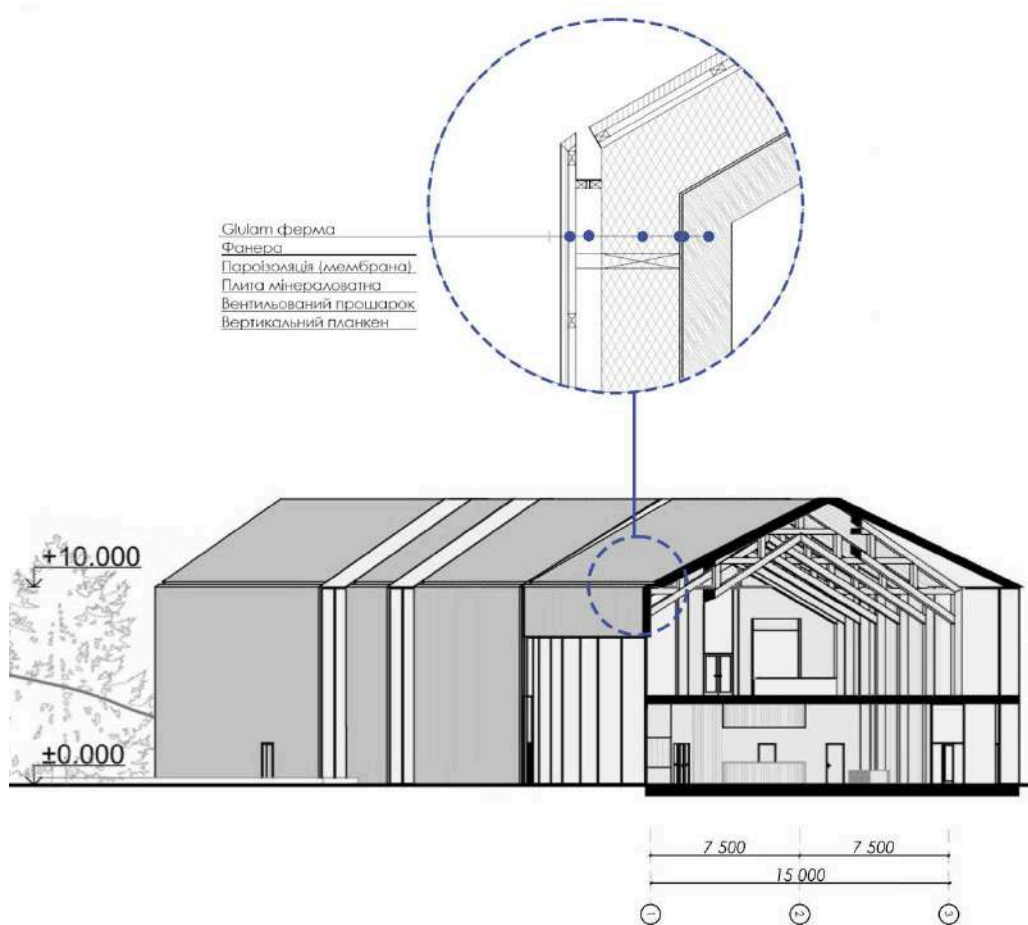

1.3. Зовнішні огорожувальні конструкції та покрівля

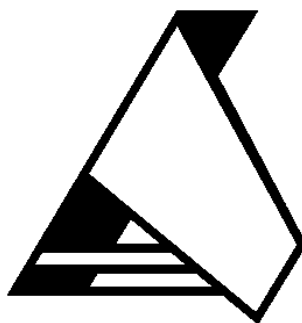
Громадська будівля: Конструктивна частина огороження та даху представлена дерев'яною кроквяно-каркасною системою з елементами крокв перерізом 120x240 мм та ефективним внутрішнім заповненням теплоізоляційними матеріалами.

Водовідведення реалізовано через приховану систему. Ринви повністю інтегровані в товщу покрівельного пирога, а водостічні труби проходять приховано за оздобленням фасаду. Це рішення запобігає замерзанню води на карнизах та зберігає чистоту геометричних ліній консолей.

Готельні корпуси (Житлові блоки №1, №2, №3): Об'єкти також завершуються виразними двосхилими дахами, де конструктивна частина представлена дерев'яною кроквяно-каркасною системою з елементами крокв перерізом 120x240 мм. Кроквяна система спирається на верхній рівень залізобетонного каркаса через бруси-мауерлати. Зовнішні стіни готельних корпусів інтегровані в залізобетонний каркас і виконані з легких огорожувальних дерев'яних конструкцій — CLT-панелей. Водовідведення реалізовано аналогічно через приховану систему: ринви інтегровані в товщу покрівельного пирога, а водостічні труби проходять приховано за оздобленням фасаду, що захищає конструкції від промерзання та зберігає чисту геометрію ліній будівель.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ
Кафедра архітектурного проектування

СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ №2
«ПІДБІР КОНСТРУКТИВНИХ ТА ОЗДОБЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ»

Виконала: студентка II курсу ОР магістр

Медвідь К.

Керівник: Роздорожнюк О. Я.

ЗМІСТ

1. ПІДБІР КОНСТРУКТИВНИХ ТА ОЗДОБЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	3
1.1. Фундаменти та підземна частина.....	3
1.2. Несучий каркас та перекриття.....	3
1.3. Зовнішні огорожувальні конструкції та покрівля.....	5
1.4. Внутрішнє оздоблення.....	6
1.5. Дорожнє покриття.....	7

1. ПІДБІР КОНСТРУКТИВНИХ ТА ОЗДОБЛЮЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ

1.1. Фундаменти та підземна частина

Основою споруд є монолітні залізобетонні фундаментні плити на палях. Враховуючи складний гірський рельєф, така система забезпечує міцність та рівномірний розподіл навантажень на ґрунт. Для готельних блоків, що частково заглиблені в схил, передбачено монолітні залізобетонні стіни, які одночасно виконують роль підпірних конструкцій. Вони захищені комплексною гідроізоляцією та обладнані системою пристінного дренажу для ефективного відведення поверхневих та ґрунтових вод.

1.2. Несучий каркас та перекриття

Проект реалізований за допомогою комбінованої конструктивної системи:

Готельний блок (у рельєфі): Несучий кістяк складає залізобетонна каркасна система. Використання монолітних колон забезпечує жорсткість споруди та дозволяє влаштувати панорамне засклення по всьому фронту фасадів. Перекриття виконані з монолітного залізобетону, що гарантує високу звукоізоляцію між номерами та надійність при контакті зі схилом.

Громадська частина (ресторани, зали, басейн): Несуча система базується на дерев'яному каркасі з клеєної деревини. Головним конструктивним елементом тут виступають великопрольотні дерев'яні ферми (склепінчаста паралельно-поясна ферма) з клеєного бруса (Glulam). Вони дозволяють перекривати значні площі громадських залів без встановлення проміжних опор, створюючи відкритий і мобільний простір. Ферми розраховані на високі снігові навантаження Карпатського регіону та одночасно є ключовим естетичним елементом архітектури.

Для формування нависаючих об'ємів другого поверху, під якими організовані транзитні проходи, застосовано комбіновану конструктивну систему, що базується на поєднанні огорожувальних CLT-панелей та просторового каркасу з клеєного бруса.

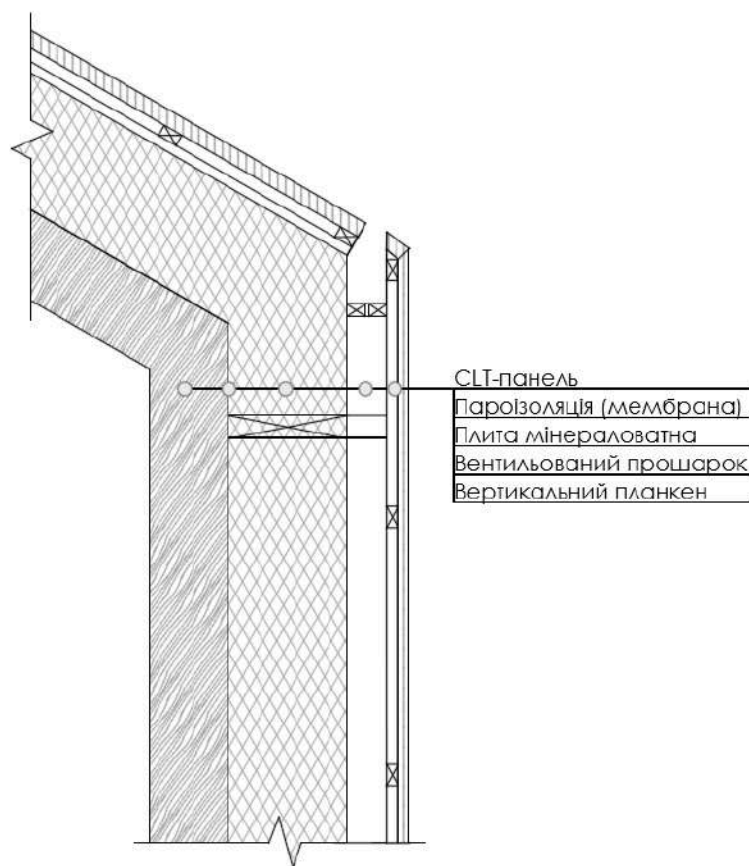

1.3. Зовнішні огорожувальні конструкції та покрівля

Об'єкт запроєктований як єдина архітектурна оболонка, де двоскатний дах плавно переходить у стіни:

Конструктивна частина - дерев'яна кроквяно-каркасна система з базальтовим утеплювачем всередині.

Поверхня облицьована дерев'яним планкеном (модрина). В акцентних зонах громадських блоків використано дерев'яний гонт.

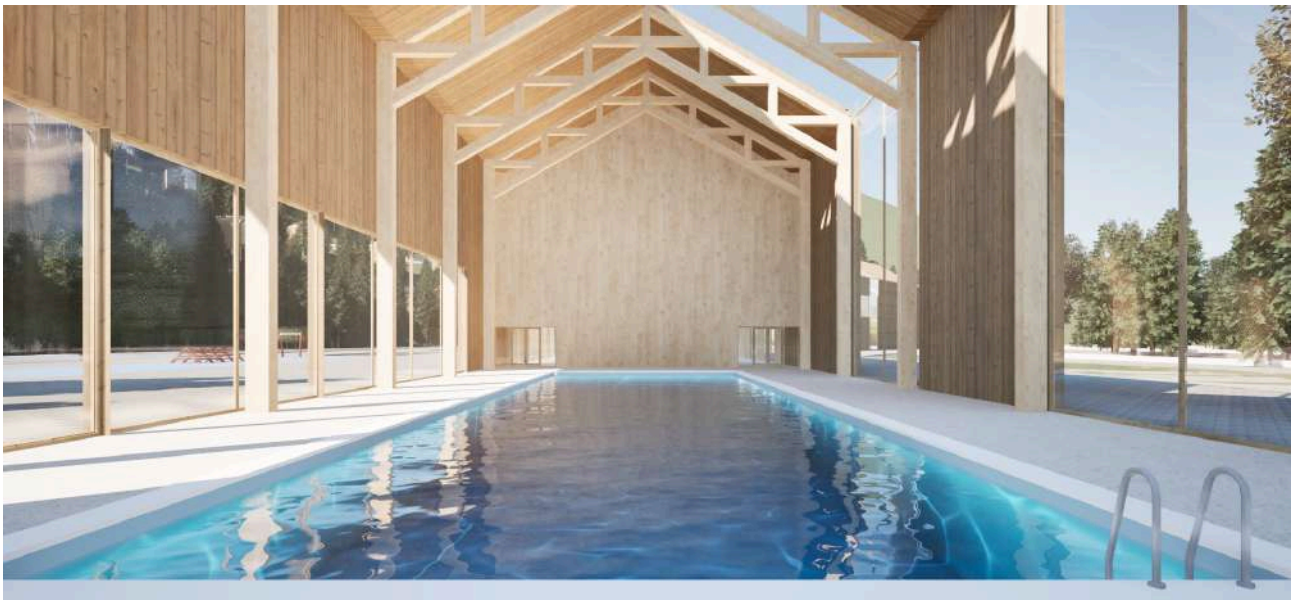
Водовідведення реалізовано через приховану систему. Ринви інтегровані в товщу покрівельного пирога, а водостічні труби проходять приховано за оздобленням фасаду. Це рішення запобігає замерзанню води на карнизах та зберігає чистоту геометричних ліній консолей.

1.4. Внутрішнє оздоблення

Інтер'єр підкреслює конструктивну логіку будівель – клесні дерев'яні ферми, колони та стропильні системи залишаються відкритими, формуючи характер простору.

Використовується додаткове оздоблення дерев'яними стіновими панелями (модрина), штукатурною та керамогранітом у мокрих зонах.

Підлога в основних зонах – інженерна дошка, у зонах з підвищеним навантаженням – шліфований бетон та керамограніт.

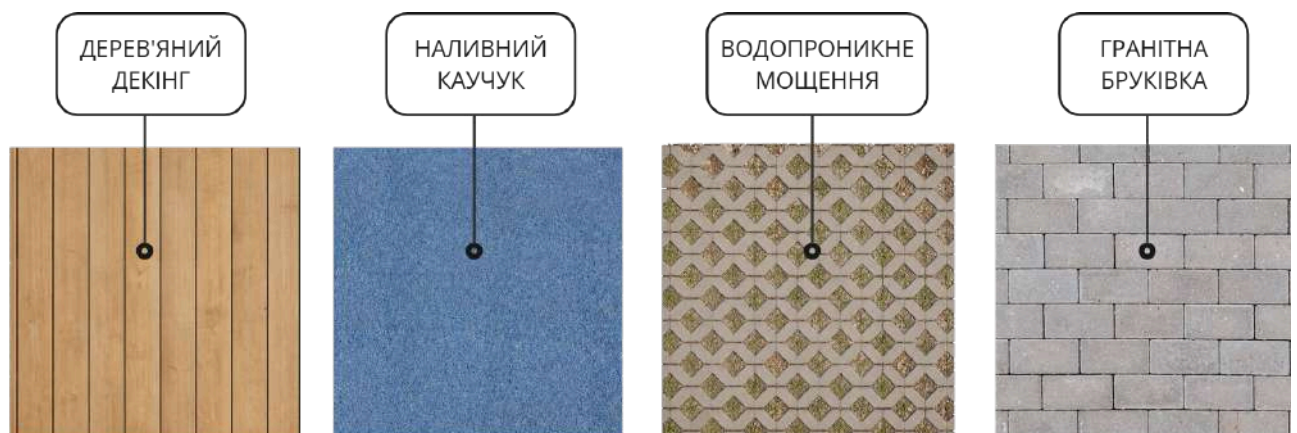

1.5. Дорожнє покриття

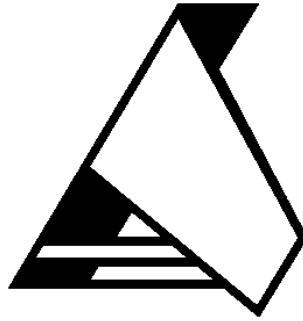
Транспортна зона: Під'їзди та парковки виконані з колотої кам'яної бруківки, що є найбільш тривким матеріалом для гірських умов.

Пішохідна зона: У пішохідних та транспортних зонах застосовано гранітну бруківку. Для мінімізації навантаження на систему зливової каналізації та запобігання утворенню калюж також використовується бетонна плитка з розширеними дренажними швами. В зоні набережної застосовується дерев'яний декінг (терасна дошка).

Спортивні та дитячі майданчики: У зонах активного відпочинку передбачено спеціальне травмобезпечне покриття – безшовний наливний ЕПДМ-каучук. Матеріал має високі амортизаційні властивості та є зносостійким, що гарантує безпеку та довговічність в експлуатації.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ

Кафедра архітектурного проектування

СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ №3

**«РОЗРАХУНОК АРХІТЕКТУРНИХ КОНСТРУКЦІЙ ЗА ЗИМОВИМИ
УМОВАМИ»**

Виконала: студентка II курсу ОР магістр

Медвідь К.

Керівник: Роздорожнюк О. Я.

Київ – 2026

ЗМІСТ

1. КЛІМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ С. МЕРЕШОР.....	3
2. РОЗРАХУНОК ОГОРОДЖУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ ЗА КРИТИЧНИМИ ЗИМОВИМИ УМОВАМИ.....	5
2.1. Необхідний опір теплопередачі огороджувальних конструкцій.....	6
2.2 Опір теплопередачі R_0 , кв. м*°C/Вт, огороджувальної конструкції.....	7
2.3. Перевірка огороджувальної конструкції на відсутність конденсатів на внутрішній поверхні.....	8
2.4 Розрахунок температури кожного шару огороджувальної конструкції.....	8
2.5 Схема графіку огороджувальної конструкції.....	9
3. РОЗРАХУНОК ПЕРЕКРИТТЯ ЗА КРИТИЧНИМИ ЗИМОВИМИ УМОВАМИ.....	10
3.1. Розрахунок теплосасвоєння поверхні підлоги.....	10
3.2 Визначення теплового опору підлоги.....	11
3.3. Визначення теплової інерції підлоги.....	11
3.4. Розрахунок температури кожного шару підлоги.....	12
3.5. Схема підлоги.....	13

1. КЛІМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ С. МЕРЕШОР

Клімат с. Мерешор є помірно-континентальним, що характерно для гірської зони Українських Карпат, і характеризується прохолодним, вологим літом та м'якою, багатосніжною зимою.

За ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія», район забудови розташований у ШБ кліматичному підрайоні України — Закарпатському. Це один із найбільш зволжених та помірно-холодних районів країни.

Геологічна ситуація на ділянці характеризується високою інженерно-геологічною складністю освоєння території, що типово для Карпатського регіону. Переважно тут трапляються ґрунти зі складним рельєфом, схильні до зсувів, а лесові ґрунти, які потребують особливої уваги до просадки, відсутні.

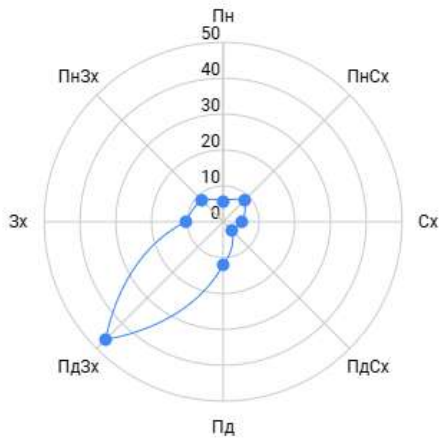
Табл. 1. Кліматичні показники

													Абсолютний max t, °С	39
													Абсолютний min t, °С	-32
Показник	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Трав.	Черв.	Лип.	Серп.	Вер.	Жовт.	Лист.	Груд.		
Сер. Вологість, %	84	81	77	73	75	77	78	80	82	82	85	86		
Сер. max t, °С	-1,9	0,8	6	12,9	18,2	21,1	23,1	22,8	18,7	12,9	6,1	0,5		
Сер. min t, °С	-8,3	-6,4	-2,2	2,7	7,5	11	13,2	12,4	8,8	4,1	-0,3	-4,5		
Сер. t, °С	-5	-2,6	2,4	7,2	12,3	15,9	18,4	15,8	12,3	7,4	2,5	-2,4		
Сонячні години	68	85	128	171	224	230	251	223	165	134	72	58		
Опади, мм	51	51	44	49	69	75	83	70	68	57	59	69		
Днів з опадами	22	13	13	12	14	14	13	11	11	11	16	14		
Швидкість вітру, м/с	6,3	6,6	6,2	6	5	5	4,9	4,6	5,6	6	6,4	6,4		
Формула міста	X	X	П	К	К	К	К	К	К	К	П	X	Формула міста:	3X + 2П + 7К

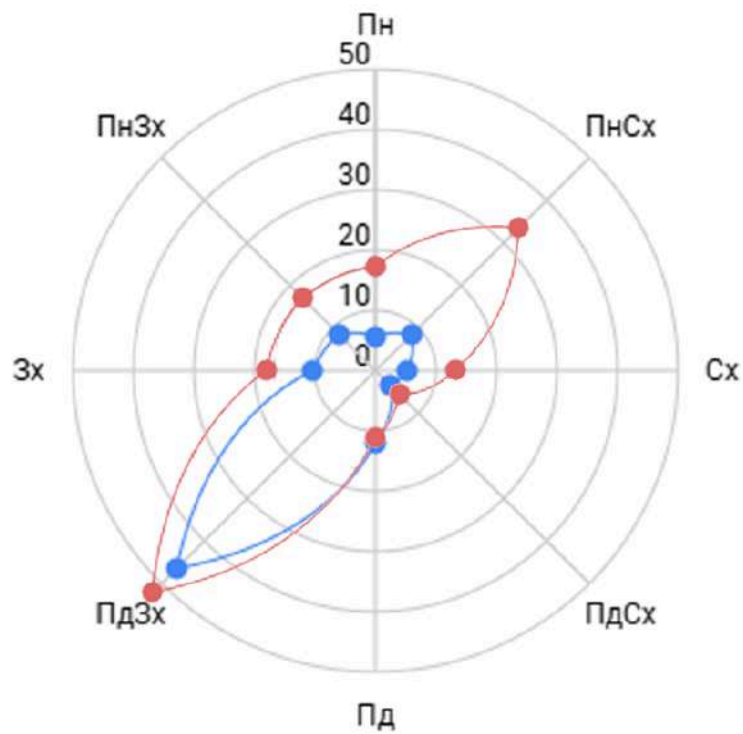
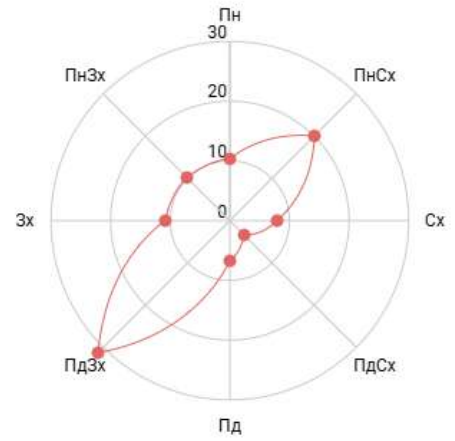
Табл. 2. Роза вітрів

Напрямок вітру	Пн	ПнСх	Сх	ПдСх	Пд	ПдЗх	Зх	ПнЗх
Січень	5,7	8,4	5,4	3,3	12	46,4	10,3	8,5
Липень	10,4	20	8	3,3	6,8	31,4	10,9	10,2

(Січень)

(Липень)

2. РОЗРАХУНОК ОГОРОДЖУВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ ЗА КРИТИЧНИМИ ЗИМОВИМИ УМОВАМИ

Таблиця вихідних даних

Параметр	Значення
Середня температура найбільш холодної доби з 0,98 (тн) °С	-22
Середня температура найбільш холодної доби з 0,92 (t) °С	-21
Середня температура найхолоднішої п'ятиденки із забезпеченістю 0,92 (t) °С	-15
Температура внутрішнього повітря, (тв) °С	22
Відносна вологість внутрішнього повітря, %	50%
Температура, за якої повітря досягає стану насиченості (tтр) °С	11,1
Товщина конструктивного шару огорожувальної конструкції, (м)	σ
Щільність матеріалу в сухому стані кожного конструктивного шару огорожувальної конструкції, (кг/м ³)	ρ
Розрахункове значення коефіцієнту теплопровідності матеріалу, (Вт/м*°С)	λ
Розрахункове значення коефіцієнту теплопровідності матеріалу кожного конструктивного шару стіни, (Вт/м*°С)	s
Коефіцієнт паропроникності, (Вт/м*°С)	μ
Нормативний температурний перепад, (Δt_n) °С	4
Коефіцієнт, прийнятий у залежності від положення зовнішньої поверхні огорожувальної конструкції, (n)	1
Коефіцієнт тепловіддачі внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції, ($\alpha_{в}$) Вт/м ² оС	8,7
Коефіцієнт тепловіддачі зовнішньої поверхні огорожувальної конструкції, ($\alpha_{з}$) Вт/м ² оС	23
Термічний опір замкнутої поверхні прошарку, (Rв.п) м ² *оС/Вт	0,16
Показник теплосвояння поверхні підлоги, (Y0н) м ² оС/Вт	12

№	Матеріал	σ , м	ρ , кг/м ³	λ , Вт/м*°C	s , Вт/м ² *°C	μ , мг/мгодПа	$R_{п}$, м ² *°C/Вт
1	CLT-панель (хвойні породи)	0,1	500	0,18	4,31	0,06	—
2	Пароізоляція (мембрана)	0,0001	—	—	—	—	0,9
3	Плита мінераловатна	0,15	135	0,045	0,63	0,48	—
4	Вентильований прошарок	0,05	—	—	—	—	—
5	Вертикальний планкен	0,02	450	0,15	3,38	0,06	—

2.1. Необхідний опір теплопередачі огорожувальних конструкцій

Необхідний опір теплопередачі огорожувальної конструкції визначаємо за формулою:

$$R_{O}^{тр} = \frac{n(t_{в} - t_{н})}{\Delta t^H \alpha_{в}}$$

де:

n — коефіцієнт положення зовнішньої поверхні ($n = 1$);

$t_{в}$ — температура внутрішнього повітря ($t_{в} = 22$ °C);

$t_{н}$ — середня температура найбільш холодної доби ($t_{н} = -22$ °C);

Δt^H — нормативний температурний перепад ($\Delta t^H = 4$ °C);

$\alpha_{в}$ — коефіцієнт тепловіддачі внутрішньої поверхні ($\alpha_{в} = 8,7$ Вт/м²·°C).

$$R_{O}^{тр} = \frac{1 \times (22 - (-22))}{4 \times 8,7} = 1,264 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$$

2.2 Опір теплопередачі R_0 , кв. м²·°C/Вт, огорожувальної конструкції

Опір теплопередачі R_0 визначаємо за формулою:

$$R_0 = \frac{1}{\alpha_b} + R_K + \frac{1}{\alpha_n}$$

Термічний опір R_K визначаємо за формулою:

$$R_K = R_1 + R_2 + R_3 + R_4 + R_{ВП}$$

Розрахунок опору кожного шару ($R = \delta / \lambda$):

CLT-панель: $R_1 = 0,1 / 0,18 = 0,556 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$

Пароізоляція: $R_2 = R_{\Pi} = 0,9 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$

Плита мінераловатна: $R_3 = 0,15 / 0,045 = 3,333 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$

Вертикальний планкен: $R_4 = 0,02 / 0,15 = 0,133 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$

Повітряний прошарок: $R_{ВП} = 0,16 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$

Сумарний термічний опір конструкції:

$$R_K = 0,556 + 0,9 + 3,333 + 0,133 + 0,16 = 5,082 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$$

Загальний опір теплопередачі R_{Σ} :

$$R_0 = \frac{1}{8,7} + 5,082 + \frac{1}{23} = 0,115 + 5,082 + 0,043 = 5,24 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$$

Висновок: Оскільки фактичний опір $R_{\Sigma} = 5,24 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$ більший за необхідний $R_0^{TP} = 1,264 \text{ м}^2 \cdot \text{°C} / \text{Вт}$, обрана конструкція стіни повністю задовольняє нормативним вимогам.

2.3. Перевірка огорожувальної конструкції на відсутність конденсатів на внутрішній поверхні

Визначаємо температуру внутрішньої поверхні стіни $t_{вн}$ за формулою:

$$t_{вн} = t_{в} - \frac{t_{в} - t_{н}}{R\Sigma} \times R_{в}$$

де:

$$t_{в} = 22 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

$$t_{н} = -22 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

$$R\Sigma = 5,24 \text{ м}^2 \cdot ^{\circ}\text{C}/\text{Вт}$$

$$R_{в} = 1/\alpha_{в} = 1/8,7 = 0,115 \text{ м}^2 \cdot ^{\circ}\text{C}/\text{Вт}$$

$$t_{вн} = 22 - \frac{22 - (-22)}{5,24} \times 0,115 = 22 - 0,966 = 21,03 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

За параметрами мікроклімату приміщення (температура повітря $t_{в} = 22 \text{ }^{\circ}\text{C}$ та відносна вологість $\phi = 55\%$), згідно з таблицею визначення точки роси, температура випадання конденсату становить $t_{р} = 12,5 \text{ }^{\circ}\text{C}$.

$21,03 \text{ }^{\circ}\text{C} > 12,5 \text{ }^{\circ}\text{C}$ — умова виконується, конденсату на поверхні не буде.

2.4 Розрахунок температури кожного шару огорожувальної конструкції

Виразуємо температуру на межі кожного шару (від внутрішнього до зовнішнього):

1. Температура на внутрішній поверхні ($T_{в}$):

$$T_{в} = 22 - \frac{44}{5,24} \times 0,115 = 21,03 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

2. Після CLT-панелі (t_2):

$$(R_1 = 0,556)$$

$$t_2 = 22 - \frac{44}{5,24} \times (0,115 + 0,556) = 16,36 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

3. Після пароізоляції (t_3):

$$(R_2 = 0,9)$$

$$t_3 = 22 - \frac{44}{5,24} \times (0,115 + 0,556 + 0,9) = 8,81 \text{ }^{\circ}\text{C}$$

4. Після мінвати (t_4) — початок зони холоду:

$$(R_3 = 3,333)$$

$$t_4 = 22 - \frac{44}{5,24} \times (0,115 + 0,556 + 0,9 + 3,333) = -19,18 \text{ } ^\circ\text{C}$$

5. Після планкени (t_5):

$$(R_4 = 0,133)$$

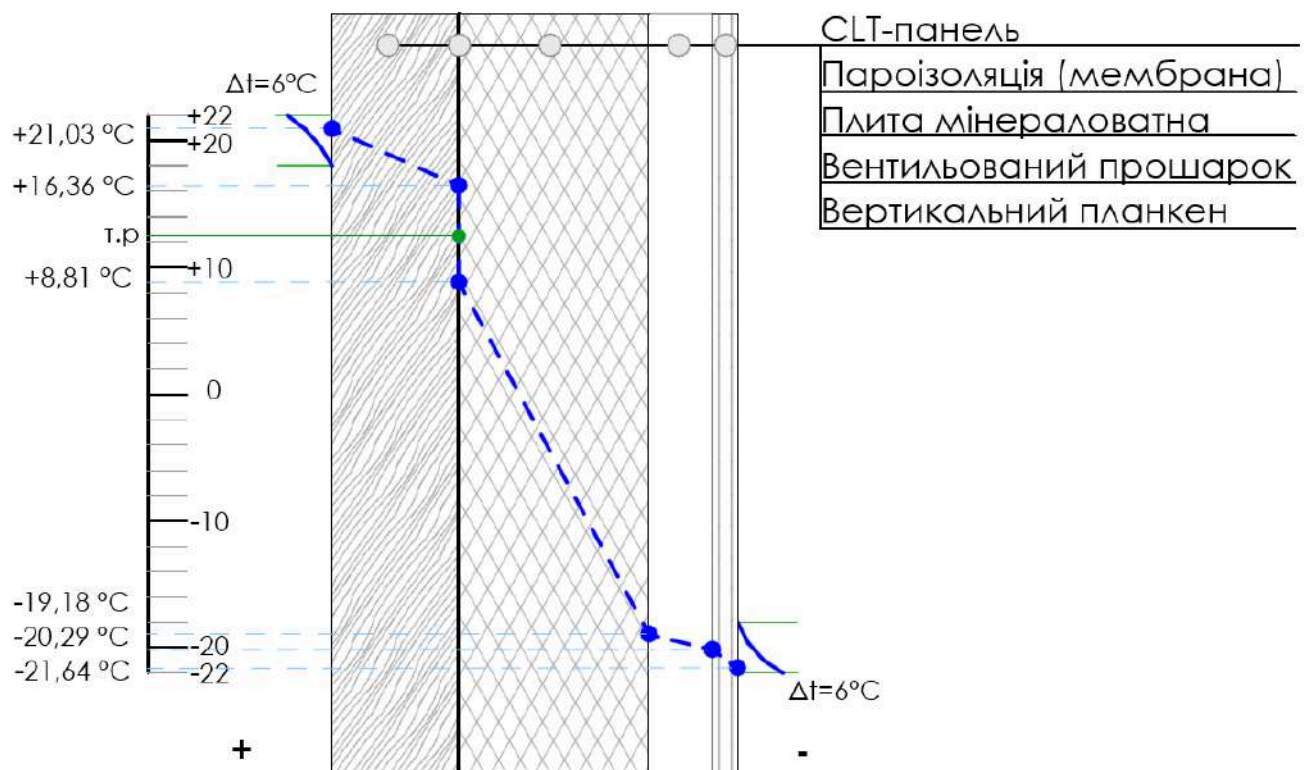
$$t_5 = 22 - \frac{44}{5,24} \times (0,115 + 0,556 + 0,9 + 3,333 + 0,133) = -20,29 \text{ } ^\circ\text{C}$$

6. Температура на зовнішній поверхні (T_H):

$$(R_{вп} = 0,16)$$

$$T_H = 22 - \frac{44}{5,24} \times (0,115 + 5,082) = -21,64 \text{ } ^\circ\text{C}$$

2.5 Схема графіку огорджувальної конструкції

Стіна з клеєної деревини із вентиляваним прошарком та пароізоляцією повністю відповідає вимогам щодо теплоопору та захисту від накопичення ВОЛОГИ.

3. РОЗРАХУНОК ПЕРЕКРИТТЯ ЗА КРИТИЧНИМИ ЗИМОВИМИ УМОВАМИ

Таблиця вихідних даних

№	Структура перекриття	δ , м	ρ , кг/м ³	λ , Вт/(м·°C)	S, Вт/(м·°C)	μ , мг/(м·год·Па)	R, м ² ·°C/Вт
1	Чистове покриття (дерево)	0,015	600	0,15	3,74	0,06	0,1
2	Гіпсоволокниста плита	0,02	1800	0,22	6,20	0,09	0,091
3	Пароізоляція (плівка ПЕ)	0,0002	920	0,17	—	0,00002	0,90*
4	Утеплювач (ЕППС)	0,15	35	0,032	0,36	0,013	4,688
5	Конструктив (CLT-панель)	0,16	500	0,18	3,18	0,06	0,889
6	Оздоблення (планкен)	0,02	600	0,15	3,74	0,06	0,133

Для розрахунку прийнято консольну частину перекриття, що межує із зовнішнім повітрям. Розрахункові температури: $t_{в} = +22$ °C; $t_{н} = -22$ °C.

Згідно з ДБН В.2.6-31:2016 (Додаток Б), коефіцієнти тепловіддачі становлять:

$$\alpha_{в} = 8,7 \text{ Вт}/(\text{м}^2 \cdot \text{°C}), \quad R_{в} = 0,115 \text{ м}^2 \cdot \text{°C}/\text{Вт};$$

$$\alpha_{н} = 23,0 \text{ Вт}/(\text{м}^2 \cdot \text{°C}), \quad R_{н} = 0,043 \text{ м}^2 \cdot \text{°C}/\text{Вт}.$$

3.1. Розрахунок теплосасвоєння поверхні підлоги

$Y_{П}^H$ - показник теплосасвоєння поверхні підлоги

$$Y_{П}^H = 12 \text{ м}^2 \cdot \text{°C}/\text{Вт}$$

3.2 Визначення теплового опору підлоги

$$R = \frac{\delta}{\lambda}$$

$$R_1 = \frac{0,015}{0,15} = 0,100 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

$$R_2 = \frac{0,02}{0,22} = 0,091 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

$$R_3 = 0,900 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

$$R_4 = \frac{0,15}{0,032} = 4,688 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

$$R_5 = \frac{0,16}{0,18} = 0,889 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

$$R_2 = \frac{0,02}{0,15} = 0,133 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

Опір конструкції:

$$R_K = 0,100 + 0,091 + 0,900 + 4,688 + 0,889 + 0,133 = 6,801 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

Загальний термічний опір:

$$R_{\Sigma} = 0,115 + 6,801 + 0,043 + 0,027 = 6,943 \text{ м}^2 \cdot \text{°C/Вт}$$

3.3. Визначення теплової інерції підлоги

Розрахунок за формулою $D = R \times S$

$$D_1 = 0,100 \times 3,74 = 0,374$$

$$D_2 = 0,091 \times 6,20 = 0,564$$

$$D_3 = 0 \text{ (пароізоляція)}$$

$$D_4 = 4,688 \times 0,36 = 1,688$$

$$D_5 = 0,889 \times 3,18 = 2,827$$

$$D_6 = 0,133 \times 3,74 = 0,497$$

Сумарна теплова інерція: $D\Sigma = 0,374 + 0,564 + 0 + 1,688 + 2,827 + 0,497 = 5,950$

Висновок: Оскільки $4 < D < 7$, конструкція вважається середньоінерційною.

3.4. Розрахунок температури кожного шару підлоги

Коефіцієнт падіння температури: $k = (22 - (-22)) / 6,943 = 6,337$

$$t_1 = 22 - (6,337 * 0,115) = 21,27 \text{ }^\circ\text{C (внутрішня поверхня)}$$

$$t_2 = 21,27 - (6,337 * 0,100) = 20,64 \text{ }^\circ\text{C (межа дерево/ГВЛ)}$$

$$t_3 = 20,64 - (6,337 * 0,091) = 20,06 \text{ }^\circ\text{C (ГВЛ/пароізоляція)}$$

$$t_4 = 20,16 - (6,337 * 0,900) = 14,46 \text{ }^\circ\text{C (межа пароізоляція/ЕППС)}$$

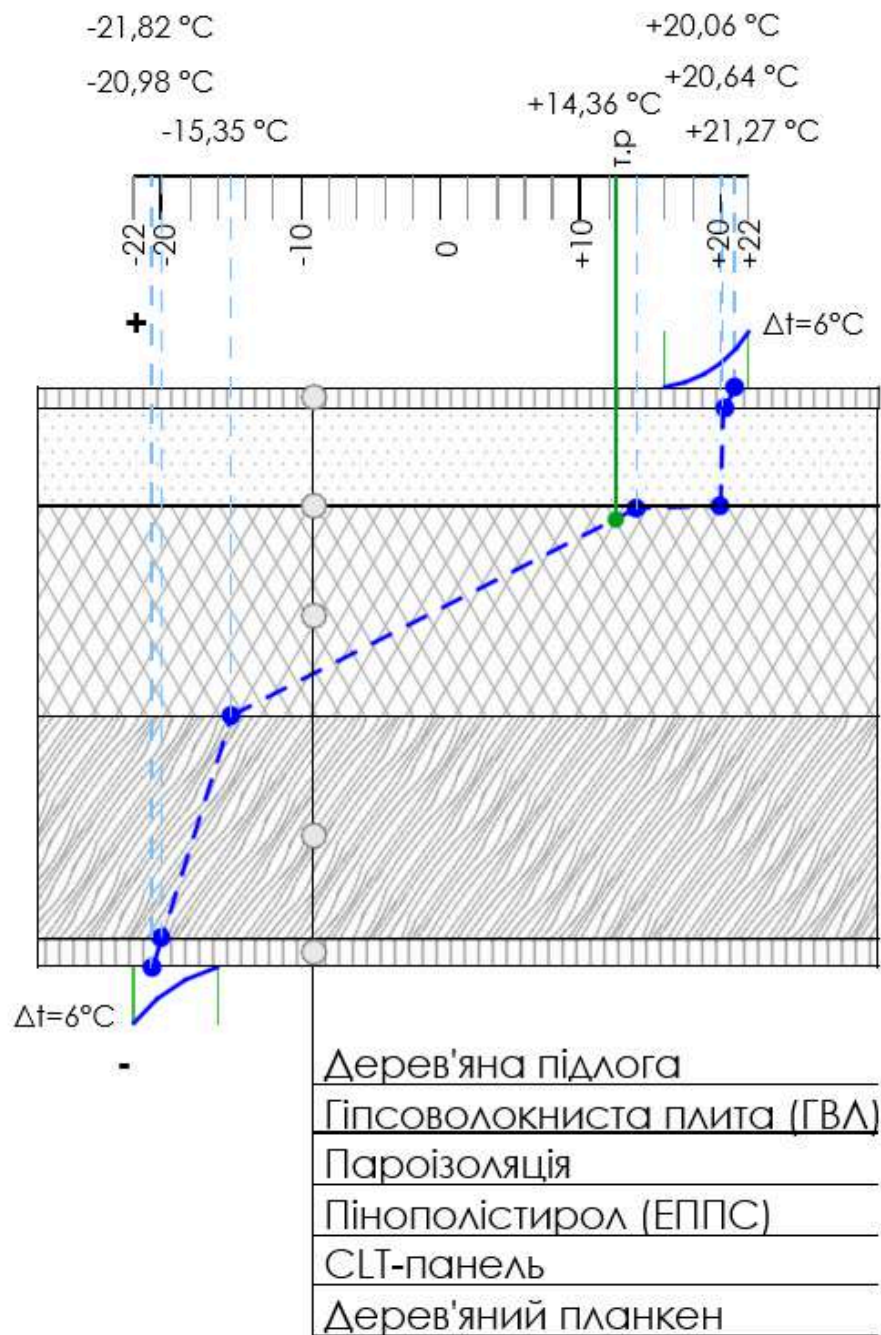
$$t_5 = 14,46 - (6,337 * 4,688) = -15,25 \text{ }^\circ\text{C (межа ЕППС/CLT)}$$

$$t_6 = -15,25 - (6,337 * 0,889) = -20,88 \text{ }^\circ\text{C (межа CLT/планкен)}$$

$$t_7 = -20,88 - (6,337 * 0,133) = -21,72 \text{ }^\circ\text{C (зовнішня поверхня)}$$

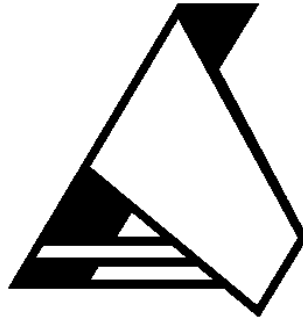
$$t_8 = -21,72 - (6,337 * 0,043) = -22,00 \text{ }^\circ\text{C (зовнішнє повітря)}$$

3.5. Схема підлоги

Дана огорожувальна конструкція задовольняє всі розрахункові вимоги.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ

Кафедра архітектурного проектування

СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ №4

«ПРОЕКТУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО ПАРКУ»

Виконала: студентка II курсу ОР магістр

Медвідь К.

Керівник: Роздорожнюк О. Я.

ЗМІСТ

МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ОБРАНОЇ ТЕРИТОРІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО ТЕМАТИЧНОГО ПАРКУ.....	3
ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ.....	6
СИСТЕМИ ТА ЕЛЕМЕНТИ ЕНЕРГОГЕНЕРАЦІЇ В СТРУКТУРІ ТЕМАТИЧНОГО ПАРКУ.....	8

МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ОБРАНОЇ ТЕРИТОРІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО ТЕМАТИЧНОГО ПАРКУ

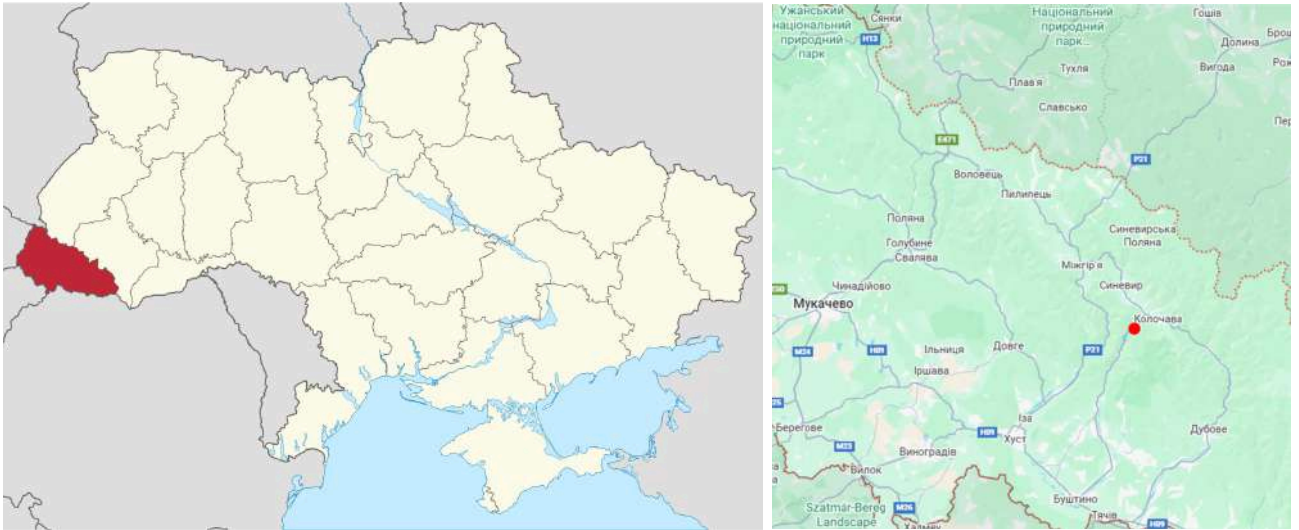

Рис. 1. Закарпатська область, с. Мерешор

Проектована територія розташована у Закарпатській області, в межах гірського масиву Східних Карпат, поблизу населеного пункту с. Мерешор. Безпосередньо поруч із ділянкою протікає річка Теребля, а трохи далі розташоване Теребле-Ріцьке водосховище, що суттєво впливає на місцевий мікроклімат, збільшуючи вологість та зменшуючи добову амплітуду температури.

Клімат регіону є помірно-континентальним, що типово для гірської зони України, і характеризується прохолодним, вологим літом та м'якою, багатосніжною зимою (Кліматичний район ШБ). Це один із найбільш зволжених регіонів країни, що вимагає уваги до вологозахисту.

Поряд із територією пролягають лісові масиви та гірські хребти, що забезпечують природний захист від сильних вітрів. Із видових точок ділянки відкривається панорамний вид на Карпатські гори та акваторію водосховища. Завдяки безпосередній близькості до річки та гір, територія має надзвичайно високий рекреаційний та туристичний потенціал.

Враховуючи високу інженерно-геологічну складність освоєння території

(типова для гірських районів), створення енергоефективного парку на цій ділянці розглядається як приклад сталого проектування, що мінімізує вплив на складний рельєф та довкілля. Проект покликаний інтегруватися у природний ландшафт, підвищуючи комфорт і екологічну якість навколишнього середовища.

Таким чином, обрана ділянка поєднує в собі унікальне гірське розташування, вплив великої водойми та значний потенціал для формування нової екологічної зони відпочинку регіонального рівня.

Загальна площа території, відведеної під проектування парку, становить близько 15 га, що відповідає середньому показнику для міських паркових зон.

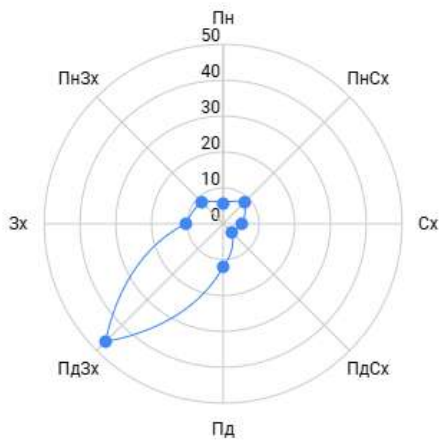

Рис. 2. Фотофіксація ділянки

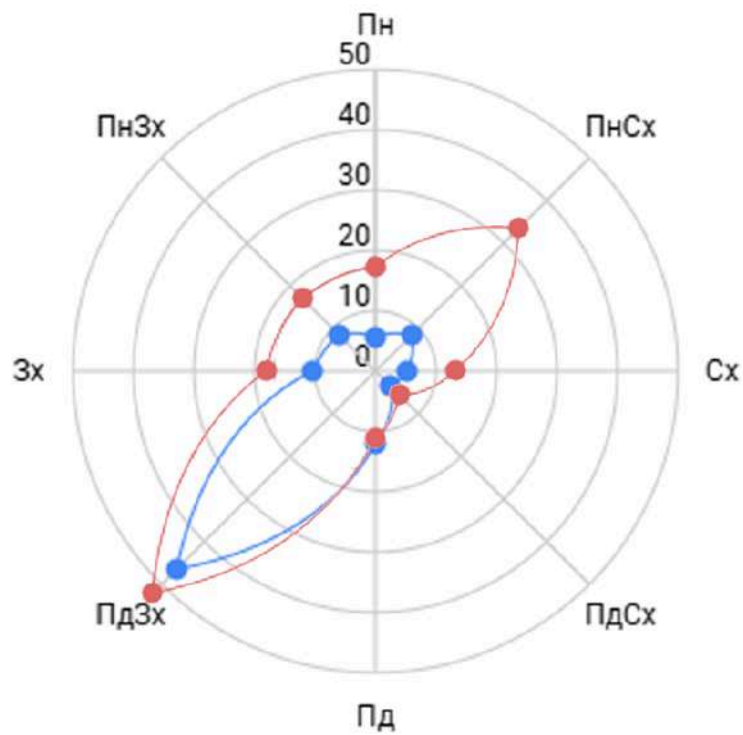
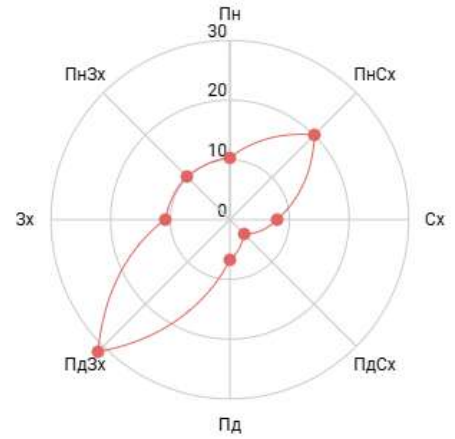
Табл. 1. Роза вітрів

Напрямок вітру	Пн	ПнСх	Сх	ПдСх	Пд	ПдЗх	Зх	ПнЗх
Січень	5,7	8,4	5,4	3,3	12	46,4	10,3	8,5
Липень	10,4	20	8	3,3	6,8	31,4	10,9	10,2

(Січень)

(Липень)

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ

Концепція парку базується на інтеграції природного гірського середовища та сучасних принципів енергоефективного простору, адаптованих до складного рельєфу Закарпаття. Територія безпосередньо прилягає до річки та має вихід до водосховища, тому парк виконує функцію багаторівневої набережної та променаду. Планувальна структура парку формує кілька ключових просторових осей та функціональних зон:

1. Центральна вулиця, яка утворилася через об'ємну просторову композицію комплексів, слугує головною пішохідною артерією і містить додаткові зони відпочинку з інтегрованими лавками, що накопичують енергію, та енергоефективним освітленням.
2. Відпочинкова зона з електровелосипедами, комфортними альтанками та сучасними ігровими майданчиками для сімейного дозвілля.
3. Зона набережної (та з видом на водосховище) з інтегрованими лавками та енергоефективним освітленням.
4. Зона вітряків і збору води, яка розміщена на підвищенні та на безпечній відстані від житлових корпусів задля комфорту мешканців. Ця зона підкреслює експериментальний характер проекту у сфері альтернативної енергетики.

При проєктуванні свідомо збережено природну конфігурацію гірського схилу та берегової лінії — архітектурні втручання мінімізують вплив на існуючі біотопи та геологію. Для забезпечення зручності та доступності прокладені прогулянкові доріжки та серпантини з плавними перепадами висот та забезпечено зручне користування електротранспортом. У благоустрої застосовуються інноваційні покриття: спеціальне освітлення та фотолюмінесцентні покриття, що забезпечують комфортну освітленість, видимість та безпеку навіть у нічний час.

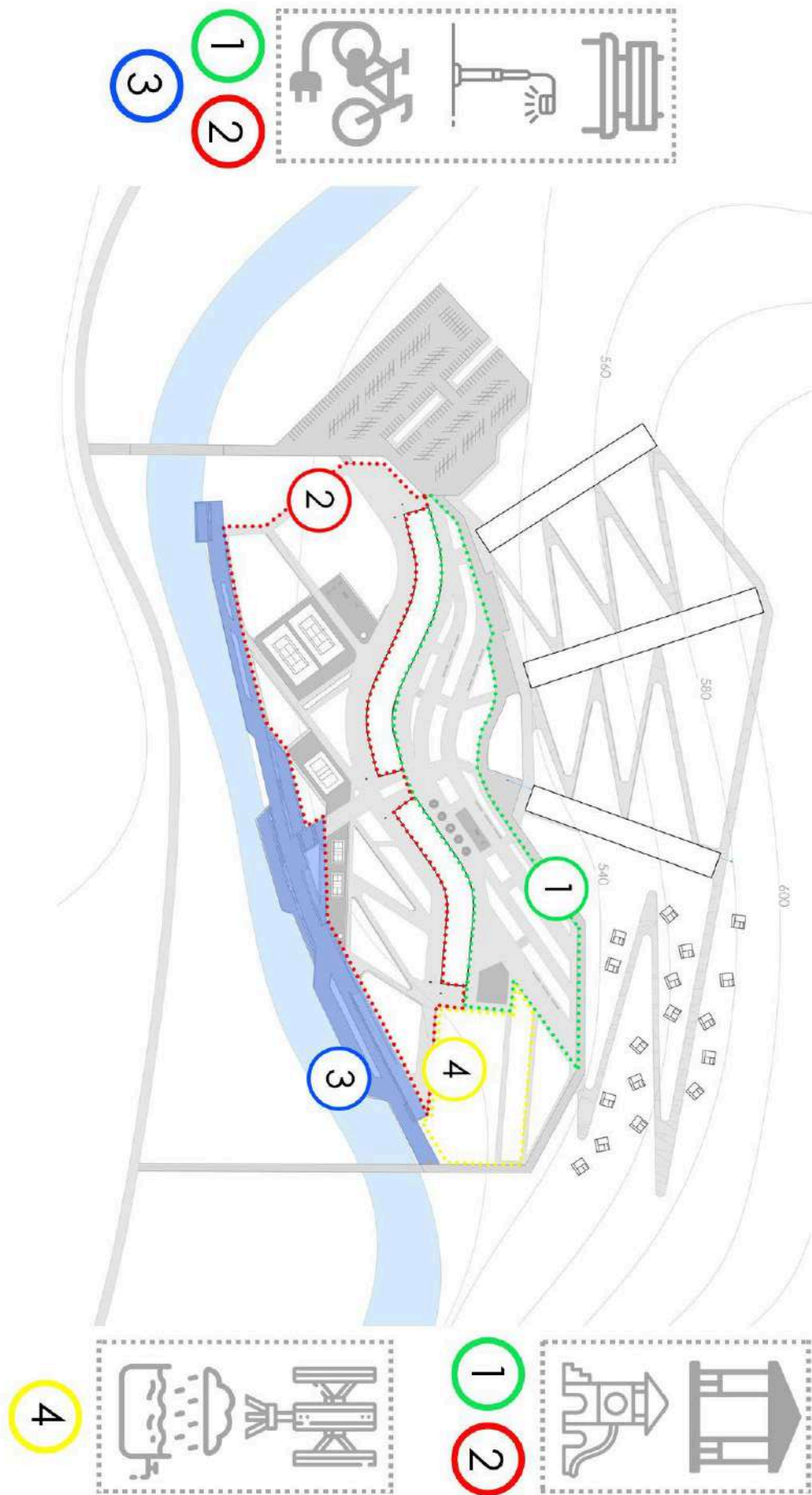

Рис. 1. Схема розміщення енергоефективних елементів

СИСТЕМИ ТА ЕЛЕМЕНТИ ЕНЕРГОГЕНЕРАЦІЇ В СТРУКТУРІ ТЕМАТИЧНОГО ПАРКУ

№	Назва	Опис	Ілюстрація/фото
1	<p>Сонячна альтанка з портами для заряджання</p> 	<p>Альтанка оснащена сонячними панелями, які перетворюють сонячну енергію на електричну. Отримана енергія використовується для заряджання мобільних пристроїв через USB-порти або бездротові зарядні станції.</p>	
2	<p>Ігровий майданчик з кінетичними елементами енергогенерації</p> 	<p>Інтерактивна зона відпочинку, що поєднує розважальну та енергогенеруючу функції. Елементи майданчика, що оснащені кінетичними генераторами. Накопичена енергія живить локальне освітлення та зарядні станції у межах парку.</p>	
3	<p>Сонячна станція для заряджання електровелосипедів</p> 	<p>Комплексна установка, що включає сонячні панелі, накопичувальну батарею та зарядні порти. Використання подібних станцій сприяє розвитку сталої мобільності, зменшенню залежності від викопного палива та підтримці екологічного транспорту в межах парково-гірської інфраструктури.</p>	

<p>4</p>	<p>Сонячна лавка</p> 	<p>Оснащена сонячними панелями. Отримана енергія використовується для заряджання мобільних пристроїв через USB-порти або бездротові зарядні станції.</p> <p>Також накопичена енергія живить комбіновану LED-підсвітку доріжок. Це створює децентралізовану систему освітлення, що забезпечує безпеку та орієнтування в умовах складного гірського рельєфу та зменшує енергоспоживання парку.</p>	
<p>5</p>	<p>Фотолінійнецентре покриття з комбінованою LED підсвіткою</p> 	<p>Фотолінійнецентре покриття з комбінованою LED підсвіткою для покращення орієнтування у умовах складного рельєфу (система поєднана з лавками, що накопичують енергію)</p>	
<p>6</p>	<p>Сонячний ліхтар вуличного освітлення</p> 	<p>Автономна система освітлення, що працює на основі монокристалічних фотоелектричних панелей. Удень панель накопичує енергію в акумуляторній батареї, а вночі живить світлодіодний світильник.</p>	

7	<p>Компактна вертикальна вітротурбіна</p> 	<p>Турбіна має вертикальну вісь обертання та компактні габарити, що дозволяє монтувати її на верхівках опор вуличного освітлення або інших вертикальних конструкцій. При вітровому русі лопаті перетворюють кінетичну енергію на електричну.</p>	
8	<p>Архітектурна конструкція збору дощової води</p> 	<p>Навіс із натяжною мембраною, що виконує роль водозбірного елемента. Завдяки геометрії поверхні дощова вода спрямовується до центральної точки стоку, звідки може потрапляти у систему накопичення або використовуватися для поливу зелених насаджень.</p>	